МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту

Методичний посібник

Київ
2022

Серпень 2022 року

Методичний посібник «Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту» підготовлено Центральним підрозділом гармонізації з метою надання допомоги керівникам та працівникам підрозділів внутрішнього аудиту державних органів у формуванні плану діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту.

У цьому посібнику представлено підходи до організації, проведення та документування процесу ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту.

Використані у посібнику підходи базуються на положеннях, закладених у Керівництві «Оцінка ризиків при плануванні аудиту», підготовленому Співтовариством з взаємного вивчення та обміну досвідом в управлінні державними фінансами PEM PAL (квітень 2014 року), а також вітчизняному досвіді та кращих практиках діяльності з внутрішнього аудиту у державному секторі.

Зміст

база даних об'єктів аудиту – документ, що складається, наповнюється, ведеться та оновлюється підрозділом внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи) та містить інформацію щодо об'єктів аудиту щодо яких можуть здійснюватися внутрішні аудити, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління державного органу, на яких можуть здійснюватися внутрішні аудити підрозділом внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи);

бюджетна установа – територіальні органи державного органу та бюджетні установи, які належать до сфери управління державного органу, структурний підрозділ обласної та Київської міської державних адміністрацій, утворений як юридична особа публічного права, та бюджетні установи, що належать до сфери управління таких державних адміністрацій, в яких утворено підрозділи внутрішнього аудиту та на які поширюється дія постанови № 1001;

відповідальна за діяльність особа – посадова чи інша особа, яка відповідно до організаційного, розпорядчого та/або іншого документа відповідає за напрям діяльності, функції, процеси, які є об'єктом аудиту;

внутрішній аудитор, працівник підрозділу внутрішнього аудиту – працівник підрозділу внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи);

державний орган, установа – міністерство, інший центральний орган виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, інший головний розпорядник коштів державного бюджету, в яких утворено підрозділи внутрішнього аудиту та на які поширюється дія постанови № 1001;

заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту – робота підрозділу внутрішнього аудиту, спрямована на розробку внутрішніх документів (методології) з питань внутрішнього аудиту, планування діяльності з внутрішнього аудиту, звітування (внутрішнього та зовнішнього) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту, моніторинг виконання (врахування) рекомендацій за результатами здійснення внутрішнього аудиту, проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту, підвищення кваліфікації та професійне навчання;

зведена база даних об'єктів аудиту – документ, що складається, наповнюється, ведеться та оновлюється підрозділом внутрішнього аудиту державного органу та включає інформацію щодо об'єктів аудиту щодо яких можуть здійснюватися внутрішні аудити, а також підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу, на яких можуть здійснюватися внутрішні аудити (формується у розрізі підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ);

зведений план – план діяльності з внутрішнього аудиту, сформований підрозділом внутрішнього аудиту державного органу та затверджений керівником державного органу, який визначає пріоритети та результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту державного органу (бюджетних установ) на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу, а також щорічно

визначає завдання підрозділів внутрішнього аудиту державного органу (бюджетних установ) на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів роботи підрозділів внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період (формується у розрізі підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ);

Методичні рекомендації з внутрішнього контролю – Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995 (із змінами);

МСВА – Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (International Professional Practices Framework, IPPF), підготовлені Інститутом внутрішніх аудиторів (The Institute of Internal Auditors, IIA);

об'єкт аудиту – діяльність державного органу, його територіальних органів, підприємств (у тому числі суб'єктів господарювання, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність таких суб'єктів господарювання), установ та організацій, що належать до сфери його управління, в повному обсязі або з окремих питань (на окремих етапах), та заходи, що здійснюються керівниками таких органів, підприємств, установ та організацій для забезпечення ефективного функціонування системи внутрішнього контролю (дотримання принципів законності та ефективного використання бюджетних коштів та інших активів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, виконання завдань, планів і вимог щодо їх діяльності;

план – план діяльності з внутрішнього аудиту, сформований підрозділом внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи) та затверджений керівником державного органу (бюджетної установи), який визначає пріоритети та результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу, а також щорічно визначає завдання підрозділу внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів роботи підрозділу внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період;

Основні засади внутрішнього контролю – Основні засади здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062;

підрозділ внутрішнього аудиту – підрозділ внутрішнього аудиту або посадова особа, на яку покладено повноваження щодо здійснення внутрішнього аудиту, які утворені та функціонують в державному органі та бюджетній установі;

постанова № 1001 – постанова Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту»;

Порядок № 1001 – Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001;

простір аудиту – визначається підрозділом внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи), який формалізовано та задокументовано шляхом

ведення бази (зведеної бази) даних, що включає сукупність об'єктів аудиту щодо яких можуть здійснюватися внутрішні аудити, а також підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління державного органу, на яких можуть здійснюватися внутрішні аудити підрозділом внутрішнього аудиту державного органу (бюджетної установи);

система державного органу – апарат державного органу, бюджетні установи, а також підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління державного органу;

Стандарти – Стандарти внутрішнього аудиту, затверджені наказом Мінфіну від 04.10.2011 № 1247 (у редакції наказу Мінфіну від 14.08.2019 № 344) та зареєстровані в Мін'юсті 20.10.2011 за № 1219/19957;

ЦПГ – Центральний підрозділ гармонізації (Департамент гармонізації державного внутрішнього фінансового контролю Міністерства фінансів України).

Вступ

Планування діяльності з внутрішнього аудиту впливає на досягнення мети (місії) та цілей внутрішнього аудиту, виконання визначених завдань та функцій підрозділом внутрішнього аудиту. Основними завданнями підрозділу внутрішнього аудиту є надання керівнику установи об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій, які допомагають у підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками, удосконалення системи управління.

Підрозділ внутрішнього аудиту не повинен ставити за мету здійснення оцінки цілісної системи внутрішнього контролю, оскільки ресурси внутрішнього аудиту є обмеженими та не дозволяють одночасно охопити дослідженнями усі об'єкти аудиту, а тому вони повинні бути спрямовані на сфери діяльності, які є найбільш важливими та актуальними для ефективного управління державним органом.

Відбір підрозділом внутрішнього аудиту важливих та актуальних об'єктів аудиту та визначення пріоритетності їх дослідження є процесом ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту.

Процес ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту повинен розпочинатися з вивчення діяльності державного органу. Знання стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу необхідно підрозділу внутрішнього аудиту для чіткого розуміння важливих та актуальних сфер (напрямів) діяльності, правильності формування думки про ризики у діяльності державного органу, визначення необхідних ресурсів на здійснення діяльності з внутрішнього аудиту та вдалого аудиторського підходу загалом.

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховується запроваджена в установі система управління ризиками (включаючи рівень ризику, встановлений керівництвом для різних напрямів (сфер) діяльності). Якщо в установі не запроваджено систему управління ризиками відповідно до вимог Основних засад внутрішнього контролю, підрозділ внутрішнього аудиту самостійно проводить оцінку ризиків з урахуванням думки керівника установи та після консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення установою цілей.

В рамках ризик-орієнтованого планування підрозділ внутрішнього аудиту повинен спочатку ідентифікувати та оцінити ризики з усієї сукупності об'єктів аудиту, надалі – визначити потенційні для дослідження об'єкти аудиту, встановити пріоритетність їх дослідження за допомогою факторів відбору та визначити частоту здійснення планових аудитів щодо кожного об'єкту аудиту.

Застосування ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта аудиту під час планування діяльності з внутрішнього аудиту допомагає ефективніше розподіляти обмежені ресурси підрозділу внутрішнього аудиту та вирішує проблему підрозділу внутрішнього аудиту – як при обмежених ресурсах, відібрати об'єкти аудиту, які становлять ризик для досягнення мети та цілей діяльності державного органу. При цьому, ресурси, потреба в яких була визначена, повинні бути достатніми та

адекватними, а також ефективно використовуватись при виконанні плану діяльності з внутрішнього аудиту.

Вимоги щодо здійснення керівником підрозділу внутрішнього аудиту планування діяльності з внутрішнього аудиту із застосуванням ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта аудиту передбачені Стандартом 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту». Аналогічні вимоги містяться у МСВА (стандарти 2000 «Управління функцією внутрішнього аудиту», 2010 «Планування», 2020 «Надання інформації та затвердження», 2030 «Управління ресурсами»).

Процес формування плану діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту включає п'ять послідовних етапів:

- визначення простору аудиту (усієї сукупності об'єктів аудиту), його розподіл за горизонтальним та вертикальним принципами (описано у розділі 1);
- ідентифікація ризиків у просторі аудиту (включаючи підходи до визначення ризиків у разі запровадження системи управління ризиками у діяльності установи відповідно до вимог Основних засад внутрішнього контролю та відсутності такої системи на послідовній та структурованій основі) (описано у розділі 2);
- оцінка ризиків за впливом (визначення фінансових та нефінансових наслідків для установи у випадку настання ризику) та ймовірністю (визначення можливості виникнення ризику) (описано у розділі 3);
- визначення пріоритетних об'єктів аудиту з метою включення до плану діяльності з внутрішнього аудиту (із застосуванням набору факторів відбору) та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкту аудиту (описано у розділі 4);
- формування плану на підставі результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту, актуалізація плану (включаючи визначення потреб у ресурсах для виконання підрозділом внутрішнього аудиту запланованої діяльності) (описано у розділі 5).

Підходи до організації, проведення та документування ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту повинні визначатися у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту (питання, які мають бути врегульовано у внутрішніх документах описано у розділі 6).

1. Визначення простору аудиту

Визначення простору аудиту є відправною точкою для розробки плану діяльності з внутрішнього аудиту. Простір аудиту – це простий спосіб визначення всього, чи сукупності всього, що можливо окремо дослідити під час здійснення внутрішнього аудиту.

Під поняттям **«простір аудиту»** розуміється загальна сфера застосування функції внутрішнього аудиту, **сукупність об'єктів аудиту** щодо яких можуть здійснюватися внутрішні аудити, а також підприємств, установ та організацій, на яких можуть здійснюватися внутрішні аудити.

Простір аудиту повинен визначати та описувати об'єкти аудиту, які окремо можна дослідити під час здійснення внутрішнього аудиту (напрями (сфери) діяльності установи або їх частини, бюджетні програми, адміністративні послуги, контрольно-наглядові функції, загальні та функціональні процеси, діяльність структурних підрозділів державного органу, а також підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу).

Під час визначення простору аудиту слід врахувати, що об'єкти аудиту повинні мати такий масштаб, щоб проведення внутрішнього аудиту щодо об'єкта аудиту було 1) доцільним та 2) якісним і результативним (тобто об'єкт аудита не повинен бути занадто великим та занадто малим). Наприклад, окремими підрозділами внутрішнього аудиту в просторі аудиту зазначається в якості об'єкта аудиту система внутрішнього контролю. Водночас, система внутрішнього контролю складається з впроваджених керівником установи політик, правил і заходів, які забезпечують функціонування, взаємозв'язок та підтримку всіх елементів внутрішнього контролю і спрямовані на досягнення визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей, завдань, планів і вимог щодо діяльності установи (пункт 1 Основних засад з внутрішнього контролю). Здійснення внутрішнього аудиту по відношенню до такого об'єкта аудиту буде для підрозділу внутрішнього аудиту занадто затратним – за часовими та трудовими витратами та загалом може не дати очікуваних від внутрішнього аудиту результатів. Приклади визначення та формулювання об'єктів аудиту наведено у додатку 1.

Розподіл об'єктів аудиту у просторі аудиту доцільно здійснювати відповідно до організаційної структури та підпорядкування – центральний, обласний чи районний рівні (зверху-вниз) **(вертикальний розподіл)**, а також згідно з функціонального аспекту діяльності державного органу, а також підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу **(горизонтальний розподіл)**.

Наразі більшість підрозділів внутрішнього аудиту під час визначення простору аудиту широко використовує вертикальний розподіл. Такий підхід до визначення простору аудиту завжди є найзручнішим, проте він може виявитися не самим ефективним способом для визначення об'єктів аудиту. Тому важливо розділяти простір аудиту також за горизонтальним принципом, який базується на напрямах (сферах) діяльності установи, визначених законодавством завданнях, функціях чи процесах. Наприклад, системи управління чи обліку мають вплив на діяльність усіх структурних підрозділів державного органу, а також підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу. Такі об'єкти

аудиту можуть представляти найбільший ризик для декількох процесів (функцій, програм, систем тощо), тому повинні досліджуватися за горизонтальним підходом.

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту самостійно вирішує якою буде структура простору аудиту. Водночас, слід враховувати специфіку діяльності державного органу, розмір та структуру підрозділів внутрішнього аудиту, складність об'єктів аудиту та виконувану роботу.

Доцільно розділяти об'єкти аудиту у просторі аудиту за такими категоріями:

- **організаційною структурою** (наприклад, структурні підрозділи державного органу/бюджетної установи – директорати, департаменти, управління, відділи, сектори, окремі посадові особи);
- **загальними процесами** – стандартні процеси, притаманні діяльності кожного державного органу, бюджетної установи (наприклад, державні закупівлі, бухгалтерський облік і фінансова звітність, управління об'єктами державної власності, капітальне будівництво, IT-системи, управління персоналом);
- **функціональними процесами** – специфічні процеси, характерні для відповідних державних органів. На відміну від загальних процесів, функціональні процеси можуть не покривати діяльність усіх підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу, а реалізовуватись в окремих з них;
- **місцем розташування** (підприємства, установи, організації центрального, обласного чи районного рівнів).

З метою розподілу простору аудиту за категоріями використовуються такі документальні джерела інформації, зокрема:

- законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють діяльність державних органів, а також установ, підприємств, організацій, які належать до сфери його управління. В таких документах визначено завдання та функції, права та обов'язки, правовий статус та підпорядкування;
- стратегічні та операційні плани (річні, піврічні, квартальні), в яких описуються мета (місія) та стратегічні цілі (пріоритети) діяльності державного органу, завдання та заходи з їх реалізації, кінцеві результати (індикатори) виконання завдань, визначаються відповідальні виконавці (співвиконавці);
- внутрішні документи державного органу/бюджетної установи (організаційна структура, положення про структурні підрозділи, посадові інструкції, відповідні порядки та регламенти). В таких документах міститься перелік структурних підрозділів, визначено повноваження та відповідальність (підзвітність) керівництва та працівників, розподіл повноважень та відповідальності (підзвітності), їх закріплення за виконавцями (співвиконавцями), встановлено порядок складання та подання звітності про результати діяльності, включаючи результативні показники щодо досягнення поставлених завдань, рівні, форми та терміни звітування, визначено порядки планування, організації, здійснення окремих процесів;
- паспорти бюджетних програм, фінансові плани державних підприємств, звітність (річна та періодична фінансова, інша нефінансова звітність), які містять показники діяльності бюджетних установ/державних підприємств;
- аудиторські звіти підрозділу внутрішнього аудиту та акти/звіти зовнішніх контролюючих органів, в яких міститься інформація щодо недоліків системи

внутрішнього контролю та фактів порушень, а також наданих висновків та рекомендацій/обов'язкових вимог.

Вивчення документів сприяє належному розумінню діяльності державного органу, встановленню взаємозв'язку між функціями та процесами, а також з структурними підрозділами державного органу/підприємствами, установами, організаціями, відповідальними за реалізацію відповідних функцій/процесів, впливає на правильне визначення об'єктів аудиту та ефективність процесу планування діяльності з внутрішнього аудиту загалом. Вивчення документів допоможе підрозділу внутрішнього аудиту виявити зміни у просторі аудиту та провести комплексну оцінку та актуалізацію всіх об'єктів аудиту, включених до простору аудиту.

В рамках визначення простору аудиту доцільно проводити інтерв'ю з керівником установи та консультації з відповідальними за діяльність особами для висловлення ними думки щодо повноти визначених підрозділом внутрішнього аудиту напрямів діяльності, функцій чи процесів, а також діючих в установі заходів контролю та системи внутрішнього контролю в цілому.

Під час проведення інтерв'ю/консультацій доцільно з'ясувати, зокрема:

- питання, які цікавлять керівництво державного органу (бюджетної установи), на які слід звернути увагу підрозділу внутрішнього аудиту (зокрема, ефективність та результативність діяльності структурних підрозділів, досягнення цілей діяльності державного органу/бюджетної установи);
- ролі структурних підрозділів у досягненні цілей діяльності державного органу (бюджетної установи);
- проблемні питання та ризики у діяльності структурних підрозділів, які заважають досягати цілей діяльності державного органу (бюджетної установи);
- результати контрольних заходів (державних фінансових аудитів, ревізій, перевірок тощо), проведених протягом року зовнішніми контролюючими органами (Рахунковою палатою, органами державного фінансового контролю тощо).

Актуалізацію (уточнення) простору аудиту доцільно здійснювати не рідше одного разу на рік – до початку формування плану діяльності з внутрішнього аудиту на наступні планові періоди (рекомендовано до 30 листопада).

Відповідно до вимог пункту 1 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту» підрозділ внутрішнього аудиту повинен визначити простір аудиту, його формалізувати та задокументувати шляхом ведення бази даних об'єктів аудиту, а також забезпечити систематичне оновлення інформації у базі даних.

У разі створення підрозділів внутрішнього аудиту у бюджетних установах підрозділом внутрішнього аудиту державного органу забезпечується формування та ведення зведеної бази даних об'єктів аудиту (абзац третій пункту 1 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»).

До зведеної бази даних заноситься інформація щодо об'єктів аудиту у розрізі підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ. Зведена база даних об'єктів аудиту формується та ведеться за аналогічними процедурами, визначеним для складання та ведення бази даних об'єктів аудиту.

Ведення бази даних об'єктів аудиту доцільно здійснювати в електронному вигляді із використанням програми MS Office Excel. Ця програма призначена для роботи з електронними таблицями та дозволяє керувати даними. За допомогою застосування спеціальних інструментів у таблиці Excel можна фільтрувати та сортувати дані, застосовувати формули та гіперпосилання. Під час формування бази даних можна скористатися вбудованими шаблонами Microsoft Excel.

Приклад формалізації простору внутрішнього аудиту із використанням можливостей Microsoft Excel проілюстровано у **додатку 1**.

2. Визначення подій та ідентифікація ризиків

Наступним кроком після визначення простору аудиту є **ідентифікація ризиків**. Ціллю цього етапу є досягнення працівниками підрозділу внутрішнього аудиту глибокого розуміння ризиків у діяльності установи.

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту підрозділ внутрішнього аудиту враховує систему управління ризиками – діяльність керівництва та працівників установи з ідентифікації ризиків, проведення їх оцінки, визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики, здійснення перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових та таких, що зазнали змін (абзац третій пункту 5 Основних засад внутрішнього контролю).

У тих випадках, коли в установі запроваджено діяльність з управління ризиками відповідно до Основних засад внутрішнього контролю, підрозділ внутрішнього аудиту під час планування діяльності з внутрішнього аудиту повинен:

- дослідити наявність внутрішніх документів, які регламентують діяльність з управління ризиками, та дотримання вимог цих документів керівництвом та працівниками установи, а також своєчасність надання керівництву та працівникам установи інформації з питань управління ризиками;
- проаналізувати сформовані відповідальними за діяльність особами реєстри ризиків з метою розуміння подій, які призвели до виникнення ризиків, а також визначення повноти ризиків, виявлених відповідальними за діяльність особами;
- проаналізувати, які ризики було класифіковано відповідальними за діяльність особами, обрані ними способи реагування на ризики, оцінити збіг обраних способів реагування на ризики з судженням внутрішніх аудиторів;
- з'ясувати прийнятний рівень ризику[1] керівництвом установи (шляхом проведення інтерв'ю з вищим керівництвом установи), дослідити, які заходи контролю було запроваджено відповідальними за діяльність особами для зменшення ризиків, оцінити їх достатність (на думку внутрішніх аудиторів) – до якого рівня заходи контролю забезпечують зниження залишкових ризиків[2] та як співвідносяться залишкові ризики та прийнятний рівень ризику;
- проаналізувати ефективність запроваджених відповідальними за діяльність особами заходів контролю щодо зменшення ризиків з точку зору їх впливу на залишкові ризики. При аналізі слід використовувати інформацію, одержану як із зовнішніх джерел, так і наявну інформацію у підрозділі внутрішнього аудиту;

---

[1] ***прийнятний ризик*** (або «ризик-апетит», «апетит на ризик») – рівень ризику, що приймається керівництвом установи як несуттєвий. В окремих випадках застосування ефективних заходів контролю дозволяє знижувати рівень ризику до прийнятного рівня (наприклад, в розвинутих та добре контрольованих системах внутрішнього контролю та управління ризиками);

[2] ***залишковий ризик*** – рівень ризику після (або без аналізу інформації про) вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю щодо його зменшення. В окремих випадках залишковий ризик може дорівнювати ***невід'ємному ризику*** (рівень ризику до вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю). Наприклад, коли новостворена установа та/або відсутня інформація про ефективність заходів контролю. Під час ризик-орієнтованого планування підрозділ внутрішнього аудиту цікавить рівень залишкового ризику

- виявити неідентифіковані відповідальними за діяльність особами ризики та залишкові ризики, які, незважаючи на запроваджені заходи контролю, можуть залишатися високими;
- здійснити та задокументувати процедуру оцінки виявлених підрозділом внутрішнього аудиту ризиків, які не було ідентифіковано відповідальними за діяльність особами, та залишкових ризиків.

Підхід до визначення ризиків буде відрізнятися якщо керівником установи не запроваджено діяльність з управління ризиками на послідовній та структурованій основі. У таких випадках працівники підрозділу внутрішнього аудиту самостійно визначають події, які призводять до виникнення ризиків, проводять ідентифікацію та оцінку ризиків щодо впливу на досягнення цілей діяльності установи та ймовірності виникнення ризиків. Така робота є набагато складнішою та вимагає більше часу, ніж аналіз системи управління ризиками, запровадженої в установі.

Навіть, якщо в установі відсутня належна система управління ризиками, існують документальні джерела, які допоможуть підрозділу внутрішнього аудиту виявити ризики. При цьому, внутрішні аудитори повинні використовувати найбільш об'єктивні та актуальні джерела інформації.

Під час визначення ризиків підрозділом внутрішнього аудиту, зокрема:

- враховується широкий спектр фінансових/нефінансових відомостей, а саме:

інформація про типові/системні порушення та недоліки, встановлені за результатами попередніх внутрішніх аудитів;

повідомлення структурних підрозділів/підприємств, установ та організацій про проблемні питання та ризики у їх діяльності;

інформація зі ЗМІ, інтернету, скарг, звернень державних органів, народних депутатів, правоохоронних органів, зовнішніх контролюючих органів;

інформація щодо звітності (зокрема, із фінансової та бюджетної звітності, звітів про виконання паспорту бюджетної програми, звітів про виконання фінансових планів державних підприємств);

- здійснюється аналіз документальних джерел таких як:

нормативно-правові акти, які регулюють діяльність установи;

стратегічні плани діяльності, річні, піврічні, квартальні плани діяльності установи;

внутрішні документи (наприклад, положення про структурні підрозділи, в яких визначено завдання та функції, права та обов'язки працівників, порядки та регламенти, які визначають відповідні функції/процеси/процедури);

щорічні звіти про діяльність установи;

звіти за результатами проведення попередніх внутрішніх аудитів;

акти/звіти зовнішніх контрольних заходів (ревізій, перевірок, державних фінансових аудитів), проведених зовнішніми контролюючими органами (Рахунковою палатою, органами державного фінансового контролю тощо).

Найбільш розповсюдженим методом виявлення ризиків є проведення інтерв'ю з вищим керівництвом установи. Думка керівництва установи щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення установою цілей, завжди є важливою для визначення ризиків. Адже об'єктивність оцінки ризиків може бути зменшена і, як наслідок, відібрані до плану об'єкти аудиту будуть не актуальними, а їх результати не

цікавими для керівництва установи. З метою виявлення ризиків доцільно також проводити консультації з відповідальними за діяльність особами, оскільки вони більш за інших обізнані щодо нюансів реалізації функції/процесу, за які відповідають.

Вимоги щодо з'ясування та врахування думки керівника установи та проведення консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення установою цілей, передбачені абзацом другим пункту 2 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту».

Під час проведення інтерв'ю/консультацій обговорюються питання щодо:

- проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення установою цілей;
- ідентифікованих та оцінених підрозділом внутрішнього аудиту ризиків (у разі не запровадження системи управління ризиками у діяльності установи відповідно до вимог Основних засад з внутрішнього контролю);
- з'ясування прийнятого керівництвом установи рівня ризику;
- правильності судження підрозділу внутрішнього аудиту про невід'ємний рівень ризику;
- достатності, недостатності або надмірного рівня деталізації об'єктів аудиту, визначених підрозділом внутрішнього аудиту;
- вжитих керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів щодо системного управління ризиками, їх вплив на рівень залишкового ризику.

За результатами інтерв'ю/консультацій працівниками підрозділу внутрішнього аудиту під час заповнення (уточнення) матриці оцінки ризиків та реєстру ризиків застосовується власне судження про ризики та управління ними.

Інтерв'ю/консультації можуть проводитися шляхом особистого обговорення або направлення запитів керівництву установи/відповідальним за діяльність особам. Результати інтерв'ю/консультацій (особистого обговорення та опрацювання відповідей на запити) документально оформлюються шляхом заповнення та уточнення матриці оцінки ризиків та/або реєстру ризиків.

Водночас не варто обирати тільки один спосіб виявлення ризиків – лише на підставі аналізу документальних джерел або за результатами проведення інтерв'ю/консультацій. Адже, документи розробляються для реалізації відповідних функцій/процесів, однак вони можуть не охоплювати питання, які потрібні підрозділу внутрішнього аудиту для виявлення та оцінки ризиків. Аналогічно, результати інтерв'ю/консультацій можуть виявитися сумнівними через намагання опитуваних приховати існуючі проблеми та/або не привертати увагу до своєї діяльності взагалі. Загалом результати інтерв'ю/консультацій практично завжди нерівнозначні, наприклад, в одних випадках опитані можуть наводити «дрібні» ризики, а в інших – занадто «глобальні» ризики. Інколи опитуваним важко вникнути у сутність поняття «ризику», тому, замість ризиків, зазначаються негативні події, які виникали у минулому.

З метою виявлення ризиків корисно проводити колективне обговорення у підрозділі внутрішнього аудиту різних подій, які можуть створювати ризики у діяльності установи («сесії мозкового штурму»). Ризики легше виявляти, якщо зрозуміти події, які впливають на досягнення визначених установою цілей. На такі

зустрічі доцільно запрошувати відповідальних за діяльність осіб, де в форматі діалогу та обговорення виробляються спільні рішення щодо зменшення впливу ризиків.

З метою об'єктивності та повноти виявлення ризиків підрозділ внутрішнього аудиту повинен застосовувати одночасно декілька способів виявлення ризиків (зокрема, шляхом аналізу документальних джерел, проведення інтерв'ю з вищими керівництвом установи та консультацій з відповідальними за діяльність, організації та проведення «сесій мозкового штурму»). Під час визначення ризиків також корисними є знання та досвід, отримані внутрішніми аудиторами за результатами попередніх внутрішніх аудитів.

Після проведеної підрозділом внутрішнього аудиту роботи щодо виявлення ризиків стосовно кожного об'єкта аудиту у просторі аудиту ідентифікуються події (зовнішні та внутрішні), що можуть вплинути на досягнення установою визначених цілей та які, залежно від впливу, поділяються на можливості (позитивний вплив на досягнення установою визначених цілей) та ризики (негативний вплив на досягнення установою визначених цілей)

У таблиці представлено класифікацію подій, що можуть створювати ризики:

Події, що створюють ризики					
Операційні	**ІТ та зв'язок**	**Нормативно-правові**	**Фінансові**	**Кадрові**	**Репутаційні**
невиконання функцій, процесів, операцій	знищення найбільш важливих облікових записів або відсутність до них доступу	недотримання вимог законодавства, судові позови, порушення контрактів (угод)	відсутність грошових коштів на здійснення операцій	втрата кваліфікованих працівників (плинність кадрів, звільнення, вихід на пенсію)	негативна інформація від державних органів, правоохоронних органів
відсутність/ недостатність контролю за реалізацією процесу, операції	недоступні або недостовірні дані, несанкціо-нований виток чутливої інформації	відсутність, суперечність або нечітка регламентація положень законодавства	наявність фактів нецільового та неефективного використання державних ресурсів	не здійснення заходів з навчання та підвищення кваліфікації персоналу	втрата довіри зі сторони зацікавлених сторін через операційні недоліки
втрата матеріально-технічного обладнання	вірусні атаки на основне програмне забезпечення	неналежна претензійна-позовна діяльність	зменшення фінансування	наявність вакансії впродовж тривалого часу	негативне висвітлення діяльності установи у ЗМІ
	відсутність інтернету, телефонного зв'язку	зупинення важливої діяльності	наявність фактів корупції та шахрайства, штрафів, пені, втрата коштів чи активів		незадоволення працівників (скарги, звернення, у тому числі на гарячі телефонні лінії)

Визначаючи ризики або події, що можуть створювати ризики, корисною є відповідь на запитання «що може відбутися неправильно» (тобто, що може завадити досягненню цілей установи). Внутрішній аудитор повинен оцінити ризики з врахуванням низки можливостей. Водночас, будь-яка подія не є процесом, а результатом реалізації певних процесів.

Для внутрішніх аудиторів важливо спочатку встановити зв'язок між ризиками та процесами, а потім – визначати тематику внутрішнього аудиту. Під час визначення ризиків потрібно зрозуміти ціль процесу, яка є ключовим елементом будь-якого процесу, що визначає чого намагається досягнути процес. Неправильне трактування цілей процесу може призвести до неправильного визначення ризиків, що негативно позначиться на результатах роботи внутрішнього аудитора загалом.

Ризики мають стосуватися, в першу чергу, досягнення цілей діяльності установи (процесів). Ризики існують на двох рівнях: 1) ризики високого рівня, які створюють загрозу досягненню цілей установи (ризики стратегічного рівня); 2) ризики діяльності, що стосуються питань результативності, економічності та ефективності (ризики оперативного рівня).

Загалом існує багато ризиків, які можуть здатися порівняно простими, проте нерідко такі ризики пов'язані з досить складним ланцюгом подій. Любий, навіть «невеликий та незначний процес», завжди пов'язаний з низкою ризиків. При наявності таких ризиків ціль таких процесів досягається частково або взагалі не досягається. Для внутрішнього аудитора важливо встановити особу, яка найбільш зацікавлена в управлінні відповідним ризиком («власника ризика»), оскільки усунення певного ризика сприяє досягненню цілі процесу.

Водночас, існує немало ризиків для яких досить складно визначити єдину відповідальну особу («власника ризика»). До таких ризиків належать ризики, які мають декілька причин виникнення. У таких ризиків є декілька «власників», оскільки різні причини виникнення ризика призводять до різних варіантів розвитку подій. У такому випадку доцільно визначати декілька окремих ризиків.

Взагалі необхідно визначити єдиного «власника ризика», оскільки коли власників декілька, вкрай складно визначити відповідальну особу, яка в більшій мірі відповідає за управління певним ризиком. Уточнення «власників ризиків» можна зробити під час проведення підрозділом внутрішнього аудиту консультацій з відповідальними за діяльність особами.

Важливо пам'ятати, що цілі відповідного процесу (на відміну від причин ризика), змінюють частіше. У зв'язку з чим, під час кожної зміни цілі процесу потрібно переглядати зв'язок ризиків до наявних процесів.

Під час ідентифікації та формулювання ризиків доцільно дотримуватися наступних рекомендацій[3]:

- слід уникати визначення ризиків, які не мають впливу на цілі;
- слід уникати визначення ризиків, які є зворотним формулюванням цілей;
- не слід визначати ризики як наслідки подій;

[3]для визначення підходів до формулювання ризиків використано керівництво з управління ризиками «The Orange Book. Management of Risk - Principles and Concepts»

• слід враховувати причину виникнення ризику та можливий його вплив на цілі (причинно-наслідковий зв'язок).

Ризики, які не визначають причин та наслідків їх виникнення, загалом непридатні для правильного відбору пріоритетних об'єктів аудиту, визначення тематики внутрішнього аудиту тощо. Водночас формулювання ризиків у причинно-наслідковому зв'язку достатньо чітко описує суть ризику та не потребує будь-яких пояснень. Найбільш простий спосіб встановлення причинно-наслідкових зв'язків є проведення консультацій з особами, відповідальними за процес та пов'язані з ними ризики, або особами, якими було сформульовано такий ризик.

У таблиці представлені приклади формулювання ризиків (правильне позначено – ✓, неправильне – X).

Назва процесу: захист інформації в інформаційних системах (IT-безпека) **Ціль процесу: забезпечення захисту персональних даних фізичних осіб, розміщених у базі даних**		
Формулювання ризику		**Пояснення**
Дані фізичних осіб будуть незахищені	X	Ризик сформульований як зворотний від цілі
Виток персональних даних фізичних осіб	X	Відсутній причинно-наслідковий зв'язок. Виток даних фізичних осіб - це наслідок у разі матеріалізації ризику, а не сам ризик
Виникнення помилок у роботі бази даних	X	Ризик не має впливу на ціль
Розкриття даних третім особам внаслідок несанкціонованого доступу до бази даних, що призведе до витоку персональних даних	✓	Це ризик, який можна зменшити, зокрема шляхом застосування додаткових заходів захисту інформації
Зміна або знищення даних внаслідок хакерських та вірусних атак, що призведе до втрати цілісності персональних даних	✓	Це ризик, яким можна керувати, зокрема шляхом застосування більш досконалих технологій та процедур реагування на загрози, а також навчання персоналу
Неавторизоване управління базою даних внаслідок надання доступу до даних іншим суб'єктам відносин, пов'язаних із персональними даними, що може призвести до втрати конфіденційної інформації	✓	Це ризик, який можна зменшити, зокрема шляхом створення додаткових умов для захисту інформації

3. Оцінка ризиків за ймовірністю та впливом

Після ідентифікації ризиків, здійснюється **оцінка ризиків щодо впливу** (визначає фінансові та нефінансові наслідки для установи у випадку настання ризику) та **ймовірності** (передбачає можливість виникнення ризику).

Усі ризики, які заслуговують на увагу, мають певну силу впливу. Оцінка впливу є більш складним процесом, ніж оцінка ймовірності, однак проведення таких оцінок є важливим аспектом при оцінюванні ризиків.

Для оцінки впливу може бути розроблено багато критеріїв, але бажано обмежитися трьома або чотирма найбільш важливими, зокрема, використовуються наступні критерії для оцінки впливу:

- фінансовий вплив (фінансові наслідки для установи у випадку виникнення ризику);
- репутаційний вплив (вплив на репутацію установи, керівника цієї установи з точки зору міжнародних рейтингів, донорів тощо);
- операційний вплив (ступінь впливу ризику на реалізацію установою завдань та функцій, досягнення нею цілей);
- кадровий вплив (неочікувана втрата ключових спеціалістів може істотно вплинути на виконання установою завдань та функцій, досягнення нею цілей).

Щодо кожного критерію впливу визначається рівень (низький, середній, високий та дуже високий), що дозволяє визначати бали ризикам уніфікованим способом. Рівень ризику визначається за допомогою присвоєння ризикам відповідних балів.

На прикладі представлено визначення балів для чотирьох критеріїв впливу:

Приклади визначення рівнів (балів) для критеріїв впливу				
Рівень (бал)	**Фінансовий вплив**	**Кадровий вплив**	**Операційний вплив**	**Репутаційний вплив**
Низький (1)	Фінансово-матеріальний вплив нижче 100 тис. грн	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу	Обмежене або мінімальне зниження спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за одним напрямом діяльності. Швидке відновлення у роботі	Некомпетентність (неналежне управління або суттєве порушення вимог законодавства) можуть призвести до зниження довіри з боку громадськості на місцевому рівні. Період відновлення довіри є коротким
Середній (2)	Фінансово-матеріальний вплив вище 100 тис. грн, але нижче 500	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у	Суттєве зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню	Некомпетентність (неналежне управління або несистемні факти шахрайства/корупції у невеликих масштабах)

	тис. грн	одному підрозділі може призвести до суттєвих збоїв у роботі цього підрозділу	виконання завдань та функцій за одним/декількома напрямами діяльності. Швидке відновлення у роботі	можуть призвести до зниження довіри з боку громадськості на центральному рівні. Період відновлення довіри є коротким або помірним
Високий (3)	Фінансово-матеріальний вплив вище 500 тис. грн, але нижче 1 млн грн	Незапланована відсутність (хвороба тощо) більшості ключових працівників у одному підрозділі може призвести до значних збоїв у роботі цього підрозділу	Значне зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за двома і більше напрямами діяльності. Повільне відновлення у роботі	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним
Дуже високий (4)	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн	Серйозні травми, загибель працівника	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей. Повільне відновлення у роботі	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих масштабах) може призвести до втрати довіри з боку громадськості та важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є тривалим

За допомогою оцінки ймовірності визначаються можливості, що подія, яка створює ризик, відбудеться протягом певного часу. Критерії оцінки ймовірності часто схожі між собою (приклади критеріїв ймовірності наводяться у таблиці):

Рівень	Критерії ймовірності настання ризику	Бал
Рідко/майже не можливо	Ймовірність виникнення дуже низька (0-24 %)	**1**
Малоймовірно	Ймовірність виникнення віддалена (25-50 %)	**2**
Можливо	Ймовірність виникнення ризику впродовж 1-2 років (51-74 %)	**3**
Часто/очікується	Ризик існує або очікується (75-100 %)	**4**

Після визначення відповідних критеріїв для оцінки впливу та оцінки ймовірності, їх застосовують для усіх ідентифікованих ризиків (включаючи залишкові ризики – самостійно виявлені підрозділом внутрішнього аудиту ризики, які не було ідентифіковано відповідальними за діяльність особами).

Оцінку впливу та оцінку ймовірності (присвоєння балів) можна здійснювати різними методами, зокрема, шляхом:

- визначення середніх показників на підставі індивідуальних письмових оцінок проведених різними внутрішніми аудиторами;
- колегіальної оцінки ризиків на підставі думки кожного внутрішнього аудитора, загального обговорення та узгодження щодо присвоєним ризикам балів. Наприклад, колективну оцінку ризиків можна проводити під час проведення робочих зустрічей, нарад у підрозділі внутрішнього аудиту.

Незалежно від застосованого методу оцінки ризиків, рівень сприйняття ризику працівниками є різним – деякі працівники схильні уникати ризиків, в той час як інші – готові йти на ризик. Якщо одним працівником оцінено ризик як «високий», а іншим – як «низький», то результат не повинен визначатися як середньоарифметичне значення рівня (балу) ризику, слід шляхом переговорів дійти консенсусу.

Загальна оцінка ризику (загальний бал) визначається шляхом множення оцінки впливу та оцінки ймовірності, як це наведено у таблиці «Матриця оцінки ризиків»:

Матриця оцінки ризиків						
Рівень (бал)			ЙМОВІРНІСТЬ			
			Рідко/майже не можливо	Малоймовірно	Можливо	Часто/ очікується
			1	2	3	4
ВПЛИВ	Низький	1	Низький (а) (1)	Низький (а) (2)	Низький (а) (3)	Середній (я) (4)
	Середній	2	Низький (а) (2)	Середній (я) (4)	Середній (я) (6)	Високий (а) (8)
	Високий	3	Низький (а) (3)	Середній (я) (6)	Високий (а) (9)	Дуже високий (а) (12)
	Дуже високий	4	Середній (я) (4)	Високий (а) (8)	Дуже високий (а) (12)	Дуже високий (а) (16)

У таблиці «Матриця оцінки ризиків» ризики з рівнем від 1 до 3 вважаються «низькими» (і на цьому рівні ризик вважається прийнятним, позначено синім кольором), з рівнем від 4 до 6 – «середні» ризики (жовтий колір), з рівнем від 8 до 16 – «високі» ризики (червоний/рожевий колір).

Водночас, не доцільно визначати бали лише математичним способом – слід оцінювати ризики та визначати бали відповідно до визначених критеріїв для оцінки впливу та оцінки ймовірності. Частіше використовується трирівнева система присвоєння балів, але такий підхід може призвести до переоцінки ризиків за шкалою «середніх» значень. На прикладі «Матриця оцінки ризиків» використовується 4-бальна шкала оцінки. Водночас, підрозділ внутрішнього аудиту повинен самостійно обирати систему оцінки ризиків, яка йому найбільш підходить.

В установах, в яких функціонують дієві системи внутрішнього контролю, керівники приймають письмове рішення, який рівень ризику є прийнятним. В інших випадках таке рішення приймається за результатами інтерв'ю з керівництвом установи. Загалом можуть бути прийняті різні рішення щодо того, які поєднання значень рівня ризику будуть вважатися «низьким», «середнім», «високим»/«дуже високим».

Після визначення загальної оцінки ризику (загального балу) відповідно до «Матриці оцінки ризиків», формується реєстр ризиків, який містить інформацію щодо кожного ідентифікованого та оціненого ризику (включаючи результати оцінки невід'ємних та залишкових ризиків), зокрема, може містити:

- назву ризику (формулюється у причинно-наслідковому зв'язку);
- результати оцінки впливу;
- результати оцінки ймовірності;
- загальну оцінку ризиків (за впливом та ймовірністю).

Підрозділ внутрішнього аудиту повинен, в першу чергу, цікавитися ризиками із значенням «високий» або «дуже високий», проте досить часто до цієї групи ризиків потрапляють:

- «глобальні» ризики, які обумовлені великою кількістю причин та наслідків, (наприклад, ризик створення неадекватної структури внутрішнього контролю);
- «зовнішні» ризики, які виникають поза установою, але впливають на її діяльність (наприклад, несприятливі для діяльності установи зміни у законодавстві);
- ризики форс-мажорних обставин.

Наявність у групі ризиків з «високою»/«дуже високою» оцінкою значної кількості «глобальних» ризиків може свідчити про неправильне визначення причинно-наслідкових зв'язків. Найкращою практикою роботи з такими ризиками є їх розділення на більш «дрібні» ризики (а саме, сформулювати перелік взаємопов'язаних ризиків, суть яких відповідає суті початкового варіанту ризику). Стосовно «зовнішніх» ризиків та ризиків форс-мажорних обставин, то початковий вплив та ймовірність виникнення таких ризиків залишається незмінними незалежно від розроблених заходів контролю щодо зменшення впливу ризиків.

Ідентифікацію ризиків та оцінку ризиків доцільно проводити у взаємопов'язаний спосіб, оскільки, можливо, необхідно буде внести зміни до раніше сформульованих ризиків.

Крім того, під час оцінки ризиків може виникнути потреба в уточненні (внесення змін до простору аудиту, зокрема, в частині його розподілу за категоріями). Саме тому, бажано, під час проведення оцінки ризиків одночасно розділяти простір аудиту за відповідними категоріями або проводити «мозкові штурми» можливих подій, які допомагають визначити категорії у просторі аудиту.

Вимоги щодо проведення підрозділом внутрішнього аудиту оцінки ризиків не рідше одного разу на рік та документального оформлення її результатів передбачено пунктом 3 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту».

Проведення оцінки ризиків рекомендовано організовувати та завершувати не пізніше 30 листопада перед складанням плану діяльності з внутрішнього аудиту.

Водночас слід розуміти різницю між поняттями «управління ризиками» та «оцінкою ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту».

Управління ризиками – елемент системи внутрішнього контролю. Діяльність з управління ризиками належить до повноважень (відповідальності) керівництва установи/відповідальних за діяльність осіб. Сутність діяльності з ідентифікації та оцінки ризиків під час організації та здійснення внутрішнього контролю визначено у Основних засадах внутрішнього контролю та Методичних рекомендаціях з внутрішнього контролю.

Оцінка ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту – етап планування, метою якого є визначення найбільш ризикових об'єктів аудиту. Результати ризик-орієнтованого відбору слугують базою для формування плану діяльності з внутрішнього аудиту.

Водночас підходи до ідентифікації та оцінки ризиків є однаковими як для керівництва установи та відповідальних за діяльність осіб, так і для підрозділу внутрішнього аудиту.

Основна відмінність між процесом управління ризиками у діяльності установи та процесом оцінки ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту полягає у тому, що керівникам та відповідальним за діяльність особам необхідно оцінити невід'ємні ризики з метою розробки та впровадження заходів контролю для впливу на ризики. Під час процесу оцінки ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту оцінюється повнота визначення невід'ємних ризиків, доцільність та дієвість обраних способів реагування на ризики, ефективність розроблених заходів контролю для впливу на ризики тощо. Вимоги щодо дослідження та оцінки системи управління ризиками підрозділом внутрішнього аудиту визначено у Стандарті 5 «Сутність діяльності з внутрішнього аудиту».

Водночас, внутрішні аудитори не повинні брати безпосередню участь в організації внутрішнього контролю, управлінні ризиками та прийнятті управлінських рішень, створенні та організації (у тому числі разом з іншими структурними підрозділами установи) будь-яких заходів та процесів, що забезпечують операційну діяльність установи (пункт 3 Стандарту 5 «Сутність діяльності з внутрішнього аудиту»), уникати та не допускати виникнення конфлікту інтересів відповідно до закону (підпункт 4 пункту 13 Порядку № 1001).

За умови дотримання принципів незалежності та об'єктивності внутрішні аудитори можуть проводити неупереджену оцінку процесів управління, функціонування системи внутрішнього контролю, системи управління ризиками тощо, а також надавати рекомендації щодо їх вдосконалення. Такі рекомендації, основані на об'єктивній думці внутрішнього аудитора, дають можливість керівнику державного органу приймати обґрунтовані та дієві управлінські рішення.

Загалом здійснення підрозділом внутрішнього аудиту оцінки системи управління ризиками (як елемента системи внутрішнього контролю) сприятиме більш ефективному управлінню ризиками. Зокрема, може підштовхнути керівництво установи до розробки власного процесу оцінки ризиків.

Окрім оцінки ефективності управління ризиками в установі та наданні відповідних рекомендацій щодо вдосконалення системи управління ризиками, підрозділ внутрішнього аудиту може надавати допомогу структурним підрозділам щодо організації та здійснення діяльності з управління ризиками шляхом:

- здійснення консультаційної діяльності, що полягає у наданні порад і рекомендацій щодо підвищення ефективності та результативності діючих процесів, допомоги під час розгляду нових правил та процедур, які впроваджуватимуться в установі, сприяння заходам з реагування на зовнішні виклики та загрози, ключовим заходам з управління ризиками, дорадчій участі у робочих групах/комісіях, колективного обговорення проблем тощо;
- проведення робочих зустрічей та семінарів з відповідальними за діяльність особами з питань управління ризиками, на яких розглянути питання стосовно підходів до ідентифікації та оцінки ризиків.

Під час надання такої допомоги внутрішнім аудиторам необхідно вживати заходи для обмеження негативного впливу на незалежність та об'єктивність діяльності з внутрішнього аудиту, а також врахувати кваліфікаційну спроможність підрозділу внутрішнього аудиту та можливий вплив на безпосереднє здійснення внутрішніх аудитів. Наприклад, залучення керівника та/або працівників підрозділу внутрішнього аудиту до діяльності різних комісій, робочих груп тощо (за рішенням керівника установи) можливе виключно в якості незалежного експерта, який виконує функцію консультування (дорадчу функцію) та не бере участь у прийнятті управлінських рішень. При цьому, у внутрішньому документі установи про відповідну комісію, робочу групу має бути визначено, що внутрішній аудитор приймає участь в її роботі в якості експерта/консультанта з правом дорадчого голосу (без права голосу щодо прийняття рішень).

Консультаційна робота підрозділу внутрішнього аудиту з питань організації та здійснення внутрішнього контролю та діяльності з управління ризиками включається до плану діяльності з внутрішнього аудиту в частині виконання завдань (заходів) з іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

4. Визначення об'єктів аудиту за допомогою факторів відбору

Після оцінювання ризиків за ймовірністю та впливом **визначається пріоритетність об'єктів аудиту за допомогою набору факторів відбору** та частота, з якою буде досліджуватися кожний із об'єктів аудиту.

За результатами оцінки ризиків у просторі аудиту визначається велика кількість об'єктів аудиту та ризиків, пов'язаних з такими об'єктами аудиту. Зокрема, виявляється, що одна з груп об'єктів аудиту (наприклад, з «середньою» оцінкою) є найбільшою за обсягом, хоча містить дуже різноманітні об'єкти аудиту. Водночас наявність ризиків, навіть з «високою» та «дуже високою» оцінкою, не може бути єдиним фактором відбору об'єктів аудиту для включення до плану.

Для аналізу важливості кожного об'єкта аудиту додатково використовується набір «факторів відбору», який допомагає підрозділу внутрішнього аудиту визначити пріоритетність (першочерговість) дослідження відповідного об'єкту аудиту. Термін «фактори відбору» точно відображає сутність цього етапу – відбір тих об'єктів аудиту, дослідження яких є найбільш доцільним.

До найбільш використовуваних факторів відбору належать:

- **фінансова важливість/матеріальність** (ґрунтується на обсягах державних ресурсів, доходах та прибутках, наданих послуг тощо. Підприємства, установи та організації з високим рівнем ризику, що використовують незначну частину бюджету, будуть менш пріоритетними для внутрішнього аудиту, ніж підприємства, установи та організації із середнім рівнем ризику, які використовують 50 % бюджету);
- **складність діяльності** (базується на складності об'єкта аудиту, що визначається складністю правової бази, кількістю персоналу, географічним розташуванням. Складні напрями діяльності важче реалізувати належним чином, тому ймовірність того, що вони будуть виконані неякісно та/або несвоєчасно є вищою. Наприклад, вартість будівельних проєктів нерідко є вищою від запланованої, а тривалість проєктів більшою, ніж очікувалось);
- **загальна політика внутрішнього контролю** (застосовується у розумінні діяльності з внутрішнього контролю, визначеної у Основних засадах внутрішнього контролю та Методичних рекомендаціях з внутрішнього контролю). При наявності належної системи внутрішнього контролю в установі визначено чіткі цілі, функції та обов'язки працівників, етичні норми поведінки; встановлена та розподілена відповідальність (підзвітність) працівників; налагоджена ефективна система управління (зокрема, управлінські рішення приймаються відповідно до цілей діяльності та своєчасно доводяться до виконавців, забезпечується контроль за виконанням управлінських рішень на усіх етапах їх виконання); запроваджено ефективну політику та практику управління персоналом, відсутні часті зміни персоналу; забезпечено належну професійну підготовку персоналу та виконання ними посадових обов'язків; відсутні повідомлення про помилки, порушення та недоліки, а також скарги від різних зацікавлених сторін. У випадку слабкої системи внутрішнього контролю ймовірність шахрайства та помилок є набагато більшою;

- **репутаційна чутливість** (деякі сфери діяльності установи є об'єктом прискіпливої уваги з боку ЗМІ, громадян, Уряду тощо, тому у разі виникнення проблем у таких сферах, існує ризик для репутації установи в цілому);
- **масштаб змін** (до будь-яких змін потрібно звикнути, однак такі події підвищують ймовірність допущення помилок. Наприклад, законодавчі зміни, кадрові зміни, зміни у функціях/процесах);
- **надійність керівництва** (досвідчені керівники, як правило, вирішують проблеми більш ефективно та досягають кращих результатів, а також знають та розуміють проблеми/ризики у діяльності установи та своєчасно приймають відповідні рішення щодо їх розв'язання/зменшення, натомість часті зміни керівництва, тимчасові керівники або керівники із незначним досвідом, недостатньою кваліфікацією викликають більшу невпевненість);
- **можливість для зловживань** (кожна функція/процес має тимчасовий та/або набутий потенціал для корупційних схем. Водночас деякі сфери діяльності більш вразливі для шахрайства та корупції, наприклад, високий рівень готівкових розрахунків або делеговані повноваження із накладання та збору штрафів);
- **питання, які цікавлять керівництво** (окремі напрями (сфери) діяльності, функції, процеси викликають або можуть викликати занепокоєння керівництва установи; невідповідність висновків, зокрема, наданих зовнішніми контролюючими органами, рівню впевненості керівництва; відповідальні за діяльність особи, як правило, краще обізнані щодо сфер діяльності із найбільшим та найменшим рівнем ризику, тому їх думку слід досліджувати та використовувати як фактор відбору);
- **час від попереднього аудиту** (у кожному внутрішньому аудиті присутній дисциплінуючий фактор: навіть об'єкти аудиту з низьким ризиком час від часу повинні охоплюватися аудитом, а ті об'єкти аудиту, які не підлягали аудиту вже протягом кількох років, можуть мати високий рівень ризику);
- **стан впровадження аудиторських рекомендацій**, наданих за результатами проведення попередніх внутрішніх аудитів (низький рівень усунення проблем/недоліків у системі внутрішнього контролю можуть свідчити про підвищення ризиковості відповідних об'єктів аудиту).

Вимоги щодо визначення у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів та частоти їх здійснення щодо кожного об'єкта аудиту передбачено абзацом другим пункту 4 Стандарту 1 «Завдання, права та обов'язки».

У наведеному прикладі поетапно представлено процедуру визначення пріоритетності об'єктів аудиту за допомогою набору критеріїв оцінки кожного фактору відбору (із використанням бальних оцінок та вагових коефіцієнтів), а також визначення частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту:

Етап 1. Визначення балів для факторів відбору

Після визначення факторів відбору здійснюється їх оцінка через призму визначених критеріїв.

Зокрема,за кожним фактором відбору присвоюється бал від 1 до 4 (низький – 1, середній – 2, високий – 3, дуже високий –4).

Присвоєння балів відбувається шляхом оцінки кожного фактору відбору (A – J).

Оцінка фактору відбору повинна базуватися на визначених та зрозумілих критеріях – чому саме такий, а не інший бал присвоєно цьому фактору.

Фактор відбору	Критерії	Бал
А. Фінансова важливість/ матеріальність	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає менше 10 % річного бюджету	**1**
	На об'єкт аудиту (програму, системи, ресурси тощо)припадає 11 – 50 % річного бюджету	**2**
	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає 51 – 80 % річного бюджету	**3**
	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає не менше 81 % річного бюджету	**4**
В. Складність діяльності	Виконання функції (процесу) суттєво не впливає на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає невелику кількість процедур та задіяного персоналу	**1**
	Виконання функції (процесу) має помірний вплив на досягнення мети та цілей діяльності установи;реалізація функції (процесу) передбачає помірну кількість процедур та задіяного персоналу	**2**
	Виконання функції (процесу) впливає на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає велику кількість процедур та задіяного персоналу	**3**
	Виконання функції (процесу) відіграє ключову роль у досягненні мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає найбільшу кількість процедур та задіяного персоналу	**4**
С. Загальна політика внутрішнього контролю	Надійні системи внутрішнього контролю та управління ризиками	**1**
	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому налагодженні і працюють, але мають недоліки	**2**
	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки	**3**
	Система внутрішнього контролю неефективна, має суттєві проблеми (перебуває на стадії запровадження/формально розроблена, але не функціонує, діяльність з управління ризиками не запроваджена на послідовній та структурованій основі)	**4**
D. Репутаційна чутливість	Мінімальний зовнішній інтерес до функції (процесу) або його цілковита відсутність	**1**
	Можливість виникнення непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу)	**2**
	Виникали поодинокі випадки непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу)	**3**
	Підвищена увага з боку ЗМІ до реалізації відповідної	**4**

	функції (процесу). Виникнення серйозних/системних проблем та/або втрата репутації установи за наявності таких проблем	
E. Масштаб змін	За останній рік відбулося менше 10 % змін – у законодавчих та нормативно-правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін,змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу)	**1**
	За останній рік відбулося від 10 до 30 % змін – у законодавчих та нормативно-правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін, змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу)	**2**
	За останній рік відбулося від 30 до 50 % змін – у законодавчих та нормативно-правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін, змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу)	**3**
	За останній рік відбулося більше 50 % змін – у законодавчих та нормативно-правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін, змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу)	**4**
F. Надійність керівництва	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід більше 3 років та практику успішної реалізації проєктів/програм з відповідного напряму діяльності у державному секторі	**1**
	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 2 до 3 років та практику реалізації проєктів/програм з відповідного напряму діяльності у державному секторі	**2**
	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 1 до 2 років з відповідного напряму діяльності у державному секторі	**3**
	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід менше 1 року з відповідного напряму діяльності у державному секторі	**4**
G. Можливість для зловживань	Мінімальна можливість для виникнення фактів шахрайства та корупції	**1**
	Можливість виникнення зловживань, однак фактів шахрайства та корупції ще не виникали	**2**
	Існують поодинокі факти шахрайства та корупції	**3**
	Існують системні факти шахрайства та корупції	**4**
H. Питання, які	Невисока увага з боку вищого керівництва установи, існують поодинокі проблеми, які вийшли на рівень	**1**

цікавлять керівництво	вищого керівництва у минулому	
	Вище керівництво установи приділяє помірну увагу, наявність проблем, які вийшли на рівень вищого керівництва у минулому	**2**
	Висока увага з боку вищого керівництва установи, суттєві або повторювані проблеми, які вийшли на рівень вищого керівництва у минулому	**3**
	Постійна увага з боку вищого керівництва установи, існують суттєві повторювані проблеми, які вийшли на рівень вищого керівництва у недалекому минулому	**4**
I. Час від попереднього аудиту	Проведено менше 1 року тому	**1**
	Проведено більше 1 року, але менше 3 років тому	**2**
	Проведено більше 3 років, але менше 5 років тому	**3**
	За останні 5 років внутрішній аудит не проводився	**4**
J. Стан впровадження аудиторських рекомендацій	Повністю виконано аудиторські рекомендації або внутрішній аудит не здійснювався	**1**
	Більшість аудиторських рекомендацій виконано, інформація про стан їх впровадження надається систематично/своєчасно та свідчить про прогрес у діяльності	**2**
	Частково виконано аудиторські рекомендації, інформація про стан їх впровадження надається несистематично/несвоєчасно та не свідчить про прогрес у діяльності	**3**
	Не виконано аудиторські рекомендації	**4**

Етап 2. Визначення показників вагомості за кожним фактором відбору

Показники вагомості використовуються для ілюстрації відмінностей різних факторів відбору – оскільки не всі фактори відбору однаково важливі. Наприклад, питання, які цікавлять керівництво та можливість для зловживань отримали найбільший показник вагомості. Показники вагомості можуть визначатися, у тому числі за результатами інтерв'ю з керівником установи та консультацій з відповідальними за діяльність особами.

Показники вагомості визначаються підрозділом внутрішнього аудиту з урахуванням особливостей діяльності державного органу. Наприклад, показникам вагомості можуть надаватися значення від 1 до 5 (мінімальний – 1, максимальний – 5).

Фактор відбору	Показник вагомості
A. Фінансова важливість/матеріальність	**Wa**
B. Складність діяльності	**Wb**
C. Загальна політика внутрішнього контролю	**Wc**
D. Репутаційна чутливість	**Wd**
E. Масштаб змін	**We**
F. Надійність керівництва	**Wf**
G. Можливість для зловживань	**Wg**
H. Питання, які цікавлять керівництво	**Wh**
I. Час від попереднього аудиту	**Wi**

	J. Стан впровадження аудиторських рекомендацій	**Wg**

Етап 3. Розрахунок індексу пріоритетності

*Цей показник розраховується шляхом поєднання загальної оцінки ризику (за впливом та ймовірністю), а також показника вагомості та балу, який наданий факторам відбору, у формулу, яка допомагає визначити індекс пріоритетності (**I_p**):*

$$I_p = R_m x(\frac{(A \times Wa) + (B \times Wb) + (C \times Wc) + (D \times Wd) + (E \times We) + (F \times Wf) + (G \times Wg) + (H \times Wh) + (I \times Wi) +}{n}),$$

*Де **I_p** – індекс пріоритетності;*

R_m *– загальна оцінка ризику за ймовірністю та впливом;*

A-J *– бал, присвоєний за фактором відбору;*

Wa-Wg *– показник вагомості фактору відбору;*

n *– загальна кількість застосованих факторів відбору.*

Індекс пріоритетності використовується для виявлення об'єктів аудиту з «дуже високим», «високим», «середнім» та «низьким» ступенем пріоритету.

Етап 4. Визначення пріоритетності об'єктів аудиту

Визначений індекс пріоритетності використовується для визначення об'єктів аудиту з «дуже високим», «високим», «середнім» або «низьким» ступенем пріоритету:

Ступінь пріоритету	Індекс пріоритетності
дуже високий	від 100 та більше
високий	від 61 до 99
середній	від 41 до 60
низький	до 40

Етап 5. Визначення частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкта аудиту

Частота здійснення планових внутрішніх аудитів залежить від величини простору аудиту, результатів оцінки ризиків та спроможностей підрозділу внутрішнього аудиту – кількісних (кількість аудитів, що можуть бути здійснені протягом планового періоду) та якісних (різна фахова спеціалізація внутрішніх аудиторів, їх різний рівень досвіду, знань та навичок).

Частота здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту розраховується з урахуванням попередньо визначеного ступеню пріоритету об'єктів аудиту та індексу пріоритетності, а також встановленого в установі загального періоду внутрішнього аудиту (кількість років, протягом яких внутрішніми аудитами може бути охоплено весь простір аудиту).

Для визнання загального періоду внутрішнього аудиту слід загальну кількість людино-днів, необхідних для охоплення внутрішніми аудитами усього простору аудиту, поділити на загальну річну кількість людино-днів, необхідних для здійснення внутрішніх аудитів.

Водночас, якщо за результатами розрахунків виявляється, що за наявними спроможностями підрозділу внутрішнього аудиту, простір аудиту можливо охопити за 8-10 та більше років, то для ефективного використання ресурсів, підрозділу внутрішнього аудиту необхідно, в першу чергу, концентруватися на об'єктах аудиту з «високим» та «дуже високим» ступенем пріоритету. Однак, об'єкти аудиту з «низьким» ступенем пріоритету з часом можуть викликати високі ризики (особливо,

коли тривалий період щодо таких об'єктів аудиту не здійснюються внутрішні аудити та/або контрольні заходи, проведені зовнішніми контролюючими органами (зокрема, Рахунковою палатою, органами державного фінансового контролю)). Одночасно слід не забувати враховувати об'єкти аудити із «середнім» ступенем пріоритету, зважаючи на їх можливу переважну більшість після проведення відповідних оцінок. Отже, до плану повинні включатися об'єкти аудиту з різним ступенем пріоритету.

Приклад щодо визначення частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту.

При встановленому в установі загальному періоді внутрішнього аудиту – п'ять років, визначаємо частоту здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту (або групи об'єктів аудиту з відповідним ступенем пріоритету):

Ступінь пріоритету	Частота здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкту аудиту	Індекс пріоритетності
дуже високий	4 рази на 5 років	від 100 та більше
високий	3 рази на 5 років	від 61 до 99
середній	2 рази на 5 років	від 41 до 60
низький	1 раз на 5 років	до 40

Віднесені об'єкти аудиту до групи з «високим» та «дуже високим» ступенем пріоритету є найбільш ризиковими та мають досліджуватися часто (3-4 рази на 5 років), до групи з «середнім» ступенем пріоритету досліджуються рідше, ніж об'єкти з високим ступенем пріоритету (2 рази на 5 років), до групи з «низьким» ступенем пріоритету – рідше, ніж об'єкти з середнім ступенем пріоритету (1 раз на 5 років).

Приклад оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту за визначеними у цьому Мелодичному посібнику підходами до оцінки ризиків та факторів відбору, визначення ступеню пріоритету об'єктів аудиту та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкта аудиту наведено у **додатку 2**.

5. Формування плану діяльності з внутрішнього аудиту(внесення змін до нього)

Формування плану діяльності з внутрішнього аудиту здійснюється **на підставі результатів ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту** (ґрунтується на ідентифікації та оцінці ризиків, визначенні пріоритетності об'єктів аудиту через застосування набору факторів відбору та частоти здійснення планових аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту). Етапи ризик-орієнтованого відбору описані у попередніх розділах.

Визначення переліку об'єктів аудиту, які потрібно піддавати аудиту, ступеню пріоритету об'єкта аудиту та частоти дослідження кожного пріоритетного об'єкта аудиту називають «оцінкою потреб аудиту».

Відштовхуючись від визначених потреб аудиту та наявних ресурсів (людських, часових, фінансових, технічних тощо), керівник підрозділу внутрішнього аудиту забезпечує формування плану діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту, який включає:

- стратегічний аспект (визначаються пріоритети та результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу);
- операційний аспект (щорічно визначаються завдання підрозділу внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період).

Процедура формування та затвердження плану, внесення змін до нього, оприлюднення плану та направлення копії затвердженого плану Мінфіну визначена пунктом 6 Порядку № 1001 та Стандартом 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту» та складається з наступних послідовних етапів:

1) визначення потреб у ресурсах для виконання запланованої підрозділом внутрішнього аудиту діяльності;

2) формування проєкту плану на підставі результатів ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту;

3) затвердження керівником установи плану(плану із змінами) у визначені законодавством терміни;

4) внесення змін до плану (у разі необхідності);

5) оприлюднення затвердженого керівником установи плану на офіційному вебсайті установи;

6) направлення Мінфіну копії затвердженого керівником установи плану (плану із змінами) у визначені законодавством терміни.

Визначення потреб у ресурсах для виконання запланованої підрозділом внутрішнього аудиту діяльності

Для розробки плану керівником підрозділу внутрішнього аудиту визначається потреба у ресурсах на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

Визначення потреб у ресурсах внутрішнього аудиту здійснюється із урахуванням діяльності щодо управління функцією внутрішнього аудиту та базується на:

- результатах, які очікуються від здійснення внутрішніх аудитів та заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту;
- складності та важливості запланованих об'єктів аудиту та заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту;
- основних знахідках попередніх внутрішніх аудитів, що можуть вказувати на зміни у сферах діяльності установи;
- компетенції працівників підрозділу внутрішнього аудиту (ненавчені чи недосвідчені працівники довше виконуватимуть завдання) та кількості внутрішніх аудиторів, залучених до виконання завдання;
- досвіді щодо здійснення попередніх внутрішніх аудитів та виконання подібних заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (їх тривалості та кількості залучених внутрішніх аудиторів).

Визначення потреб у ресурсах на здійснення внутрішніх аудитів проводиться з урахуванням усіх етапів проведення внутрішнього аудиту, а саме:

- **організації внутрішнього аудиту та планування аудиторського завдання** (підготовка розпорядчого документа на проведення аудиту; визначення складу аудиторської групи відповідно до характеру й ступеню складності аудиту та обмеженням у термінах та трудових ресурсах; попереднє вивчення об'єкта аудиту; проведення попередньої оцінки ризиків, пов'язаних з об'єктом аудиту; визначення цілей та очікуваних результатів від аудиту, обсягу аудиторського завдання; розподіл трудових ресурсів для проведення аудиту; підготовка програми аудиту тощо);
- **виконання аудиторського завдання** (збір аудиторських доказів із застосування методів, методичних прийомів і процедур; аналіз зібраних даних та їх оцінки за визначеними критеріями оцінки об'єкта аудиту; опитування керівництва та відповідальних за діяльність осіб; фактичне дослідження питань аудиту; надання керівником аудиторської групи практичної допомоги членам групи; проведення вступних та заключних зустрічей з керівництвом та відповідальними за діяльність особами, формування аудиторських висновків та рекомендацій тощо);
- **документування перебігу та результатів внутрішнього аудиту** (документація зібраних даних – підготовка проєкту аудиторського звіту з висновками та рекомендаціями; ознайомлення та обговорення з відповідальними за діяльність особами проєкту аудиторського звіту; внесення коректив у проєкт аудиторського звіту за результатами обговорення (за необхідності); підписання звіту керівником аудиторської групи або керівником і членами аудиторської групи, надання на ознайомлення відповідальним за діяльність особам; розгляд коментарів відповідальних за діяльність осіб та надання письмових висновків на них (за наявності); формування робочих та офіційних документів у справу за результатами здійснення внутрішнього аудиту тощо).

Слід враховувати потребу на залучення експертів/фахівців для здійснення внутрішнього аудиту (експертів-будівельників, IT-спеціалістів, юристів, працівників кадрової служби тощо). Якщо за результатами визначення потреб у ресурсах для виконання плану, керівник підрозділу внутрішнього аудиту визначає недостатність ресурсів (включаючи відсутність у працівників підрозділу внутрішнього аудиту

достатніх знань, навичок чи інших вмінь, необхідних для виконання окремих питань аудиторського завдання), він ініціює перед керівником установи залучення відповідних фахівців установи чи експертів відповідних органів влади та місцевого самоврядування, державних фондів, підприємств, установ та організацій, інших юридичних осіб для забезпечення виконання аудиторського завдання (підпункт 3 пункту 12 Порядку № 1001, пункт 3 Стандарту 3 «Професійна компетентність та ретельність», пункт 3 Стандарту 6 «Управління діяльністю підрозділу внутрішнього аудиту», пункт 6 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»).

Потреби у ресурсах на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту визначаються, зокрема, на:

- **здійснення методологічної роботи** (здійснення моніторингу та аналізу змін у нормативно-правових актах з питань внутрішнього аудиту з метою актуалізації основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, приведення їх у відповідність до вимог законодавства у цій сфері; підготовка проєктів основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, їх погодження та затвердження відповідно до процедур та регламентів, визначених внутрішніми розпорядчими документами установи, розробка внутрішньої методології (зокрема, щодо ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту, здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на оцінку ефективності, результативності та якості виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (внутрішні аудити з оцінки ефективності), проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту) тощо);
- **здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту** (формування, наповнення, ведення та своєчасне оновлення інформації у базі даних об'єктів аудиту; проведення (актуалізація) оцінки ризиків, перегляд/оновлення реєстру ризиків та застосованих факторів відбору, проведення інтерв'ю з керівництвом установи та консультацій з відповідальними за діяльність особами, документування результатів ризик-орієнтованого відбору; формування та затвердження плану на підставі результатів ризик-орієнтованого відбору, їх оприлюднення на офіційному вебсайті установи, направлення копії затвердженого плану Мінфіну; перегляд та внесення змін до плану у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих причин тощо);
- **здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту** (направлення відповідальним за діяльність особам листів-нагадувань щодо необхідності впровадження аудиторських рекомендацій, із застосуванням форм (шаблонів) для одержання підтвердження про вжиття відповідних заходів; дослідження питань стану впровадження аудиторських рекомендацій під час здійснення внутрішніх аудитів; узагальнення та аналіз інформації щодо стану впровадження аудиторських рекомендацій, включення відповідної інформації до матеріалів справ, сформованих за результатами здійснення внутрішнього аудиту, та бази даних щодо моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту тощо);
- **звітування (внутрішнє та зовнішнє) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту** (здійснення узагальнення та аналізу інформації про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, підготовка письмових звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту керівнику установи та Мінфіну за

визначеною законодавством структурою/формою; письмове інформування керівника установи про результати здійснення кожного внутрішнього аудиту з наданням відповідних висновків та рекомендацій тощо);

- **проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту** (підготовка та затвердження Програми забезпечення і підвищення якості внутрішнього аудиту, відстеження стану виконання заходів, передбачених програмою; вивчення позиції зацікавлених сторін щодо підготовки, проведення внутрішніх аудитів, реалізації їх результатів тощо шляхом опитування відповідальних за діяльність осіб (розробка опитувальника, вибірка структурних підрозділів, підприємств, установ та організацій, які будуть підлягати опитуванню, направлення їм опитувальника, узагальнення та аналіз результатів опитування, підготовка коригуючих заходів за результатами опитування); узагальнення та аналіз результатів проведених внутрішніх оцінок якості, підготовка керівнику установи інформації про результати внутрішньої оцінки якості, у тому числі про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту тощо);
- **професійний розвиток працівників підрозділу внутрішнього аудиту** (проведення внутрішніх навчань, участь у навчальних заходах, семінарах, організованих іншими державними органами, вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань внутрішнього аудиту (законодавства, методичних посібників тощо), розроблення моделі загальних компетенцій, навиків та знань, необхідних для належного виконання аудиторських завдань тощо);
- **здійснення консультаційної діяльності**[4] (надання роз'яснень з питань внутрішнього аудиту керівництву та відповідальним за діяльність особам (включаючи за письмовими запитами);надання керівництву установи та відповідальним за діяльність особам порад і рекомендацій щодо підвищення ефективності та результативності діючих процесів; здійснення підтримки під час впровадження в установі нових правил та процедур; сприяння заходам з реагування на зовнішні виклики та загрози, ключовим заходам з управління ризиками, дорадча участь у робочих групах/комісіях, колективне обговорення проблем;надання допомоги керівництву та відповідальним за діяльність особам з метою належного документування та узагальнення оцінки ризиків, визначення заходів контролю;проведення навчальних заходів з керівництвом та відповідальними за діяльність особами щодо основних підходів до організації та здійснення внутрішнього контролю, побудови системи управління, запровадження діяльності з управління ризиками, інформування керівництва та відповідальних за діяльність осіб та аудиторський комітет (у разі його утворення) про нововведення у сфері внутрішнього контролю, включаючи системи управління та управління ризиками).

За результатами визначення потреб у ресурсах керівник підрозділу внутрішнього аудиту повинен забезпечити:

- до початку виконання запланованої діяльності подання/інформування керівника установи щодо потреб/обмежень (фінансових, людських, технічних, IT-

[4]Прикладами консультування є дорадча, освітня (навчальна), сприяюча діяльність підрозділу внутрішнього аудиту. Характер та обсяг надання підрозділом внутрішнього аудиту послуг з консультування узгоджується з керівництвом установи та відповідальними за діяльність особами. Детальніше щодо діяльності підрозділу внутрішнього аудиту з консультування можна ознайомитися за посиланням https://www.mof.gov.ua/storage/files/Audit%20Presentation.pdf

ресурсів, необхідності залучення профільних експертів/спеціалістів тощо), у тому числі про вплив та наслідки обмеження у ресурсах внутрішнього аудиту з наданням відповідних пропозицій щодо шляхів вирішення цього питання;

- до початку виконання запланованої діяльності визначення обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (результати цієї роботи відображаються у розділі IX плану (зведеного плану) (таких планів із змінами), **додаток 3, додаток 4, додаток 5, додаток 6**; роз'яснення з цих питань наведено у Рекомендаціях щодо складання Плану (Зведеного плану) та внесення до них змін, **додаток 7**);
- письмове інформування керівника установи не рідше одного разу на рік у звіті про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту, зокрема, про рівень забезпечення ресурсами для здійснення діяльності з внутрішнього аудиту.

Вимоги щодо визначення потреб для виконання, запланованої підрозділом внутрішнього аудиту діяльності, а також інформування керівника установи про обмеження підрозділу внутрішнього аудиту передбачено пунктом 6 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту», абзацом дев'ятим пункту 2 Стандарту 13 «Звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту».

Зразок визначення потреби в ресурсах для забезпечення виконання плану діяльності з внутрішнього аудиту:

Розрахунок потреби в ресурсах для забезпечення виконання плану діяльності з внутрішнього аудиту

(назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/бюджетної установи)

(зазначається плановий період)

№ з/п	Потреба в ресурсах *(фінансових, людських, ІТ-ресурсів тощо)*	Перелік потреби	Розрахунок витрат	Сума витрат *(грн)*	Примітка
1.	Відрядження для здійснення 6 планових внутрішніх аудитів	Добові	5 чол. х 18 днів х 60 грн	5400,00	
		Квитки	5 чол. х 800 грн х 6 разів	24000,00	
		Проживання у готелі	1000 грн х 18 днів	18000,00	
2.	Забезпечення комп'ютерним обладнанням	Ноутбук	3 шт.	-	
3.	Забезпечення канцелярським приладдям	Папір	2 пачки	600,00	
4.	Відкриття доступу до внутрішньої інформаційної бази даних	Реєстр витрат та доходів підприємств, які належать до сфери управління державного	1 реєстр	-	Період відкриття доступу – до завершення здійснення внутрішнього аудиту

		органу			
5.	Залучення профільних спеціалістів для проведення 3 планових внутрішніх аудитів	Спеціаліст з питань капітального будівництва (Відділ капітального та поточного ремонтів)	1 чол.	-	Для здійснення 1 аудиту
		Спеціаліст з ІТ (Відділ технічного забезпечення та захисту інформації)	2 чол.	-	Для здійснення 2 аудитів
…					
	Всього:	**x**	**x**	**48000,00**	**x**

_____ _____

(посада керівника підрозділу(підпис) внутрішнього аудиту)

_____

(дата формування потреби)

Формування проєкту плану на підставі результатів ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту

План діяльності з внутрішнього аудиту – це документ, який повинен надаватися керівнику установи на розгляд та затвердження (пункт 6 Порядку № 1001, пункт 6 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»). Тому план повинен демонструвати керівнику установи можливості підрозділу внутрішнього аудиту у допомозі у вдосконаленні діяльності установи, підвищенні ефективності процесів управління, досягненні визначених мети (місії), стратегічних та інших цілей діяльності установи. Загалом план має бути своєрідною «вітриною», яка надає можливість керівництву установи та відповідальним за діяльність особам усвідомити сутність роботи підрозділу внутрішнього аудиту та підкреслити переваги, які з'являться за результатами його діяльності.

План повинен бути чітко структурований, зрозумілий та логічно викладений, не містити протиріч (у визначених цілях, завданнях, об'єктах аудиту тощо), що забезпечує краще розуміння функції внутрішнього аудиту, допомагає у сприйнятті складних аспектів та/або ключових підходів у роботі підрозділу внутрішнього аудиту (наприклад, щодо ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту).

Під час формування плану діяльності з внутрішнього аудиту та плану діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) рекомендовано використовувати форми, наведені у **додатку 3** і **додатку 4**, а також рекомендації щодо їх заповнення (**додаток 7**). За потреби форми планів можуть додатково містити іншу інформацію з урахуванням особливостей діяльності державного органу.

Передбачений формами підхід до формування плану встановлює щорічне складання плану на трирічний плановий період – базовий плановий рік та наступні за ним два планових роки (тобто, фактично щороку в плані зміщується один плановий рік).

Наприклад, у 2022 році підрозділом внутрішнього аудиту формується план на 2023 – 2025 роки. У 2023 році такий план переглядається на предмет актуальності визначених стратегічних цілей внутрішнього аудиту, завдань та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту та забезпечується складання плану на наступний трирічний період (2024 – 2026 роки). Інформація щодо попереднього планового року (2023 рік) до плану на 2024 – 2026 роки не включається.

У разі необхідності протягом 2023 року (але не пізніше його завершення) до плану на 2023 – 2025 роки вносяться зміни, зокрема, в частині 2023 року шляхом формування плану на 2023 – 2025 роки (із змінами).

За аналогічною процедурою відбувається формування плану (плану із змінами) у наступних планових періодах.

Такий підхід до формування плану враховує сучасні міжнародні методології та практики щодо формування таких планів в державному секторі різних країн (досвід Великої Британії, Австралії, Румунії, Польщі тощо), матеріали співтовариства PEMPAL, а також узгоджуються з нормами Міжнародних стандартів внутрішнього аудиту та враховують вимоги національного законодавства у сфері внутрішнього аудиту.

Для формування реалістичного та корисного загалом для установи плану, керівник підрозділу внутрішнього аудиту виходячи з професійного досвіду повинен врахувати:

- можливість залучення та перерозподілу трудових ресурсів у плановому періоді, що включає врахування вакансій та тимчасову відсутність персоналу (відпустки, навчання тощо), ротацію кадрів;
- наявні ресурси (наприклад, хоча вакансії можуть бути заповнені впродовж року, слід враховувати лише існуючі ресурси на момент визначення обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту);
- організаційні, географічні та часові обмеження (наприклад, організаційно-структурні зміни у системі державного органу; розташування підприємств, установ та організацій, на яких передбачається здійснення внутрішнього аудиту; місця, до яких не можливо добратися у зимові періоди; відпускні періоди – як правило, літній період; періоди свят – Новий рік, Різдво, Великдень тощо);
- законодавче обмеження щодо не включення внутрішніх аудитів на підприємствах, установах та організаціях, на яких з тих самих питань і за той самий період підрозділом внутрішнього аудиту здійснено внутрішні аудити менше ніж один календарний рік тому. Водночас це обмеження не поширюється на повторні аудити, що здійснюються підрозділом внутрішнього аудиту для дослідження фактів, викладених у скарзі на дії внутрішніх аудиторів, що надійшла до установи (пункт 4 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»);

•резервування обсягу робочого часу на проведення позапланових внутрішніх аудитів з метою уникнення внесення частих змін у план (абзац четвертий пункту 6 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»). Під час визначення резерву робочого часу на проведення позапланових внутрішніх аудитів доцільно враховувати обсяги робочого часу, використані на проведення таких аудитів у попередніх роках.

Відповідно до вимог абзацу дев'ятого пункту 6 Порядку № 1001 за рішенням керівника установи можуть проводитися позапланові аудити. У разі прийняття керівником установи рішення про необхідність проведення позапланового аудиту, керівник підрозділу внутрішнього аудиту повинен переглядати план на предмет впливу позапланових аудитів на стан виконання плану та письмово поінформувати керівника установи про результати такого перегляду/впливу.

Загалом проведення кожного позапланового аудиту повинно обговорюватись керівником підрозділу внутрішнього аудиту із керівником установи щодо доцільності його здійснення – причини, які зумовлюють необхідність проведення позапланового аудиту, а також переваги, що очікуються від його проведення.

Водночас керівнику підрозділу внутрішнього аудиту необхідно утримувати певний баланс між виконанням позапланових аудитів та забезпеченням належного рівня здійснення внутрішніх аудитів, включених до плану на підставі ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту.

Відповідно до вимог абзацу 2 пункту 3 Порядку № 1001 за рішенням керівника державного органу підрозділи внутрішнього аудиту утворюються в його територіальних органах та бюджетних установах в межах штатної чисельності їх працівників.

У разі створення таких підрозділів у територіальних органах та/або бюджетних установах керівником підрозділу внутрішнього аудиту державного органу забезпечується формування зведеного плану. Керівники територіальних органів та бюджетних установ забезпечують подання плану керівнику підрозділу внутрішнього аудиту державного органу для подальшого формування зведеного плану керівником підрозділу внутрішнього аудиту державного органу з подальшим його затвердженням керівником державного органу (пункт 6 Порядку № 1001).

Зведений план доцільно формувати у розрізі підрозділу внутрішнього аудиту апарату державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ.

Процес формування та затвердження зведеного плану, внесення змін до нього, його оприлюднення на офіційному вебсайті державного органу здійснюється за аналогічними процедурами, визначеними для складання плану.

Під час формування зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту та зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) рекомендовано використовувати форми, наведені у **додатку 5** і **додатку 6**, а також рекомендації щодо їх заповнення (**додаток 7**). За потреби форми зведеного плану (плану із змінами) можуть додатково містити іншу інформацію з урахуванням особливостей діяльності державного органу.

Затвердження керівником установи плану (плану із змінами) у визначені законодавством терміни

План підпису є керівник підрозділу внутрішнього аудиту та відповідно до вимог пункту 6 Порядку № 1001 подає його на розгляд та затвердження керівнику установи не пізніше початку планового періоду.

Внесення змін до плану (у разі необхідності)

У разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами щорічної оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав керівник підрозділу внутрішнього аудиту забезпечує перегляд та внесення змін до плану(пункт 5 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»).

Підрозділом внутрішнього аудиту здійснюється моніторинг ключових подій, що відбулись у державному органі впродовж року, та які впливають на зміну стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу і відповідно на ризики у діяльності державного органу (наприклад, створюють нові ризики). Зокрема, забезпечується перегляд прийнятих нормативно-правових актів, які визначають нові напрями діяльності державного органу, або передбачають зміну завдань та функцій державного органу. Зміна керівництва установи (зокрема, призначення нового керівника установи), доручення Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, публікації у ЗМІ щодо діяльності установи також може вплинути на актуальність запланованих об'єктів аудиту.

За результатами такого моніторингу керівник підрозділу внутрішнього аудиту оцінює вплив таких подій на визначені у плані стратегічні цілі та завдання внутрішнього аудиту.

З метою оновлення переліку пріоритетних об'єктів аудиту підрозділом внутрішнього аудиту щороку проводиться оцінка ризиків (або забезпечується актуалізація попередньої оцінки ризиків). Результати такої роботи повинні документально оформлюватися (пункт 3 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»).

Під час проведення (актуалізації) оцінки ризиків, зокрема:

- здійснюється перегляд та уточнення застосованих критеріїв ймовірності та критеріїв впливу, присвоєних ризикам балів з метою визначення впливу ризиків(розміру наслідків), забезпечується формування оновленого реєстру ризиків з урахуванням змін, що відбулися після останнього перегляду. Інколи корисно визначати критерії та бали «з чистого листа» з подальшим порівнянням одержаних результатів з попередніми;
- здійснюється перегляд та уточнення застосованих факторів відбору, присвоєних факторам відбору бальних оцінок та вагових коефіцієнтів з метою визначення змін у пріоритетах щодо об'єктів аудиту за рік;
- враховуються результати проведених внутрішніх аудитів за попередні роки, які можуть призводити до змін початкової оцінки ризиків та перегляду завдань внутрішнього аудиту, визначених у плані. *Наприклад, за результатами здійснення внутрішнього аудиту встановлено відсутність/неефективність запроваджених заходів контролю, що потребує здійснення внутрішнього аудиту щодо об'єктів аудиту, стосовно яких можуть виникнути подібні проблеми.*

Проведення (актуалізацію) оцінки ризиків рекомендовано проводити до 30 листопада.

За результатами проведеної підрозділом внутрішнього аудиту роботи забезпечується перегляд та внесення змін до плану в частині актуалізації стратегічних цілей та завдань внутрішнього аудиту, переліку пріоритетних об'єктів аудиту та, за необхідності, заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту. Внесення змін до плану здійснюється шляхом формування керівником підрозділу внутрішнього аудиту державного органу плану (із змінами), його затвердження керівником установи не пізніше завершення планового періоду.

Обґрунтування щодо необхідності внесення змін до плану письмово надаються керівнику установи (абзац другий пункту 5 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»). Відповідні форми обґрунтувань щодо внесення змін до плану (зведеного плану) наведено у додатку до форми плану (із змінами) (**додаток 4**) та у додатку до форми зведеного плану (із змінами) (**додаток 6**).

Оприлюднення затвердженого керівником установи плану (плану із змінами) на офіційному вебсайті установи

Оприлюднення затвердженого керівником установи плану здійснюється на офіційному вебсайті установи (пункт 6 Порядку № 1001). Враховуючи, що зміни до плану вносяться у порядку їх затвердження, то план (із змінами) також має оприлюднюватися на офіційному вебсайті установи.

З метою розміщення плану (плану із змінами) на вебсайті установи доцільно створити окремий розділ під назвою «Внутрішній аудит», в якому розміщувати такі плани та іншу інформацію щодо діяльності з внутрішнього аудиту.

Направлення Мінфіну копії затвердженого керівником установи плану (плану із змінами)

Після затвердження керівником установи плану (плану із змінами) та їх оприлюднення на офіційному вебсайті установи, копії затвердженого плану та зміни до нього разом із відповідними обґрунтуваннями щодо необхідності внесення таких змін) надсилаються Мінфіну протягом 10 робочих днів з дати їх затвердження (пункт 6 Порядку № 1001).

При направленні Мінфіну копії затвердженого плану слід вказувати розділ на офіційному вебсайті установи, у якому розміщена копія такого плану.

Мінфіном забезпечується опрацювання надісланих державними органами копій затверджених плану(плану із змінами) на предмет, зокрема:

- дотримання вимог законодавства щодо ключових підходів до формування плану(визначення пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки з урахуванням стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності установи, щорічного визначення завдань внутрішнього аудиту з урахуванням визначених пріоритетів та результатів роботи підрозділу внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період);
- дотримання вимог законодавства щодо формування плану на підставі ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту з метою зосередження діяльності з внутрішнього аудиту на найбільш ризикових сферах, функціях, процесах (зокрема, застосування широкого набору фінансових/нефінансових факторів відбору, з урахуванням найбільш доцільних для відповідного об'єкта аудиту);

- наявності взаємозв'язку між стратегією (пріоритетами) і цілями державного органу та визначеними стратегічними цілями і завданнями внутрішнього аудиту, запланованими об'єктами внутрішнього аудиту;
- дотримання вимог законодавства щодо забезпечення функціональної незалежності підрозділу внутрішнього аудиту (зокрема, в частині недопущення планування діяльності, безпосередньо не пов'язаної зі здійсненням внутрішнього аудиту);
- визначення ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, за якими можна виміряти та оцінити (кількісно та/або якісно) результат виконання завдання внутрішнього аудиту, а саме: чітких та конкретних, вимірюваних, реалістичних та можливих для досягнення, необхідних для державного органу, визначених у часових межах щодо їх досягнення;
- включення внутрішніх аудитів, спрямованих на оцінку ефективності, результативності та якості виконання завдань, функцій, бюджетних програм, надання адміністративних послуг, здійснення контрольно-наглядових функцій, ступеня виконання і досягнення цілей тощо (планування внутрішніх аудитів з оцінки ефективності);
- включення до плану повного комплексу заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту відповідно до завдань та функцій підрозділу внутрішнього аудиту, передбачених законодавством у сфері внутрішнього аудиту;
- забезпечення належного рівня завантаженості внутрішніх аудиторів безпосередньо здійсненням внутрішніх аудитів (співставлення обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів з обсягами робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності; кількості внутрішніх аудиторів із запланованою кількістю об'єктів аудиту), врахування у плані резерву робочого часу на проведення позапланових аудитів;
- дотримання вимог законодавства щодо невключення здійснення внутрішніх аудитів на підприємствах, установах та організаціях, на яких з тих самих питань і за той самий період підрозділом внутрішнього аудиту здійснено аудити менше ніж один календарний рік тому;
- своєчасності затвердження керівником установи плану – не пізніше початку планового періоду, а також плану із змінами – не пізніше завершення планового періоду;
- дотримання вимог законодавства в частині оприлюднення плану(плану із змінами) на офіційному вебсайті установи;
- своєчасності направлення Мінфіну копії затвердженого плану та зміни до нього – протягом 10 робочих днів після їх затвердження керівником установи; дотримання вимог законодавства в частині надання Мінфіну обґрунтувань щодо необхідності внесення змін до плану під час направлення копії затвердженого плану (із змінами);
- забезпечення логічності та послідовності викладення інформації у взаємопов'язаних розділах плану, застосування уніфікованих підходів до оформлення зведеного плану тощо;

- аналізу причин коригування запланованих об’єктів аудиту, а також підприємств, установ та організацій, на яких заплановано здійснення внутрішніх аудитів;
- врахування рекомендацій Мінфіну (зокрема листи 23.08.2019 № 33040-06-5/21485, від 14.05.2020 № 33040-06-5/14303, від 26.05.2021 № 33040-06-5/16518, від 26.09.2021 № 33040-06-5/29483 та від 12.07.2022 № 33040-06-5/14881).

Розгляд та аналіз Мінфіном зведеного плану (плану із змінами) здійснюється за тими ж самими аспектами.

Якщо за результатами аналізу плану виявлено питання, які потребують детального дослідження, відповідні факти враховуються при плануванні проведення оцінки функціонування системи внутрішнього аудиту (зовнішньої оцінки якості внутрішнього аудиту).

6. Визначення у внутрішніх документах аспектів ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту

Процес планування діяльності з внутрішнього аудиту (починаючи від визначення простору аудиту і закінчуючи етапом формування та затвердження плану) **визначається** керівником підрозділу внутрішнього аудиту **у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту**, які затверджуються керівником установи.

Відповідно до вимог пункту 10 Порядку № 1001 керівник підрозділу внутрішнього аудиту забезпечує здійснення планування діяльності з внутрішнього аудиту. Питання планування регулюються Стандартом 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту», пунктами 3 та 4 Стандарту 1 «Завдання, права та обов'язки», пунктом 2 Стандарту 13 «Звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту».

Відповідно до вимог абзацу другого пункту 4 Стандарту 1 «Завдання, права та обов'язки» внутрішні документи з питань здійснення внутрішнього аудиту мають врегульовувати, зокрема,питання планування діяльності з внутрішнього аудиту, у тому числі підходи до складання та ведення бази даних, організації, проведення та документування ідентифікації та оцінки ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту, визначення факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів та частоти їх здійснення щодо кожного об'єкта аудиту.

Зокрема, внутрішні документи з питань здійснення внутрішнього аудиту мають визначати методологічні підходи до організації, здійснення та документування процесу ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту, а також враховувати інші аспекти планування діяльності з внутрішнього аудиту, а саме:

- визначення простору аудиту, його формалізації та документування шляхом ведення бази даних об'єктів аудиту та підтримки її в актуальному стані, а саме:

структуру (форму) складання, наповнення, ведення та оновлення інформації у базі даних за горизонтальним принципом розподілу об'єктів аудиту (бюджетними програмами, адміністративними послугами, контрольно-наглядовими функціями, функціональними та загальними процесами) та вертикальним розподілом об'єктів аудиту (структурними підрозділами апарату державного органу (бюджетної установи), а також підприємствами, установами та організаціями, які належать до сфери управління державного органу), забезпечити зв'язок об'єктів аудиту зі структурними підрозділами/підприємства/установами, відповідальними за реалізацію відповідних програм/послуг/функцій/процесів;

передбачити включення до бази даних інформації, яка передбачає зв'язок кожного об'єкта аудиту з процедурами оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту, а також інших відомостей, що стосуються відповідного об'єкта аудиту (зокрема, щодо здійснення попередніх внутрішніх аудитів, контрольних заходів, проведеними зовнішніми контролюючими органами);

процедуру взаємодії підрозділу внутрішнього аудиту з керівництвом установи та відповідальними за діяльність особами з питань формування та оновлення інформації у базі даних з метою з'ясування думки про повноту та актуальність

включених об'єктів аудиту (зокрема, щодо проведення консультацій та/або направлення письмових запитів з метою отримання відповідної інформації, визначення переліку питань, які мають обговорюватися під час консультацій, та/або надаватися для отримання письмової відповіді);

умови та терміни актуалізації інформації у базі даних (наприклад, здійснювати уточнення простору аудиту не рідше одного разу на рік до початку формування плану на наступні планові періоди).

- визначення організації, проведення та документування ідентифікації та оцінки ризиків для планування діяльності з внутрішнього аудиту, факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів та частоти їх здійснення щодо кожного об'єкта аудиту, а саме:

передбачити врахування повного спектру відомостей для ідентифікації ризиків (зокрема, інформації про типові/системні порушення/недоліки, встановлені за результатами попередніх внутрішніх аудитів, звіти/акти зовнішніх контролюючих органів тощо) та переліку документальних джерел, які допомагають визначати як фінансові, так і нефінансові ризики (річні, піврічні, квартальні плани, річні звіти про діяльність установи тощо);

підходи до ідентифікації ризиків при запровадженні системи управління ризиками у діяльності установи відповідно до вимог Основних засад з внутрішнього контролю, у тому числі процедуру взаємодії підрозділу внутрішнього аудиту з структурними підрозділами з питань управління ризиками (зокрема, надання реєстрів ідентифікованих та оцінених ризиків, заходів контролю, розроблених для зменшення/усунення впливу на ризики тощо), а також у разі не запровадження системи управління ризиками на постійній та структуровані основі, у тому числі процедуру проведення/документального оформлення результатів інтерв'ю з керівництвом установи та консультацій відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків у діяльності установи та коло питань, які мають обговорюватися під час інтерв'ю/консультацій;

критерії та шкалу оцінювання ризиків – за розміром наслідків для установи у випадку настання події (оцінка впливу) та за ймовірністю настання подій, що створюють ризики (оцінка ймовірності);

процедури та терміни проведення (актуалізації) оцінки ризиків, узагальнення результатів оцінки ризиків, формування та ведення реєстру ідентифікованих та оцінених ризиків, забезпечення його своєчасного перегляду та оновлення, документування процесу оцінки ризиків;

широкий набір фінансових/нефінансових факторів відбору об'єктів аудиту для проведення планових внутрішніх аудитів (матеріальність, складність діяльності, масштаб змін, репутаційна чутливість, загальна політика внутрішнього контролю, надійність керівництва, можливість для зловживань, питання, які цікавлять керівництво, час від попереднього аудиту, стан впровадження аудиторських рекомендацій);

процедури оцінки кожного фактору відбору, у тому числі критерії оцінки кожного фактору відбору з відповідними бальними оцінками та ваговими коефіцієнтами, розрахунок індексу пріоритетності з метою визначення ступеня пріоритету об'єктів аудиту;

частоту здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкта аудиту з урахуванням визначеного ступеня пріоритету об'єкта аудиту та розрахованого індексу пріоритетності, а також загального періоду внутрішнього аудиту;

резерв робочого часу на здійснення позапланових внутрішніх аудитів з урахуванням обсягів робочого часу, використаних на проведення позапланових внутрішніх аудитів у попередніх роках;

процедуру здійснення розрахунків обсягів робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, у тому числі коефіцієнти участі працівників підрозділу внутрішнього аудиту у здійсненні внутрішніх аудитів (з урахуванням рівня посад);

структуру (форму) та наповнення плану (зведеного плану) (таких планів із змінами).

- Включення обов'язкових вимог, встановлених законодавством у сфері внутрішнього аудиту в частині планування діяльності з внутрішнього аудиту, а саме:

подання керівнику установи інформації щодо потреби у ресурсах для забезпечення виконання плану, письмового інформування керівника установи та аудиторський комітет (у разі його утворення) про наявність обмежень у ресурсах із зазначенням наслідків таких обмежень та надання пропозицій щодо вирішення зазначеного питання (пункт 6 Стандарту 7);

визначення підходів до формування плану – складання плану на підставі на підставі документально оформленої оцінки ризиків, яка проводиться не рідше одного разу на рік; визначення у плані пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу;щорічне визначення у плані завдань підрозділу внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період (пункт 6 Порядку № 1001, Стандарт 7);

не включення до плану здійснення внутрішніх аудитів на підприємствах, в установах та організаціях, у яких із тих самих питань і за той самий період підрозділом внутрішнього аудиту здійснено внутрішні аудити менше ніж один календарний рік тому (пункт 4 Стандарту 7);

визначення термінів формування підрозділом внутрішнього аудиту та затвердження керівником установ плану – не пізніше початку планового періоду, внесення змін до плану у тому ж порядку, що і його затвердження – не пізніше завершення планового періоду(пункт 6 Порядку № 1001);

визначення підстав, відповідно до яких здійснюється перегляд та внесення змін до плану – у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності установи, за результатами проведення оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав, надання керівнику установи відповідного письмового обґрунтування за потреби внесення змін до плану (пункт 5 Стандарту 7);

висвітлення плану (змін до нього) на офіційному вебсайті установи, надання Мінфіну копії затвердженого плану (зміни до нього разом із відповідними обґрунтуваннями щодо необхідності внесення таких змін) протягом 10 робочих днів з дати їх затвердження (пункт 6 Порядку № 1001);

не поширення дії внутрішніх документів з питань здійснення внутрішнього аудиту на повторні внутрішні аудити, що здійснюються підрозділом внутрішнього

аудиту для дослідження фактів, викладених у скарзі на дії працівників підрозділу внутрішнього аудиту, що надійшла до установи (п. 4 Стандарту 7);

інформування керівника установи про стан виконання плану та/або причини його невиконання під час звітування про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту (пункт 2 Стандарту 13).

У положенні про підрозділ внутрішнього аудиту визначаються завдання та функції (відповідальність) підрозділу внутрішнього аудиту, його права та обов'язки в частині ключових аспектів планування діяльності з внутрішнього аудиту, зокрема,щодо забезпечення:

- визначення простору аудиту, його формалізація та документування шляхом формування, наповнення,ведення та оновлення інформації у базі даних;
- проведення (актуалізація) оцінки ризиків не рідше одного разу на рік, забезпечення її документального оформлення;
- проведення інтерв'ю з керівником установи та консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблем та ризиків у діяльності державного органу, підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління з метою планування діяльності з внутрішнього аудиту (формування, наповнення, ведення та оновлення інформації у базі даних об'єктів аудиту, проведення оцінки ризиків тощо);
- формування плану на підставі результатів оцінки ризиків з метою визначення пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності установи, їх затвердження керівником установи не пізніше початку планового періоду;
- у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав здійснення перегляду та внесення змін до плану в порядку його затвердження керівником установи, надання письмового обґрунтування щодо необхідності внесення змін до плану керівнику установи;
- подання керівнику установи та аудиторському комітету (у разі його утворення) письмової інформації про потреби/обмеження у ресурсах для забезпечення виконання підрозділом внутрішнього аудиту плану, із зазначенням наслідків таких обмежень та надання пропозицій щодо вирішення зазначеного питання.

У разі неможливості утворення підрозділу внутрішнього аудиту в державному органі, питання щодо планування діяльності з внутрішнього аудиту, передбачені положенням про підрозділ внутрішнього аудиту, включаються до посадової інструкції працівника, на якого покладаються повноваження щодо здійснення діяльності з внутрішнього аудиту.

У посадових інструкціях працівників підрозділу внутрішнього аудиту визначаються завдання та функції (відповідальність) працівників, їх права та обов'язки в частині ключових аспектів планування діяльності з внутрішнього аудиту, зокрема, щодо забезпечення:

- визначення простору аудиту, його формалізації та документування шляхом формування, наповнення, ведення та оновлення інформації у базі даних;
- проведення (актуалізація) оцінки ризиків не рідше одного разу на рік, забезпечення її документального оформлення;

- проведення консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблем та ризиків у діяльності державного органу, підприємств, установ та організацій, які належать до сфери його управління з метою планування діяльності з внутрішнього аудиту (формування, наповнення, ведення та оновлення інформації у базі даних об'єктів аудиту, проведення оцінки ризиків тощо);
- підготовки плану за результатами проведеної оцінки ризиків;
- внесення змін до плану у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав;
- підготовки плану (плану із змінами) з метою подання на розгляд та затвердження керівнику установи не пізніше початку/завершення планового періоду.

З урахуванням рівня посад працівників підрозділу внутрішнього аудиту, у посадових інструкціях забезпечується розподіл повноважень та відповідальності – щодо забезпечення безпосереднього виконання зазначених завдань та функцій або участі у їх виконанні.

У разі утворення підрозділів внутрішнього аудиту в територіальних органах та/або бюджетних установах державного органу керівником підрозділу внутрішнього аудиту державного органу визначаються єдині підходи до планування діяльності з внутрішнього аудиту, які поширюються на роботу підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ (пункт 7 Стандарту 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»).

З урахуванням наведених у цьому посібнику аспектів щодо ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту визначаються єдині підходи, зокрема, до порядку/процедур:

- формування, наповнення, ведення та оновлення інформації у зведеній базі даних (зокрема, визначення строків та умов надання підрозділу внутрішнього аудиту державного органу інформації щодо об'єктів аудиту, розроблення шаблонів документів щодо подання супровідної інформації, формування зведеної бази даних підрозділом внутрішнього аудиту державного органу);
- оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту (зокрема, встановлення строків надання підрозділу внутрішнього аудиту державного органу відповідної інформації для формування зведеного плану, розроблення шаблонів документів щодо подання супровідної інформації,стандартних форм документів щодо оцінки ризиків та факторів відбору, ведення реєстру (зведеного реєстру) ризиків);
- формування, погодження та затвердження зведеного плану, внесення змін до нього (зокрема, визначення порядку та строків надання підрозділу внутрішнього аудиту державного органу пропозицій щодо включення/виключення до/з плану об'єктів аудиту, тематики внутрішніх аудитів, здійснення підрозділом внутрішнього аудиту державного органу розгляду, опрацювання, надання зауважень/пропозицій та погодження проєкту плану підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ, розроблення шаблонів документів щодо подання супровідної інформації, формування зведеного плану (зведеного плану із змінами)

підрозділом внутрішнього аудиту державного органу, подання їх на затвердження керівнику державного органу).

Відповідно до вимог абзацу восьмого пункту 10 Порядку № 1001 керівник підрозділу внутрішнього аудиту державного органу забезпечує координацію діяльності підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ, а також надає пропозиції щодо забезпечення належної якості здійснення внутрішнього аудиту такими підрозділами. Така координація має здійснюватися на всіх етапах діяльності з внутрішнього аудиту, у тому числі – на етапі планування.

Процедура координації повинна бути врегульована у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту, зокрема, щодо здійснення аналізу підрозділом внутрішнього аудиту державного органу:

- баз даних підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ на предмет правильності та повноти включення інформації щодо об'єктів аудиту;
- обґрунтувань до плану (змін до нього), наданих підрозділами внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ, на предмет включення до плану об'єктів аудиту на підставі результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору;
- обсягів робочого часу, визначених підрозділами внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ, на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту з метою їх ефективного розподілу та використання.

Додаток 1. Приклад формалізації простору внутрішнього аудиту

Представлений зразок визначення простору внутрішнього аудиту шляхом формування та ведення бази даних об'єктів аудиту включає головну таблицю бази даних «Інформація про об'єкти простору внутрішнього аудиту» (рис. 1 – 2) та допоміжні таблиці (рис. 3 – 12), які використовуються при заповненні головної таблиці.

Головна таблиця «Інформація про об'єкти простору внутрішнього аудиту» містить інформацію щодо кожного включеного до бази даних об'єкта аудиту, а саме:

- назву сфери внутрішнього аудиту (зокрема, визначення сфери для об'єкта аудиту дозволяє виокремити специфічні функції та процеси, які характерні лише для відповідних державних органів, від загальних функцій та процесів, які притаманні діяльності кожного державного органу);
- назву об'єкта внутрішнього аудиту;
- спрямування внутрішнього аудиту (оцінка виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (*оцінка ефективності*) – дослідження ефективності, результативності та якості надання адміністративних послуг, виконання бюджетних програм, контрольно-наглядових функцій, функціональних та загальних процесів, ступеня виконання та досягнення цілей тощо; оцінка відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (*оцінка відповідності*) – дослідження відповідності вимогам законодавства фінансово-господарської діяльності (або окремих її аспектів), дотримання вимог законодавства під час надання адміністративних послуг, виконання бюджетних програм, контрольно-наглядових функцій, інших завдань та функцій, визначених актами законодавства);
- результати оцінки ризиків, пов'язаних з відповідним об'єктом аудиту, застосовані фактори відбору для відповідного об'єкту аудиту, визначений ступінь пріоритету об'єктів аудиту та частота здійснення внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкту аудиту (приклад оцінки ризиків за впливом та ймовірністю, оцінки кожного фактору відбору за визначеними критеріями, визначення ступеню пріоритету дослідження об'єктів аудиту та частоти здійснення внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкту аудиту наведено у **додатку 2**);
- назви підрозділу внутрішнього аудиту (якщо ведеться зведена база даних включається інформація щодо усіх підрозділів внутрішнього аудиту, утворених у системі державного органу);

- назви структурних підрозділів апарату державного органу, територіального органу та/або бюджетної установи, а також назви підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління державного органу;
- здійснення попередніх внутрішніх аудитів (тема, за якою здійснено аудит, коротка інформація щодо виявлених проблем та недоліків, дата здійснення внутрішнього аудиту та період, за який він здійснювався, підприємство, установа та організація, де здійснювався внутрішній аудит, стан реагування на висновки та рекомендації за результатами здійснення внутрішнього аудиту);
- проведення контрольних заходів (ревізій, перевірок, державних фінансових аудитів тощо) зовнішніми контролюючими органами (Рахунковою палатою, органами державного фінансового контролю тощо) у державному органі, на підприємствах, в установах та організаціях, які належать до сфери його управління (тема контрольного заходу, коротка інформація щодо виявлених проблем, порушень та недоліків, дата проведення контрольного заходу та період, за який він проводився, структурний підрозділ державного органу, підприємства, установи та організації, де проводились контрольні заходи, інформація про стан виконання обов'язкових вимог/реагування на висновки та рекомендації за результатами проведення контрольних заходів).

Головна таблиця «Інформація про об'єкти простору внутрішнього аудиту» за потреби може додатково містити іншу інформацію з урахуванням специфіки діяльності відповідного державного органу.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОБ'ЄКТИ ПРОСТОРУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Спрямування внутрішнього аудиту	Результати оцінки ризиків, пов'язаних з об'єктом внутрішнього аудиту			Фактори відбору об'єктів внутрішнього аудиту										Ступінь пріоритету об'єктів внутрішнього аудиту	Частота здійснення планових внутрішніх аудитів
			Ризики високого рівня	Ризики середнього рівня	Ризики низького рівня	Фінансова важливість/ матеріальність	Складність діяльності	Загальна політика внутрішнього контролю	Репутаційна чутливість	Масштаб змін	Надійність керівництва	Можливість для зловживань	Питання, які цікавлять керівництво	Час від попереднього аудиту	Стан впровадження аудиторських рекомендацій		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	Оцінка ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки (ІТ-аудит)	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації …	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань ІТ-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації …	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації …	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ВИСОКИЙ	3 рази на 5 років
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	Оцінка ефективності діяльності ІТ-підрозділу (ІТ-аудит)	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою ІТ-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників ІТ-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу …	Неналежний контроль за виконанням ІТ-процесів та процедур може знизити ефективність роботи ІТ-підрозділу …	Відсутність моніторингу розподілу та використання ІТ-ресурсів може призвести до неефективного їх використання …	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	СЕРЕДНІЙ	2 рази на 5 років
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Оцінка ефективності розробки та реалізації ІТ-стратегії та її відповідності цілям установи (ІТ-аудит)	Зменшення обсягів фінансування може призвести до не виконання ІТ-проектів, які мають бути здійснені в рамках реалізації ІТ-стратегії …	Розробка ІТ-стратегії протягом тривалого часу може призвести до втрати актуальності окремих її аспектів …	Невідповідність придбаних програмних продуктів цілям органу внаслідок невдалої ІТ-стратегії може призвести до зниження результативних показників діяльності …	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	НИЗЬКИЙ	1 раз на 5 років

Рис. 1. Приклад наповнення головної таблиці «Інформація про об'єкти простору внутрішнього аудиту» бази даних щодо простору аудиту (колонки 1-18)

Структурні підрозділи державного органу	Підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління державного органу	Структурні підрозділи територіального органу/бюджетної установи державного органу (де створені підрозділи внутрішнього аудиту)	Підрозділ внутрішнього аудиту	Інформація щодо здійснення попередніх внутрішніх аудитів						Інформація щодо проведення контрольних заходів (ревізій, перевірок, державних фінансових аудитів тощо) зовнішніми контролюючими органами (Рахунковою палатою, органами державного фінансового контролю тощо)					
				Тема внутрішнього аудиту	Коротка інформація щодо виявлених проблем та недоліків	Дата здійснення внутрішнього аудиту	Період, за який здійснювався внутрішній аудит	Структурний підрозділ державного органу, підпорядковані підприємства, установи та організації, де здійснювався внутрішній аудит	Інформація про стан реагування на висновки та рекомендації за результатами здійснення внутрішнього аудиту	Тема контрольного заходу	Коротка інформація щодо виявлених проблем та порушень/ недоліків	Дата проведення контрольного заходу	Період, за який проводився контрольний захід	Структурний підрозділ державного органу, підпорядковані підприємства, установи та організації, де проводились контрольні заходи	Інформація про стан виконання обов'язкових вимог/реагування на висновки та рекомендації за результатами проведення контрольних заходів
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Підрозділ інформаційних технологій	Підприємство А Підприємство Б ... Установа А Установа Б ... Організація А Організація Б ...	Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи Б ...	Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи Б ...	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n
Підрозділ інформаційних технологій	Підприємство А Підприємство Б ... Установа А Установа Б ... Організація А Організація Б ...	Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи Б ...	Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи Б ...	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n
Підрозділ інформаційних технологій			Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n	1) ... 2) ... ... n

Рис. 2. Продовження головної таблиці «Інформація про об'єкти простору внутрішнього аудиту» бази даних щодопростору аудиту(колонки 19-34)

Під час формування зведеної бази даних у головній таблиці зазначаються об'єкти аудиту (колонка 2) в розрізі підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органах та/або бюджетних установах (колонка 22) (рис. 3). Наприклад, процес «забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)» реалізується ІТ-підрозділами як апарату державного органу, так і територіальних органів та/або бюджетних установ, а також окремими підприємствами, установами та організаціями, де також забезпечується захист інформації. У разі створення в територіальних органах та/або бюджетних установах підрозділів внутрішнього аудиту, зазначений об'єкт аудиту доцільно включати для дослідження також зазначеними підрозділами внутрішнього аудиту.

При формуванні зведеної бази даних слід застосовувати єдині підходи, зокрема, до формулювання назви об'єктів аудиту та ідентифікованих ризиків, що допомагає при формуванні зведеного плану. Наприклад, якщо у базі даних територіального органу А зазначено об'єкт аудиту – «захист інформації», територіального органу Б – «безпека інформації», а підрозділом внутрішнього аудиту державного органу сформульовано назву об'єкта аудиту як «забезпечення захисту інформації в

інформаційних системах (ІТ-безпека)», то назва «забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)» буде назвою об'єкта аудиту та має міститися у зведеній базі даних в розрізі усіх підрозділів внутрішнього аудиту. Визначені у базі даних назви об'єктів аудиту мають співпадати з назвами об'єктів аудиту, які включаються до зведеного плану (якщо його дослідження заплановане на відповідний плановий період).

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Спрямування внутрішнього аудиту	Структурні підрозділи державного органу	Підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління державного органу	Структурні підрозділи територіального органу/бюджетної установи державного органу (де створені підрозділи внутрішнього аудиту)	Підрозділ внутрішнього аудиту
1	2	3	19	20	21	22
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	Оцінка ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки	Підрозділ інформаційних технологій	Підприємство А Підприємство Б ... Установа А Установа Б ... Організація А Організація Б ...	Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи Б ...	Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи Б ...
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	Оцінка ефективності діяльності ІТ-підрозділу	Підрозділ інформаційних технологій	Підприємство А Підприємство Б ... Установа А Установа Б ... Організація А Організація Б ...	Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ інформаційних технологій територіального органу/бюджетної установи Б ...	Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи А Підрозділ внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи Б ...
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Оцінка реалізації ІТ-стратегії та її відповідності цілям діяльності установи	Підрозділ інформаційних технологій			Підрозділ внутрішнього аудиту державного органу

Рис. 3. Приклад визначення у зведеній базі даних об'єктів аудиту в розрізі підрозділу внутрішнього аудиту апарату державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів та/або бюджетних установ

Для заповнення головної таблиці використовуються допоміжні таблиці, які розміщуються на окремих аркушах книги Excel, та можуть містити інформацію щодо:

•ризик-орієнтованого відбору об’єктів аудиту (включає оцінку ризиків за критеріями впливу та критеріями ймовірності,визначення загальної оцінки ризику за впливом та ймовірністю, оцінку кожного фактору відбору за визначеними критеріями, визначення пріоритетних об'єктів аудиту для включення до плану та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об’єкту аудиту) (рис. 4);

•назви (довідник) підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу, їх місцезнаходження, коду ЄДРПОУ, контактні дані відповідальних за діяльність осіб, інших посадових осіб (рис.5);

•назви (довідник) структурних підрозділів державного органу, прізвища, ім’я, по-батькові керівника підрозділу, його контактні дані (електронну адресу тощо) (рис.6). При формуванні зведеної бази даних до довідників включається інформація, зокрема, щодо структурних підрозділів територіального органу (бюджетної установи) тощо.

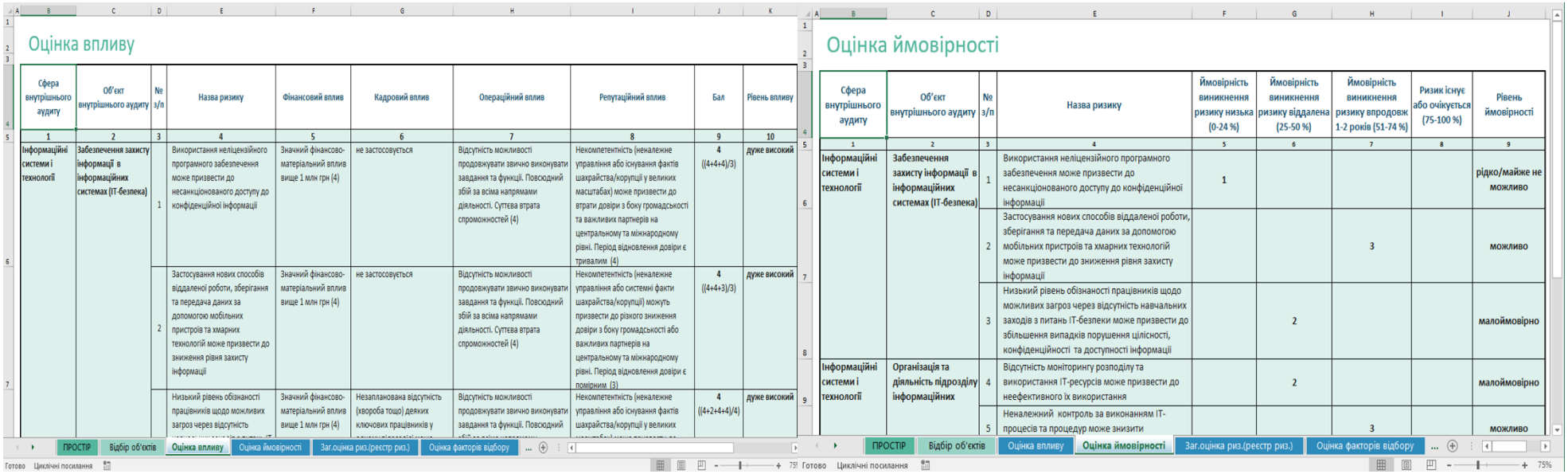

Оцінка впливу

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Фінансовий вплив	Кадровий вплив	Операційний вплив	Репутаційний вплив	Бал	Рівень впливу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	не застосовується	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих масштабах) може призвести до втрати довіри з боку громадськості та важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є тривалим (4)	4 ((4+4+4)/3)	дуже високий
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	не застосовується	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	4 ((4+4+3)/3)	дуже високий
			Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих	4 ((4+2+4+4)/4)	дуже високий

Оцінка ймовірності

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Ймовірність виникнення ризику низька (0-24 %)	Ймовірність виникнення ризику віддалена (25-50 %)	Ймовірність виникнення ризику впродовж 1-2 років (51-74 %)	Ризик існує або очікується (75-100 %)	Рівень ймовірності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	1				рідко/майже не можливо
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації			3		можливо
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань ІТ-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації		2			малоймовірно
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання ІТ-ресурсів може призвести до неефективного їх використання		2			малоймовірно
		5	Неналежний контроль за виконанням ІТ-процесів та процедур може знизити			3		можливо

Рис. 4. Приклад ризик-орієнтованого відбору об’єктів аудиту

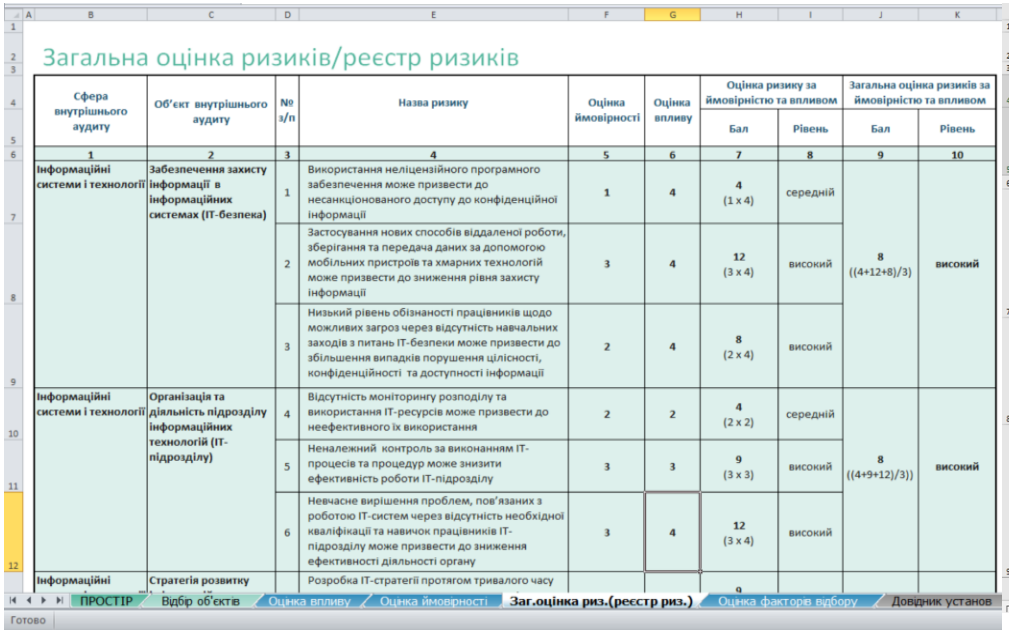

Загальна оцінка ризиків/реєстр ризиків

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Оцінка ймовірності	Оцінка впливу	Оцінка ризику за ймовірністю та впливом		Загальна оцінка ризиків за ймовірністю та впливом	
						Бал	Рівень	Бал	Рівень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека)	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	1	4	4 (1 x 4)	середній	8 ((4+12+8)/3)	високий
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації	3	4	12 (3 x 4)	високий		
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань IT-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації	2	4	8 (2 x 4)	високий		
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу)	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання IT-ресурсів може призвести до неефективного їх використання	2	2	4 (2 x 2)	середній	8 ((4+9+12)/3))	високий
		5	Неналежний контроль за виконанням IT-процесів та процедур може знизити ефективність роботи IT-підрозділу	3	3	9 (3 x 3)	високий		
		6	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою IT-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників IT-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу	3	4	12 (3 x 4)	високий		
Інформаційні	Стратегія розвитку		Розробка IT-стратегії протягом тривалого часу						

Оцінка факторів відбору

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Фактори відбору							
		Фінансова важливість/ матеріальність (бал) показник вагомості - 3	Складність діяльності (бал) показник вагомості - 3	Загальна політика внутрішнього контролю (бал) показник вагомості - 2	Репутаційна чутливість (бал) показник вагомості - 2	Масштаб змін (бал) показник вагомості - 2	Надійність керівництва (бал) показник вагомості - 2	Можливість для зловживань (бал) показник вагомості - 4
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека)	На об'єкт аудиту (програму, системи, ресурси тощо) припадає 11 – 50 % річного бюджету (2)	Виконання функції (процесу) відіграє ключову роль у досягненні мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає найбільшу кількість процедур та задіяного персоналу (4)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки (3)	Виникали поодинокі випадки непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу) (3)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % кадрових змін та змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 1 до 2 років з відповідного напряму діяльності у державному секторі (3)	Існують поодинокі факти шахрайства та корупції (3)
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу)	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає менше 10 % річного бюджету (1)	Виконання функції (процесу) впливає на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає велику кількість процедур та задіяного персоналу (3)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки (3)	Можливість виникнення непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу) (2)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % кадрових змін та змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 1 до 2 років з відповідного напряму діяльності у державному секторі (3)	Можливість виникнення зловживань, однак фактів шахрайства та корупції ще не виникали (2)
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (IT-стратегія)	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає менше 10 % річного бюджету (1)	Виконання функції (процесу) має поміркий вплив на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає помірну кількість процедур та задіяного персоналу (2)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки (2)	Мінімальний зовнішній інтерес до функції (процесу) або його цілковита відсутність (1)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % змін – змін у законодавчих та нормативно правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін, змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід більше 3 років та практику успішної реалізації проектів/програм з відповідного напряму діяльності у державному секторі (1)	Мінімальна можливість для виникнення фактів шахрайства та корупції (1)

Визначення пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту для включення до стратегічного та операційного планів діяльності з внутрішнього аудиту на 2019 - 2021 роки

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Загальна оцінка ризиків за ймовірністю та впливом	Фактор відбору	Фінансова важливість/ матеріальність	Складність діяльності	Загальна політика внутрішнього контролю	Репутаційна чутливість	Масштаб змін	Надійність керівництва	Можливість для зловживань	Питання, які цікавлять керівництво	Час від попереднього аудиту	Стан впровадження аудиторських рекомендацій	ІНДЕКС ПРІОРИТЕТНОСТІ	СТУПІНЬ ПРІОРИТЕТУ ОБ'ЄКТУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
			Показник вагомості фактору відбору	3	3	2	2	2	2	4	5	2	1		
			Бали, присвоєні за критеріями оцінки фактору відбору												
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека)	8		2	4	3	3	2	3	3	3	4	1	61	Високий
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу)	8		1	3	3	2	2	3	2	2	3	1	46	Середній
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (IT-стратегія)	8		1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	34	Низький

Рис. 4. Приклад ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту (продовження)

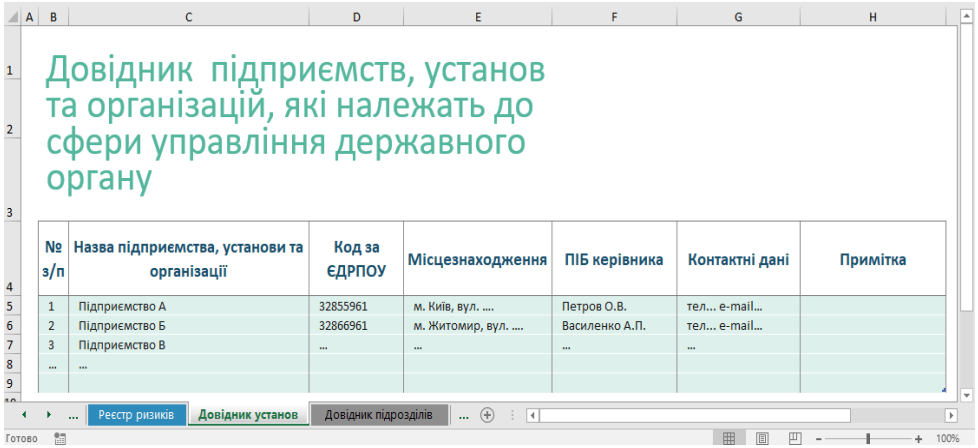

Рис. 5. Приклад ведення довідника підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління державного органу

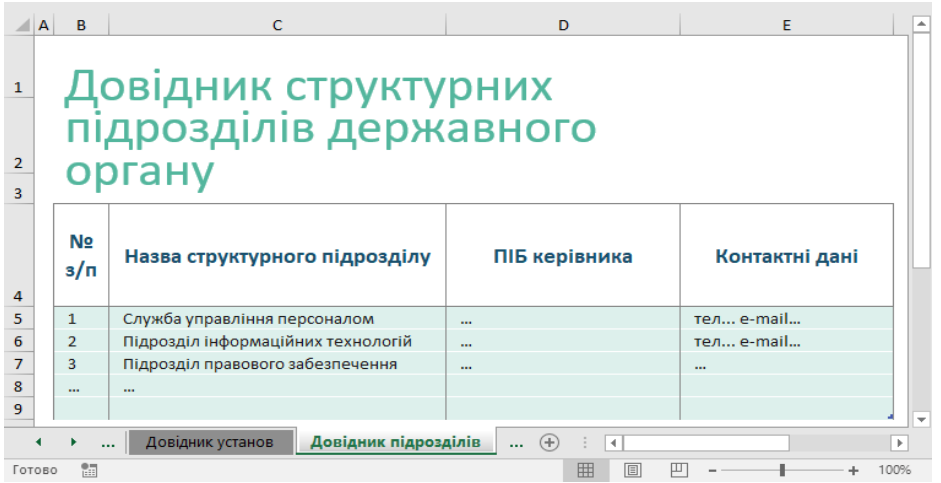

Рис. 6. Приклад ведення довідника структурних підрозділів державного органу

Дані до головної таблиці заносяться за допомогою розкривних списків або гіперпосилань (в залежності від обсягу), зокрема, за допомогою розкривного списку можна вибрати з переліку ризиків потрібний ризик (рис. 7).

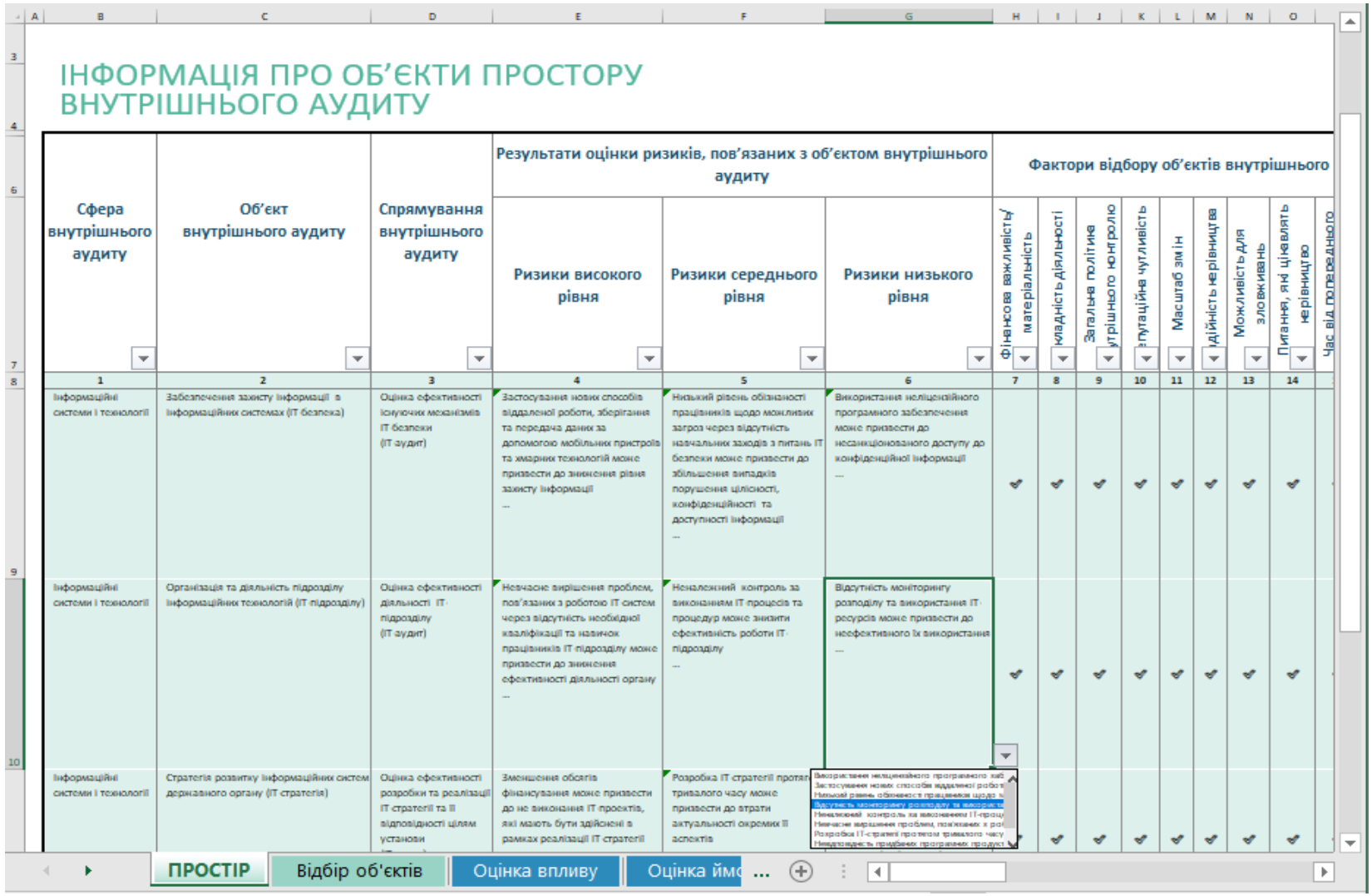

Рис. 7. Приклад вибору ризику із розкривного списку

Аналогічно з відповідних довідників за допомогою розкривних списків вибираються структурні підрозділи державного органу або підприємства, установи та організації, а саме: на рис. 8 зображено вибір необхідного структурного підрозділу, відповідального за процес, що охоплюватиметься внутрішнім аудитом, а на рис. 9 – державного підприємства, яке реалізує обраний для дослідження процес.

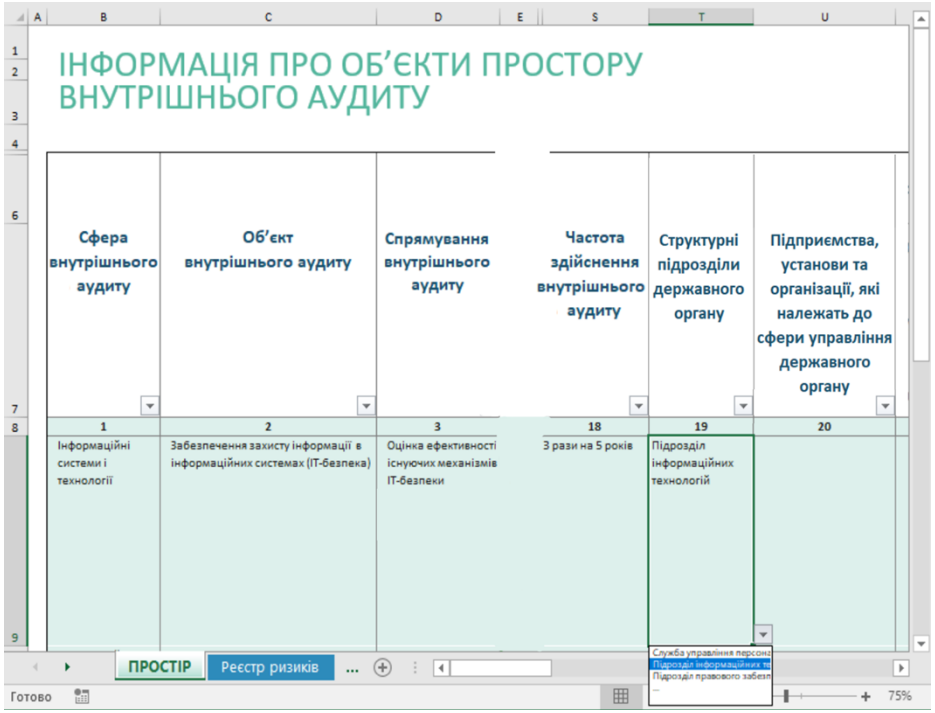

Рис. 8. Приклад застосування довідника при виборі структурного підрозділу державного органу

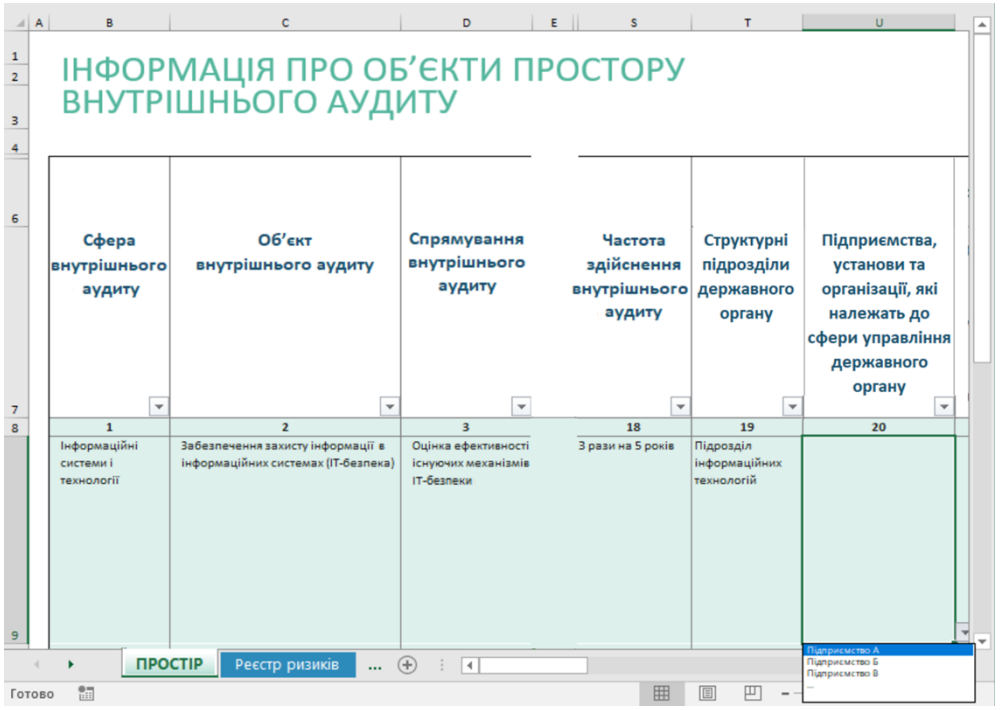

Рис. 9. Приклад застосування довідника при виборі підприємства

У таблицях інформація може відображатися за допомогою фільтрування даних, що дозволяє швидко вибрати необхідні дані. На рис. 10 представлено, як за допомогою кнопки «високий» можна відібрати всі об'єкти аудиту з високим ступенем пріоритету (для прикладу застосовано один об'єкт аудиту для визначеного ступеня пріоритету). Аналогічно можна фільтрувати дані, зокрема, за сферами внутрішнього аудиту (наприклад, виокремити лише сферу ІТ), за рівнями ризиків (наприклад, відібрати ризики лише високого рівня тощо).

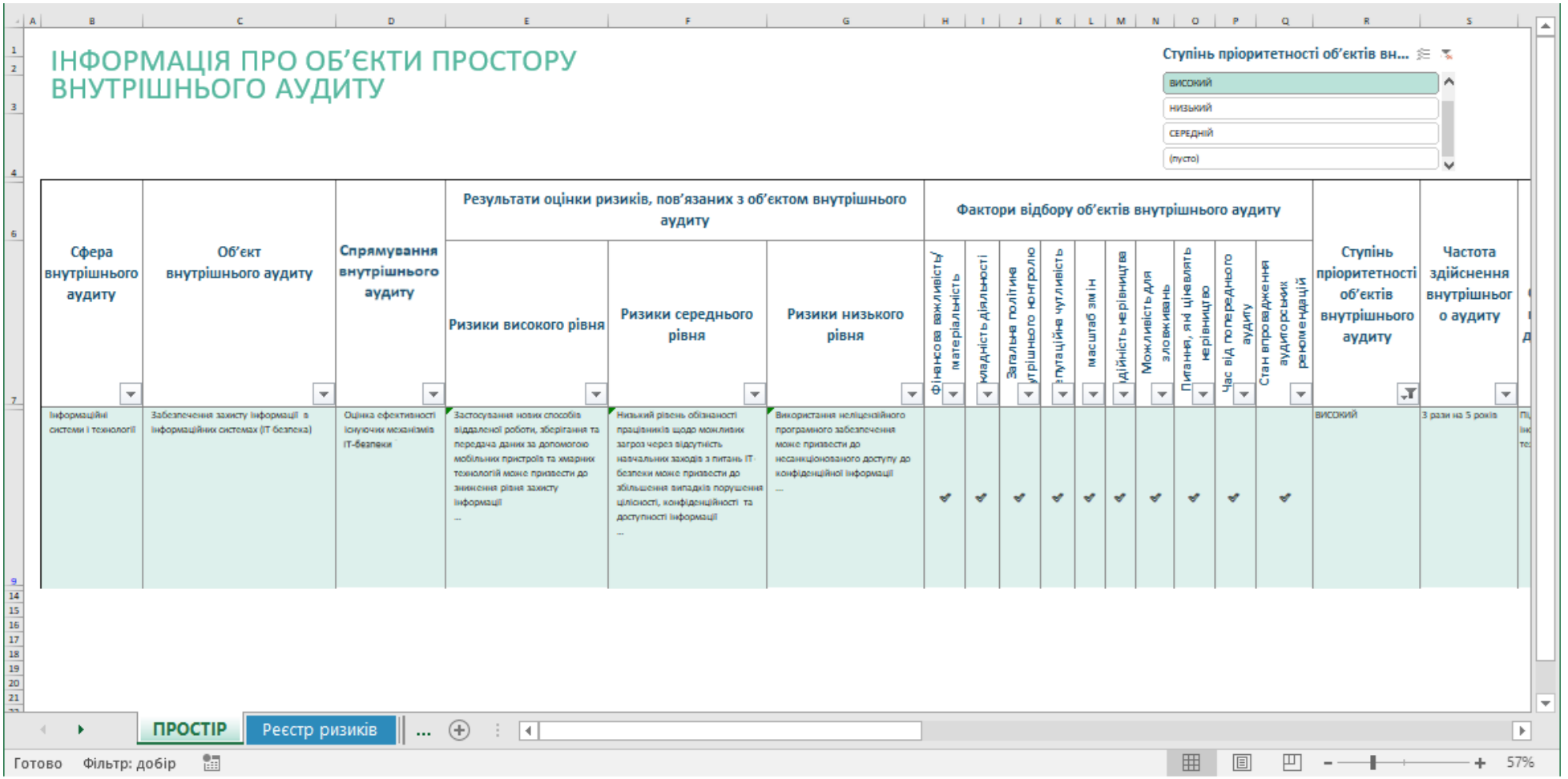

Рис. 10. Приклад фільтрування об'єктів аудиту за ступенем пріоритету

Функція вибору даних за допомогою фільтрів використовується також при роботі зі зведеною базою даних (рис. 11 – 12), зокрема, при виборі підрозділу внутрішнього аудиту. При цьому у таблиці відображаються об'єкти аудиту, які можуть охоплюватися підрозділом внутрішнього аудиту державного органу або підрозділами внутрішнього аудиту територіального органу та/або бюджетної установи.

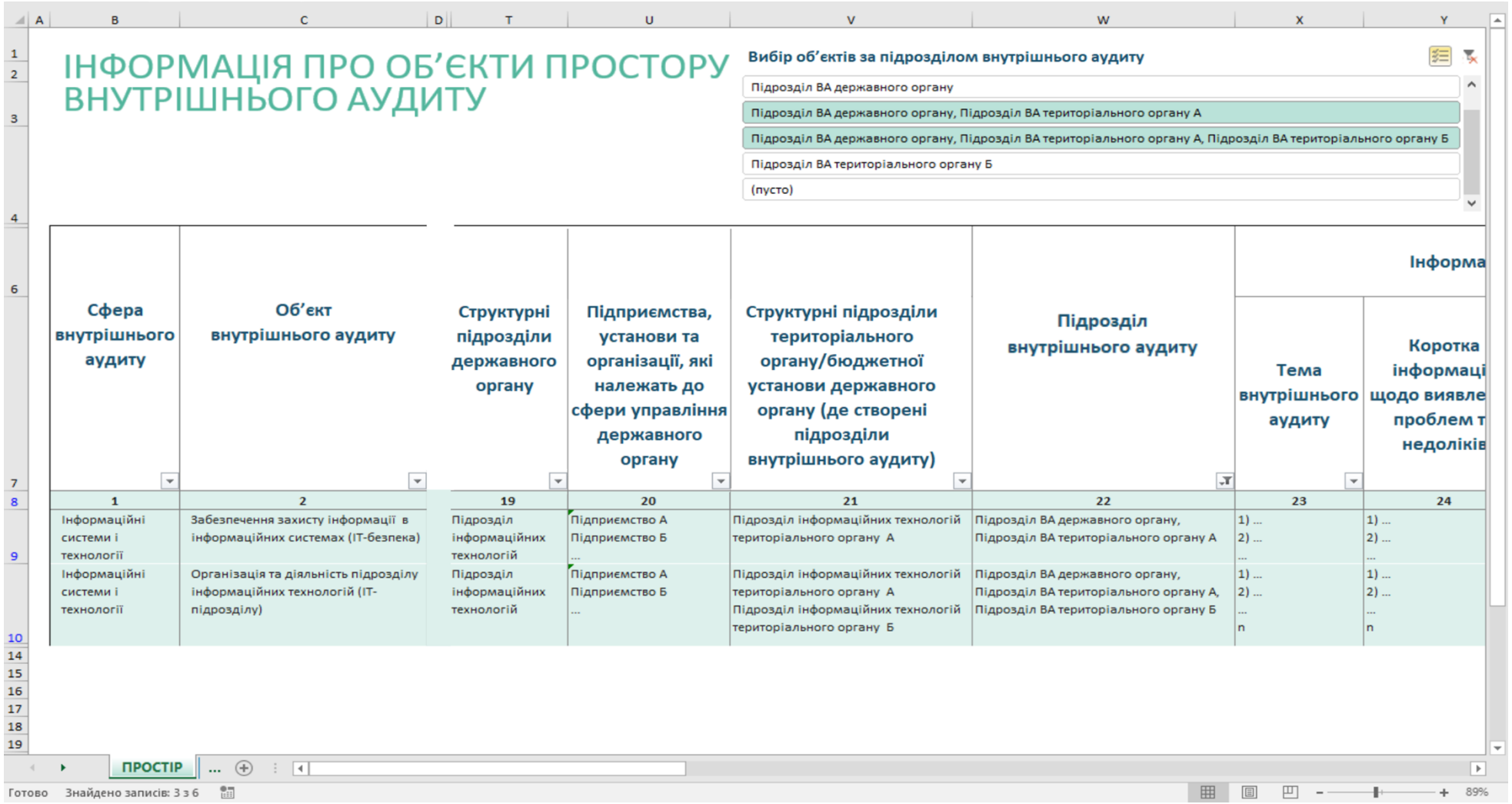

Рис. 11. Приклад фільтрування об'єктів аудиту в розрізі відповідних підрозділів внутрішнього аудиту

Аналогічно можна фільтрувати дані за допомогою кнопок, розташованих у заголовку таблиці, що дозволяє задати умови фільтрування для відображення об'єктів аудиту відповідного підрозділу внутрішнього аудиту (рис. 12).

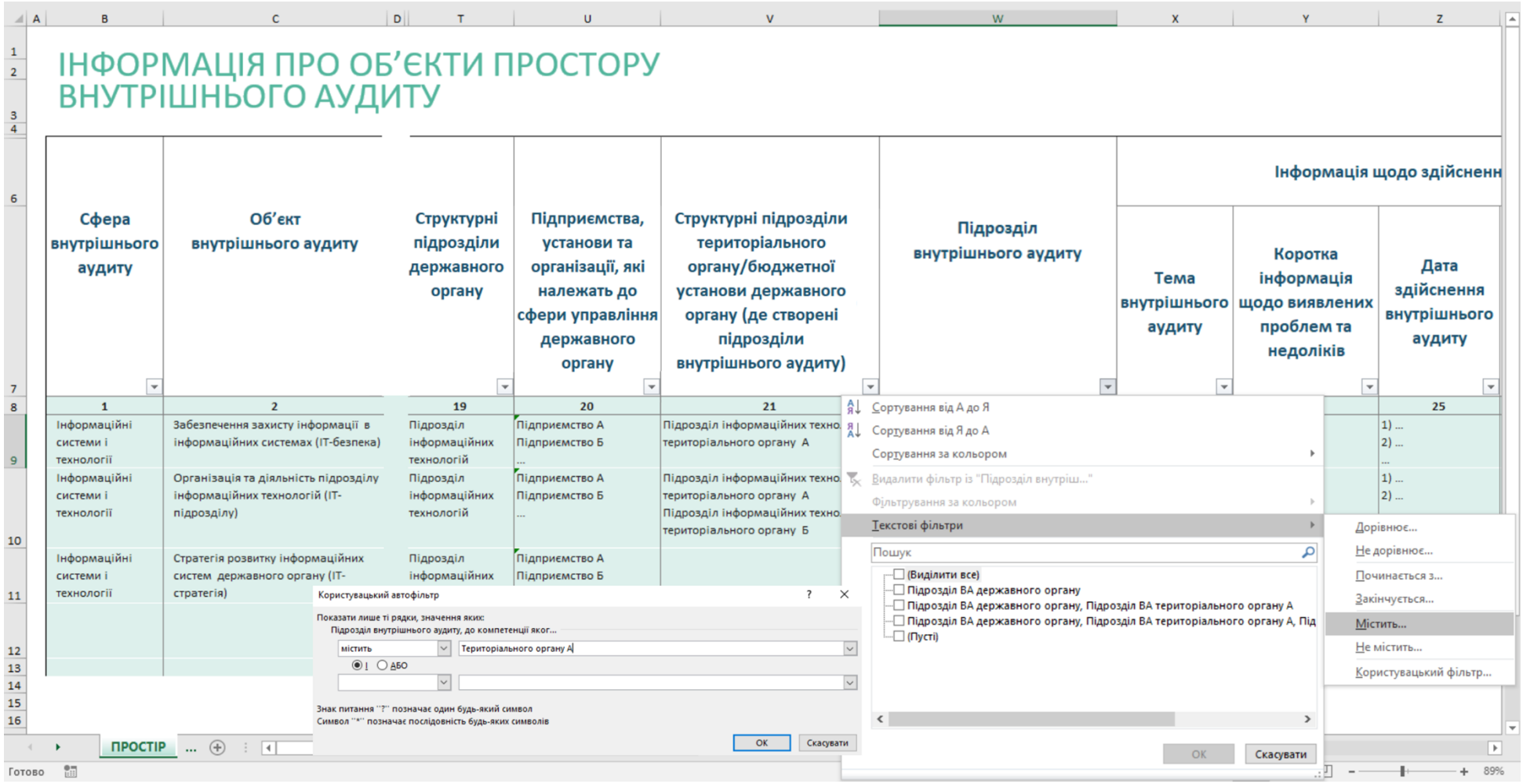

Рис. 12. Приклад іншого способу фільтрування об'єктів аудиту в розрізі відповідних підрозділів внутрішнього аудиту

Додаток 2. Приклад проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів аудиту

Оцінка ризиків та ризик-орієнтований відбір об'єктів аудиту з метою включення до плану діяльності з внутрішнього аудиту

Оцінку ризиків та ризик-орієнтований відбір об'єктів аудиту (за визначеними у цьому посібнику підходами) здійснено на прикладі об'єктів аудиту та ризиків, пов'язаних з такими об'єктами аудиту, наведених у додатку 1 «Приклад формалізації простору внутрішнього аудиту»:

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику
Інформаційні системи і технології	**Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)**	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань ІТ-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації
Інформаційні системи і технології	**Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)**	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання ІТ-ресурсів може призвести до неефективного їх використання
		5	Неналежний контроль за виконанням ІТ-процесів та процедур може знизити ефективність роботи ІТ-підрозділу
		6	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою ІТ-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників ІТ-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу
Інформаційні системи і технології	**Стратегія розвитку інформаційних систем**	7	Розробка ІТ-стратегії протягом тривалого часу може призвести до втрати актуальності окремих її аспектів

	державного органу (ІТ-стратегія)	8	Невідповідність придбаних програмних продуктів цілям органу внаслідок невдалої ІТ-стратегії може призвести до зниження результативних показників діяльності
		9	Зменшення обсягів фінансування може призвести до не виконання ІТ-проектів, які мають бути здійснені в рамках реалізації ІТ-стратегії

1. Проведення оцінки ризиків за впливом та ймовірністю.

Після визначення у просторі аудиту об'єктів аудиту та ідентифікації ризиків, пов'язаних з такими об'єктами аудиту, здійснюється оцінка ідентифікованих ризиків.

Оцінка ідентифікованих ризиків передбачає визначення:

1)критеріїв та шкали оцінювання ризиків за впливом (рівень ризику – «низький», «середній», «високий», «дуже високий» визначається шляхом присвоєння ризикам балів – від 1 до 4);

2) критерії та шкали оцінювання ризиків за ймовірністю(рівень ризику – «рідко/майже не можливо», «малоймовірно», «можливо», «часто/очікується» визначається шляхом присвоєння ризикам балів – від 1 до 4);

3) загальної оцінки ризику за впливом та ймовірністю.

Для прикладу застосовано критерії та шкалу оцінки ризиків за впливом та ймовірністю, наведені у розділі 3 Методичного посібника «Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту».

1.1. Оцінка впливу

Оцінка впливу

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Фінансовий вплив	Кадровий вплив	Операційний вплив	Репутаційний вплив	Бал	Рівень впливу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформаційні системи і технології	**Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека)**	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	не застосовується	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих масштабах) може призвести до втрати довіри з боку громадськості та важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є тривалим (4)	**4** ((4+4+4)/3)	**дуже високий**
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	не застосовується	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	**4** ((4+4+3)/3)	**дуже високий**
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань IT-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу (2)	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих масштабах) може призвести до втрати довіри з боку громадськості та важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є тривалим (4)	**4** ((4+2+4+4)/4)	**дуже високий**

Оцінка впливу

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Фінансовий вплив	Кадровий вплив	Операційний вплив	Репутаційний вплив	Бал	Рівень впливу
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформаційні системи і технології	**Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу)**	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання IT-ресурсів може призвести до неефективного їх використання	Фінансово-матеріальний вплив вище 100 тис. грн, але нижче 500 тис. грн (2)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу (1)	Суттєве зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за одним/декількома напрямами діяльності (2)	Некомпетентність (неналежне управління або несистемні факти шахрайства/корупції у невеликих масштабах) можуть призвести до зниження довіри з боку громадськості на центральному рівні. Період відновлення довіри є коротким або помірним (2)	**2** ((2+1+2+2)/4)	**середній**
		5	Неналежний контроль за виконанням IT-процесів та процедур може знизити ефективність роботи IT-підрозділу	Фінансово-матеріальний вплив вище 500 тис. грн, але нижче 1 млн грн (3)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу (2)	Значне зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за двома і більше напрямами діяльності (3)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	**3** ((3+2+3+3)/4)	**високий**
		6	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою IT-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників IT-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу	Значний фінансово-матеріальний вплив вище 1 млн грн (4)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) більшості ключових працівників у одному підрозділі може призвести до значних збоїв у роботі цього підрозділу (3)	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	**4** ((4+3+4+3)/4)	**дуже високий**
Інформаційні системи і технології	**Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (IT-стратегія)**	7	Розробка IT-стратегії протягом тривалого часу може призвести до втрати актуальності окремих її аспектів	Фінансово-матеріальний вплив вище 500 тис. грн, але нижче 1 млн грн (3)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу (1)	Значне зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за двома і більше напрямами діяльності (3)	Некомпетентність (неналежне управління або існування фактів шахрайства/корупції у великих масштабах) може призвести до втрати довіри з боку громадськості та важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є тривалим (4)	**3** ((3+1+3+4)/4)	**високий**
		8	Невідповідність придбаних програмних продуктів цілям органу внаслідок невдалої IT-стратегії може призвести до зниження результативних показників діяльності	Фінансово-матеріальний вплив вище 100 тис. грн, але нижче 500 тис. грн (2)	Незапланована відсутність (хвороба тощо) деяких ключових працівників у одному підрозділі може призвести до затримки у роботі цього підрозділу (2)	Суттєве зниження/втрата спроможностей може заважати продовженню виконання завдань та функцій за одним/декількома напрямами діяльності (2)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	**2** ((2+2+2+3)/4)	**середній**
		9	Зменшення обсягів фінансування може призвести до не виконання IT-проектів, які мають бути здійснені в рамках реалізації IT-стратегії	Фінансово-матеріальний вплив вище 500 тис. грн, але нижче 1 млн грн (3)	не застосовується	Відсутність можливості продовжувати звично виконувати завдання та функції. Повсюдний збій за всіма напрямами діяльності. Суттєва втрата спроможностей (4)	Некомпетентність (неналежне управління або системні факти шахрайства/корупції) можуть призвести до різкого зниження довіри з боку громадськості або важливих партнерів на центральному та міжнародному рівні. Період відновлення довіри є помірним (3)	**3** ((3+4+3)/3)	**високий**

1.2. Оцінка ймовірності

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Ймовірність виникнення ризику низька (0-24 %)	Ймовірність виникнення ризику віддалена (25-50 %)	Ймовірність виникнення ризику впродовж 1-2 років (51-74 %)	Ризик існує або очікується (75-100 %)	Рівень ймовірності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інформаційні системи і технології	**Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)**	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	**1**				**рідко/майже не можливо**
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації			**3**		**можливо**
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань ІТ-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації		**2**			**малоймовірно**
Інформаційні системи і технології	**Організація та діяльність підрозділу інформаційних**	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання ІТ-ресурсів може призвести до неефективного їх використання		**2**			**малоймовірно**
		5	Неналежний контроль за виконанням ІТ-процесів та процедур може знизити ефективність роботи ІТ-підрозділу			**3**		**можливо**
		6	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою ІТ-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників ІТ-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу			**3**		**можливо**
Інформаційні системи і технології	**Стратегія розвитку інформаційних систем державного**	7	Розробка ІТ-стратегії протягом тривалого часу може призвести до втрати актуальності окремих її аспектів			**3**		**можливо**
		8	Невідповідність придбаних програмних продуктів цілям органу внаслідок невдалої ІТ-стратегії може призвести до зниження результативних показників діяльності		**2**			**малоймовірно**
		9	Зменшення обсягів фінансування може призвести до не виконання ІТ-проектів, які мають бути здійснені в рамках реалізації ІТ-стратегії				**4**	**часто/очікується**

1.3. Загальна оцінка ризиків за впливом та ймовірністю (визначення рівня ризику – «низький», «середній», «високий», «дуже високий»)

Загальна оцінка ризиків/реєстр ризиків

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	№ з/п	Назва ризику	Оцінка ймовірності	Оцінка впливу	Оцінка ризику за ймовірністю та впливом		Загальна оцінка ризиків за ймовірністю та впливом	
						Бал	Рівень	Бал	Рівень
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Інформаційні системи і технології	**Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)**	1	Використання неліцензійного програмного забезпечення може призвести до несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації	**1**	**4**	**4** (1 x 4)	середній	**8** ((4+12+8)/3)	**високий**
		2	Застосування нових способів віддаленої роботи, зберігання та передача даних за допомогою мобільних пристроїв та хмарних технологій може призвести до зниження рівня захисту інформації	**3**	**4**	**12** (3 x 4)	високий		
		3	Низький рівень обізнаності працівників щодо можливих загроз через відсутність навчальних заходів з питань ІТ-безпеки може призвести до збільшення випадків порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації	**2**	**4**	**8** (2 x 4)	високий		
Інформаційні системи і технології	**Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)**	4	Відсутність моніторингу розподілу та використання ІТ-ресурсів може призвести до неефективного їх використання	**2**	**2**	**4** (2 x 2)	середній	**8** ((4+9+12)/3))	**високий**
		5	Неналежний контроль за виконанням ІТ-процесів та процедур може знизити ефективність роботи ІТ-підрозділу	**3**	**3**	**9** (3 x 3)	високий		
		6	Невчасне вирішення проблем, пов'язаних з роботою ІТ-систем через відсутність необхідної кваліфікації та навичок працівників ІТ-підрозділу може призвести до зниження ефективності діяльності органу	**3**	**4**	**12** (3 x 4)	високий		
Інформаційні системи і технології	**Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)**	7	Розробка ІТ-стратегії протягом тривалого часу може призвести до втрати актуальності окремих її аспектів	**3**	**3**	**9** (3 x 3)	високий	**8** ((9+4+12)/3))	**високий**
		8	Невідповідність придбаних програмних продуктів цілям органу внаслідок невдалої ІТ-стратегії може призвести до зниження результативних показників діяльності	**2**	**2**	**4** (2 x 2)	середній		
		9	Зменшення обсягів фінансування може призвести до не виконання ІТ-проектів, які мають бути здійснені в рамках реалізації ІТ-стратегії	**4**	**3**	**12** (4 x 3)	високий		

За результатами оцінки усім ризикам присвоєно по 8 балів. Такі ризики вважаються ризиками з «високою» оцінкою відповідно до «Матриці оцінки ризиків»:

Матриця оцінки ризиків						
Рівень (бал)			**ЙМОВІРНІСТЬ**			
			Рідко/майже не можливо	**Малоймовірно**	**Можливо**	**Часто/ очікується**
			1	**2**	**3**	**4**
ВПЛИВ	**Низький**	**1**	Низький (а) (1)	Низький (а) (2)	Низький (а) (3)	Середній (я) (4)
	Середній	**2**	Низький (а) (2)	Середній (я) (4)	Середній (я) (6)	Високий (а) (8)
	Високий	**3**	Низький (а) (3)	Середній (я) (6)	Високий (а) (9)	Дуже високий (а) (12)
	Дуже високий	**4**	Середній (я) (4)	Високий (а) (8)	Дуже високий (а) (12)	Дуже високий (а) (16)

Водночас, якщо за результатами оцінки ризиків виявиться, що всім ризиками або переважній більшості ризикам присвоєно однакову оцінку («дуже високу», «високу», «середню» або «низьку»), то слід враховувати, що на остаточний результат відбору об'єктів аудиту більше впливають факторів відбору, що далі на прикладі буде проілюстровано.

2. Застосування факторів відбору для визначення пріоритетності об'єктів аудиту та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту.

Визначення пріоритетності дослідження об'єктів аудиту передбачає визначення:

1) набору фінансових/нефінансових факторів відбору;
2) критеріїв для оцінки кожного фактору відбору із використанням бальних оцінок та вагових коефіцієнтів;
3) індексу пріоритетності;
4) ступеню пріоритету об'єктів аудиту та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту.

Для прикладу застосовано,наведені у розділі 4 Методичного посібника «Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту», фактори відбору та критерії оцінки відповідного фактору відбору (бали та вагові коефіцієнти),формулу, за якою розраховується індекс пріоритетності з метою визначення ступеню пріоритету та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного об'єкта аудиту.

2.1. Визначення набору фінансових/нефінансових факторів відбору

Для обраних для прикладу об'єктів аудиту застосовано набір однакових факторів відбору:

Сфера внутрішнього аудиту: інформаційні системи і технології.		
Об'єкти аудиту: забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека); організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу); стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (IT-стратегія)		
Фактор відбору		**Показник вагомості**
A.	Фінансова важливість/матеріальність	**3**
B.	Складність діяльності	**3**
C.	Загальна політика внутрішнього контролю	**2**
D.	Репутаційна чутливість	**2**
E.	Масштаб змін	**2**
F.	Надійність керівництва	**2**
G.	Можливість для зловживань	**4**
H.	Питання, які цікавлять керівництво	**5**
I.	Час від попереднього внутрішнього аудиту	**2**
J.	Стан впровадження аудиторських рекомендацій, наданих за результатами здійснення попередніх внутрішніх аудитів	**1**

2.2. Оцінка кожного фактору відбору за визначеними критеріями із використанням бальних оцінок та вагових коефіцієнтів

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Фактори відбору									
		Фінансова важливість/ матеріальність (бал) показник вагомості - 3	Складність діяльності (бал) показник вагомості - 3	Загальна політика внутрішнього контролю (бал) показник вагомості - 2	Репутаційна чутливість (бал) показник вагомості - 2	Масштаб змін (бал) показник вагомості - 2	Надійність керівництва (бал) показник вагомості - 2	Можливість для зловживань (бал) показник вагомості - 4	Питання, які цікавлять керівництво (бал) показник вагомості - 5	Час від попереднього аудиту (бал) показник вагомості - 2	Стан впровадження аудиторських рекомендацій (бал) показник вагомості - 1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Інформаційні системи і технології	**Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (IT-безпека)**	На об'єкт аудиту (програму, системи, ресурси тощо) припадає 11 – 50 % річного бюджету (2)	Виконання функції (процесу) відіграє ключову роль у досягненні мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає найбільшу кількість процедур та задіяного персоналу (4)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки (3)	Виникали поодинокі випадки непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу) (3)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % кадрових змін та змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 1 до 2 років з відповідного напряму діяльності у державному секторі (3)	Існують поодинокі факти шахрайства та корупції (3)	Висока увага з боку вищого керівництва установи, суттєві або повторювані проблеми, які вийшли на рівень вищого керівництва у минулому (3)	За останні 5 років внутрішній аудит не проводився (4)	Повністю виконано аудиторські рекомендації або внутрішній аудит не здійснювався (1)
Інформаційні системи і технології	**Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (IT-підрозділу)**	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає менше 10 % річного бюджету (1)	Виконання функції (процесу) впливає на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає велику кількість процедур та задіяного персоналу (3)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому є слабкими та ненадійними, мають суттєві недоліки (3)	Можливість виникнення непорозумінь із громадськістю, пов'язаних з виконанням функції (процесу) (2)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % кадрових змін та змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід від 1 до 2 років з відповідного напряму діяльності у державному секторі (3)	Можливість виникнення зловживань, однак фактів шахрайства та корупції ще не виникали (2)	Вище керівництво установи приділяє помірну увагу, наявність проблем, які вийшли на рівень вищого керівництва у минулому (2)	Проведено більше 3 років, але менше 5 років тому (3)	Повністю виконано аудиторські рекомендації або внутрішній аудит не здійснювався (1)
Інформаційні системи і технології	**Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (IT-стратегія)**	На об'єкт аудиту (програму, систему, ресурси тощо) припадає менше 10 % річного бюджету (1)	Виконання функції (процесу) має помірний вплив на досягнення мети та цілей діяльності установи; реалізація функції (процесу) передбачає помірну кількість процедур та задіяного персоналу (2)	Системи внутрішнього контролю та управління ризиками в цілому налагодженні і працюють, але мають недоліки (2)	Мінімальний зовнішній інтерес до функції (процесу) або його цілковита відсутність (1)	За останній рік відбулося від 10 до 30 % змін – змін у законодавчих та нормативно-правових актах, які регулюють виконання відповідної функції (процесу), кадрових змін, змін у процедурах в рамках реалізації функції (процесу) (2)	Вище керівництво установи та особи, відповідальні за реалізацію відповідної функції (процесу), мають досвід більше 3 років та практику успішної реалізації проєктів/програм з відповідного напряму діяльності у державному секторі (1)	Мінімальна можливість для виникнення фактів шахрайства та корупції (1)	Вище керівництво установи приділяє помірну увагу, наявність проблем, які вийшли на рівень вищого керівництва у минулому (2)	Проведено більше 3 років, але менше 5 років тому (3)	Повністю виконано аудиторські рекомендації або внутрішній аудит не здійснювався (1)

2.3. Визначення індексу пріоритетності

Індекс пріоритетності використовується для визначення об'єктів аудиту з «дуже високим», «високим», «середнім», «низьким» ступенем пріоритету та розраховується за формулою, що поєднує загальну оцінку ризиків за впливом та ймовірністю та оцінку кожного фактору відбору за визначеними критеріями із використанням бальних оцінок та вагових коефіцієнтів:

Розрахунок індексу пріоритетності

об'єкт аудиту: забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)

$$61 = 8 \text{ x } \left(\frac{(2\times3)+(4\times3)+(3\times2)+(3\times2)+(2\times2)+(3\times2)+(3\times4)+(3\times5)+(4\times2)+(1\times1)}{10}\right)$$

об'єкт аудиту: організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)

$$46 = 8 \text{ x } \left(\frac{(1\times3)+(3\times3)+(3\times2)+(2\times2)+(2\times2)+(3\times2)+(2\times4)+(2\times5)+(3\times2)+(1\times1)}{10}\right)$$

об'єкт аудиту: стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)

$$34 = 8 \text{ x } \left(\frac{(1\times3)+(2\times3)+(2\times2)+(1\times2)+(2\times2)+(1\times2)+(1\times4)+(2\times5)+(3\times2)+(1\times1)}{10}\right)$$

		Фактор відбору	Фінансова важливість/ матеріальність	Складність діяльності	Загальна політика внутрішнього контролю	Репутаційна чутливість	Масштаб змін	Надійність керівництва	Можливість для зловживань	Питання, які цікавлять керівництво	Час від попереднього аудиту	Стан впровадження аудиторських рекомендацій	ІНДЕКС ПРІОРИТЕТНОСТІ
		Показник вагомості фактору відбору	3	3	2	2	2	2	4	5	2	1	
Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	Загальна оцінка ризиків за ймовірністю та впливом	Бали, присвоєні за критеріями оцінки фактору відбору										
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	8	2	4	3	3	2	3	3	3	4	1	**61**
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	8	1	3	3	2	2	3	2	2	3	1	**46**
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	8	1	2	2	1	2	1	1	2	3	1	**34**

2.4. Визначення ступеню пріоритету об'єктів аудиту та частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту.

Визначений індекс пріоритетності використовується для визначення об'єктів аудиту з «дуже високим», «високим», «середнім» або «низьким» ступенем пріоритету. Частота здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкта аудиту розраховується з урахуванням визначеного ступеню пріоритету об'єктів аудиту та індексу пріоритетності.

Сфера внутрішнього аудиту	Об'єкт внутрішнього аудиту	ІНДЕКС ПРІОРИТЕТНОСТІ	СТУПІНЬ ПРІОРИТЕТУ ОБ'ЄКТУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	ЧАСТОТА ЗДІЙСНЕННЯ ПЛАНОВИХ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ
Інформаційні системи і технології	Забезпечення захисту інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека)	61	Високий	3 рази на 5 років
Інформаційні системи і технології	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	46	Середній	2 рази на 5 років
Інформаційні системи і технології	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	34	Низький	1 раз на 5 років

Ступінь пріоритету	Індекс пріоритетності
дуже високий	від 100 та більше
високий	від 61 до 99
середній	від 41 до 60
низький	до 40

Ступінь пріоритету	Частота здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкту аудиту	Індекс пріоритетності
дуже високий	4 рази на 5 років	від 100 та більше
високий	3 рази на 5 років	від 61 до 99
середній	2 рази на 5 років	від 41 до 60
низький	1 раз на 5 років	до 40

Додаток 3. Форма плану діяльності з внутрішнього аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу/ бюджетної установи)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу/ бюджетної установи)

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 202_ – 202_ роки

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – …

II. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

…

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів				
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		202_ рік	202_ рік	202_ рік

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Роки дослідження		
				202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5	6	7
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.		1.1.				
2.		2.1.				
…		…				
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.		1.1.				
2.		2.1.				
…		…				

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …					
1.					
2.					
…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …					
1.					
2.					
…					

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 202_ – 202_ РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
....				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**х**			**х**			

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/ бюджетної установи) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання плану)

Додаток 4. Форма плану діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу/бюджетної установи)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу/бюджетної установи)

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 202_ – 202_ роки
(із змінами)

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – …

II. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

…

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів				
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		202_ рік	202_ рік	202_ рік

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Роки дослідження		
				202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5	6	7
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.		1.1.				
2.		2.1.				
…		…				
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.		1.1.				
2.		2.1.				
…		…				

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …					
1.					
2.					
…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …					
1.					
2.					
…					

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 202_ – 202_ РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
....				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**х**			**х**			

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/бюджетної установи) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання плану, із змінами)

Додаток до плану діяльності з внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки (із змінами)

ОБҐРУНТУВАННЯ

щодо внесення змін до плану діяльності з внутрішнього аудиту *(назва державного органу/ бюджетної установи)* **на 202_ – 202_ роки, затвердженого** *(посада керівника державного органу/ бюджетної установи) (дата затвердження плану)*

1. До розділу ІІІ «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки»

Щодо стратегічних цілей внутрішнього аудиту:

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту (зазначена у попередній редакції плану)	**Актуалізована стратегічна ціль внутрішнього аудиту**	**Обґрунтування змін**
1	2	3

Щодо завдань із здійснення внутрішніх аудитів та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4

Щодо завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4

2. До розділу IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу IV плану	Включено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

3. До розділу V «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу V плану	Включено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

4. До розділу VI «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (за дорученням/зверненням)»

Пункт розділу VI плану	Включено об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

5. До розділу VII «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (розпочаті та не завершені у попередньому році)»

Пункт розділу VII плану	Включено об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

6. До розділу VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту у 202_ – 202_ роках»

Пункт розділу VIII плану	Включено заходи з іншої діяльності	Виключено заходи з іншої діяльності	Зміни у заходах з іншої діяльності	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

Додаток 5. Форма зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу)

ЗВЕДЕНИЙ ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 202_ – 202_ роки

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – …

ІІ. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

…

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів				
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		202_ рік	202_ рік	202_ рік

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме дослідження	Роки дослідження		
					202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1.					
…		…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1.					
…		…					

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 202_ – 202_ РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
....				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу								
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**х**			**х**			
Назва підрозділу внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи								
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**х**			**х**			
Всього по системі державного органу:		**х**			**х**			

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання зведеного плану)

Додаток 6. Форма зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу)

ЗВЕДЕНИЙ ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 202_ – 202_ роки
(із змінами)

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – …

II. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

…

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів				
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		202_ рік	202_ рік	202_ рік

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ – 202_ РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме дослідження	Роки дослідження		
					202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1.					
…		…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1.					
…		…					

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …						
1.						
2.						
…						

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 202_ РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів …							
1.							
2.							
…							

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 202_ – 202_ РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		202_ рік	202_ рік	202_ рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: …				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
....				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: …				
1.				
2.				
…				

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 202_ РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу								
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**x**			**x**			
Назва підрозділу внутрішнього аудиту територіального органу/бюджетної установи								
1.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
2.						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
…						к. 5 × к. 6		к. 5 – к. 7
Всього:		**x**			**x**			
Всього по системі державного органу:		**x**			**x**			

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання зведеного плану, із змінами)

Додаток до зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки (із змінами)

ОБҐРУНТУВАННЯ

щодо внесення змін до зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту *(назва державного органу)*
на 202_ – 202_ роки, затвердженого *(посада керівника державного органу) (дата затвердження зведеного плану)*

1. До розділу ІІІ «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки»

Щодо стратегічних цілей внутрішнього аудиту:

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту (зазначена у попередній редакції плану)	Актуалізована стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3

Щодо завдань із здійснення внутрішніх аудитів та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	Виключено завдання/ключовий показник	Зміни щодо завдання/ключового показника	Обґрунтування змін
1	2	3	4

Щодо завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	Виключено завдання/ключовий показник	Зміни щодо завдання/ключового показника	Обґрунтування змін
1	2	3	4

2. До розділу IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту на 202_ – 202_ роки (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу IV плану	Включено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

3. До розділу V «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу V плану	Включено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

4. До розділу VI «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (за дорученням/зверненням)»

Пункт розділу VI плану	Включено об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

5. До розділу VII «Здійснення внутрішніх аудитів у 202_ році (розпочаті та не завершені у попередньому році)»

Пункт розділу VII плану	Включено об'єкт внутрішнього аудиту	Виключено об'єкт внутрішнього аудиту	Зміни щодо об'єкта внутрішнього аудиту	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

6. До розділу VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту у 202_ – 202_ роках»

Пункт розділу VIII плану	Включено заходи з іншої діяльності	Виключено заходи з іншої діяльності	Зміни у заходах з іншої діяльності	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
…				

РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо складання Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

1. Розділ I «Мета (місія) внутрішнього аудиту» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

У розділі I зазначається мета (місія) внутрішнього аудиту, яка формується підрозділом внутрішнього аудиту державного органу/бюджетної установи з урахуванням завдань та функцій, визначених у нормативно-правових актах, що регулюють діяльність такого підрозділу.

2. Розділ II «Підходи до планування діяльності з внутрішнього аудиту» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

У розділі II визначаються підходи, застосовані підрозділом внутрішнього аудиту під час планування діяльності з внутрішнього аудиту.

Зокрема, ключові підходи до планування діяльності з внутрішнього аудиту передбачено пунктом 6 Порядку № 1001 та Стандартом 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту».

3. Розділ III «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту…» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

3.1. У розділі III зазначаються стратегічні цілі внутрішнього аудиту, завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту.

Відповідно до пункту 6 Порядку № 1001 (у редакції, яка набуває чинності з 01.01.2023) план діяльності з внутрішнього аудиту повинен визначати пріоритети та результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на наступні три роки, які враховують стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу. У плані діяльності з внутрішнього аудиту щороку

визначаються завдання підрозділу внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту на відповідний трирічний період.

Під час визначення стратегічних цілей, завдань та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту слід враховувати нормативно-правові акти з питань внутрішнього аудиту, які визначають цілі (пріоритети), завдання та результати діяльності підрозділів внутрішнього аудиту державних органів.

Зокрема, відповідні цілі (пріоритети), завдання та результати визначені у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022 – 2025 роки та Плані заходів з її реалізації, схваленими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р, а саме:

- переорієнтація діяльності з внутрішнього аудиту на проведення системного аналізу та оцінки ефективності системи внутрішнього контролю, виконання завдань і функцій, планування і виконання бюджетних програм, якості надання адміністративних послуг, ступеня виконання і досягнення цілей. Результатом виконання заходу є збільшення на 10 % частки проведення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності системи внутрішнього контролю, виконання завдань і функцій, планування і виконання бюджетних програм, якості надання адміністративних послуг, ступеня виконання і досягнення цілей;

- посилення контролю за реагуванням на рекомендації, надані за результатами внутрішніх аудитів. Результатом виконання заходу є збільшення на 5 % рівня впровадження державними органами рекомендацій за результатами внутрішніх аудитів (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання);

- посилення організаційної та функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту та інформування Мінфіну про вжиті заходи. Результатом виконання заходу є забезпечення організаційної та функціональної незалежності підрозділів внутрішнього аудиту;

- запровадження діяльності аудиторських комітетів у міністерствах. Результатом виконання заходу є утворення аудиторських комітетів (визначено склад таких комітетів та затверджено їх положення), які не рідше ніж два рази на рік проводять засідання.

3.2. У пункті 3.1 зазначаються стратегічні цілі внутрішнього аудиту на наступні три роки, які повинні сприяти досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту, а також враховувати стратегію (пріоритети) та цілі діяльності державного органу на відповідні періоди.

Стратегічні цілі уточнюють мету (місію) внутрішнього аудиту, визначають напрями діяльності та розвитку підрозділу внутрішнього аудиту.

Кількість стратегічних цілей не повинна бути великою (від 2 до 5). Визначення великої кількості стратегічних цілей може бути причиною розпорошення ресурсів підрозділу внутрішнього аудиту та зменшення позитивного ефекту від реалізації стратегічних цілей.

3.3. У пункті 3.2 зазначаються завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту на наступні три роки, які повинні бути спрямовані на досягнення визначених стратегічних цілей внутрішнього аудиту.

Завдання внутрішнього аудиту – це запланований підрозділом внутрішнього аудиту обсяг діяльності на відповідний період, спрямований на досягнення визначених стратегічних цілей внутрішнього аудиту у межах повноважень підрозділу внутрішнього аудиту, передбачених законодавством у цій сфері.

Завдання внутрішнього аудиту повинні бути пов'язані із здійсненням внутрішніх аудитів та іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

Завдання зі здійснення внутрішніх аудитів можуть спрямовуватися на:

оцінку ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності) – дослідження ефективності, результативності та якості надання адміністративних послуг, виконання бюджетних програм, контрольно-наглядових функцій, функціональних процесів (специфічних процесів, характерних діяльності відповідних державних органів), загальних процесів (стандартних процесів, притаманних діяльності кожному державному органу), ступеня виконання та досягнення цілей тощо;

оцінку відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності) – дослідження відповідності вимогам законодавства фінансово-господарської діяльності (або окремих її аспектів), дотримання вимог законодавства під час надання адміністративних послуг, виконання бюджетних програм, контрольно-наглядових функцій, інших завдань та функцій, визначених актами законодавства.

Виконання завдань із здійснення внутрішніх аудитів забезпечується за результатами оцінки ризиків, а також можуть проводитися за дорученням/зверненням щодо проведення внутрішнього аудиту.

Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту мають визначатися відповідно до завдань, передбачених законодавством у сфері внутрішнього аудиту, та мають містити повний комплекс завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту, зокрема:

- здійснення методологічної роботи (Стандарт 1 «Завдання, права та обов'язки»);

- здійснення професійного розвитку працівників підрозділу внутрішнього аудиту (Стандарт 3 «Професійна компетентність та ретельність»);

- проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту (Стандарт 4 «Забезпечення та підвищення якості»);

- здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту (Стандарт 7 «Планування діяльності з внутрішнього аудиту»);

- здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту (Стандарт 12 «Моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту»);

- здійснення звітування (внутрішнього та зовнішнього) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту (Стандарт 13 «Звітування про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту»);

- здійснення координації діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу (абзац восьмий пункту 10 Порядку № 1001).

Під час формулювання завдань внутрішнього аудиту доцільно визначити чітко завершення дії («проведення», «здійснення», «підготовка», «створення») та не використовувати формулювання, які мають оціночний характер («поліпшення», «покращання», «підвищення»).

3.4. У пункті 3.2 зазначаються ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту та рівень їх виконання протягом наступних трьох років.

Ключовий показник результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту – сукупність вимірюваних кількісних та/або якісних індикаторів, які дозволяють оцінити прогрес у виконанні підрозділом внутрішнього аудиту визначених завдань внутрішнього аудиту. Такі показники застосовуються з метою оцінювання результатів діяльності підрозділу внутрішнього аудиту.

Кожне завдання внутрішнього аудиту має містити чіткі та зрозумілі ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, за якими в подальшому можна виміряти та оцінити (кількісно та/або якісно) ступінь та результат виконання завдання внутрішнього аудиту.

Наприклад, некоректним, нечітким та невимірюваним є формулювання ключових показників як «проведення вичерпних дій щодо впровадження аудиторських рекомендацій», «визначення частки впровадження аудиторських рекомендацій», а також ключових показників, які повторюють формулювання завдань внутрішнього аудиту – «проведено ризик-орієнтовне планування…», «здійснено моніторинг впровадження аудиторських рекомендацій»).

Під час визначення ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту слід враховувати спроможності підрозділу внутрішнього аудиту забезпечити здійснення запланованої діяльності – кількісних (чисельність внутрішніх аудиторів, кількість внутрішніх аудитів, що можуть бути здійснені протягом планового періоду) та якісних (різні фахова спеціалізація внутрішніх аудиторів, їх рівень досвіду, знань та навичок). *Наприклад, нереалістичними та неможливими для досягнення є ключові показники, сформульовані як «щорічне 100 % охоплення внутрішнім аудитом мережі об'єктів внутрішнього аудиту».*

При визначенні (формулюванні) ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту доцільно:

1) уникати визначення великої кількості ключових показників, оскільки це може ускладнити процес моніторингу стану виконання завдань внутрішнього аудиту, визначення результату їх виконання;

2) користуватися критеріями SMART, тобто ключові показники мають бути:

- чітко визначеними та конкретними (показник повинен бути достатньо деталізований, сфокусований на діях та очікуваних результатах виконання відповідного завдання, формулювання показника має розумітися однозначно та мінімізувати можливість суб'єктивного тлумачення);
- вимірюваними (показник має піддаватися вимірюванню. Вимір здійснюється у кількісному та/або якісному вираженні, при цьому зазначається бажане (очікуване) значення показника. При використанні кількісного виміру зазначається одиниця виміру);
- реалістичними та можливими для досягнення (зокрема, з точки зору наявності у підрозділу внутрішнього аудиту необхідних компетенцій та ресурсів (часових, фінансових, людських, інформаційних, технічних тощо) для реалізації завдання);
- відповідними – необхідними для державного органу (показник повинен стосуватися завдання внутрішнього аудиту, а його досягнення – сприяти досягненню цілей діяльності державного органу. Досягнення такого показника має призводити до виконання завдання в цілому);
- визначеними у часових межах щодо їх досягнення (встановлення граничної (кінцевої) дати (періоду) досягнення показника).

При цьому, визначені стратегічні цілі внутрішнього аудиту, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту не повинні суперечити вимогам Порядку № 1001 та Стандартам.

Наприклад, не можуть відноситися до діяльності з внутрішнього аудиту стратегічні цілі, завдання та ключові показники, які пов'язані із запровадженням та/або функціонування внутрішнього контролю в цілому, методологічним забезпеченням діяльності установи, розробкою внутрішніх документів з питань внутрішнього контролю та управління ризиками у діяльності установи, складанням звіту про стан організації

та здійснення внутрішнього контролю у розрізі елементів внутрішнього контролю, проведенням комісійних перевірок, службових розслідувань та інших подібних контрольних заходів, проведенням моніторингу публічних закупівель, здійсненням розгляду та погодженням кошторисів, договорів на закупівлю товарів, робіт та послуг.

4. Розділ IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту…(за результатами оцінки ризиків)» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

4.1. У таблиці розділу IV зазначаються планові періоди дослідження ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, визначені за результатами проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту.

У таблиці наводяться стратегічні цілі внутрішнього аудиту та завдання із здійснення внутрішніх аудитів (відповідають зазначеним у пунктах 3.1 та 3.2 розділу III Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)).

4.2. У колонці 2 таблиці зазначаються ризикові сфери внутрішнього аудиту, а у колонці 4 таблиці – пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту в рамках визначеної відповідної ризикової сфери внутрішнього аудиту.

Ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту визначаються за результатами оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту (ґрунтується на ідентифікації та оцінці ризиків, визначенні пріоритетних об'єктів внутрішніх аудиту через застосування набору фінансових/нефінансових факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів, а також з урахуванням визначеної частоти здійснення планових внутрішніх аудитів щодо кожного пріоритетного об'єкту внутрішнього аудиту).

Методологічні підходи щодо здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту наведено у методичному посібнику «Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту», який розміщено на офіційному вебсайті Мінфіну у рубриці «Діяльність/Розвиток державного внутрішнього фінансового контролю/Методичні посібники щодо ДВФК».

Формулювання ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту має відповідати поняттю «об'єкта внутрішнього аудиту», наведеному у пункті 2 Порядку № 1001, а саме: об'єктом внутрішнього аудиту є діяльність державного органу, його територіальних органів, підприємств (у тому числі суб'єктів господарювання, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність таких суб'єктів господарювання), установ та організацій, що належать до сфери його управління, в повному обсязі або з окремих питань (на окремих етапах), та заходи, що здійснюються керівниками таких органів,

підприємств, установ та організацій для забезпечення ефективного функціонування системи внутрішнього контролю (дотримання принципів законності та ефективного використання бюджетних коштів та інших активів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, виконання завдань, планів і вимог щодо їх діяльності)).

Ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту мають бути чітко сформульовані та передбачати конкретну назву відповідної сфери, функції, процесу, послуги, програми щодо яких передбачається дослідження.

В якості ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту не можуть визначатися структурні підрозділи державного органу/установи, підприємства, установи та організації, які належать до сфери управління державного органу, оскільки таке визначення суперечить сутності поняття «об'єкта внутрішнього аудиту», наведеному у пункті 2 Порядку № 1001.

Ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту не можуть формулюватися як:

- спрямування внутрішнього аудиту («оцінка діяльності установ щодо ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, ступеня виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах», «оцінка діяльності установи щодо законності та достовірності фінансової та бюджетної звітності, правильності ведення бухгалтерського обліку…» тощо);

- питання програми внутрішнього аудиту («вивчення стану бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю», «перевірка виконання законів та інших нормативних актів», «перевірка збереження майна» тощо).

В рамках однієї визначеної ризикової сфери внутрішнього аудиту для дослідження можуть визначатися декілька пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту. *Наприклад, за результатами проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту підрозділом внутрішнього аудиту для дослідження на наступні три роки визначено ризикову сферу внутрішнього аудиту – інформаційні системи та технології. В рамках визначеної ризикової сфери внутрішнього аудиту передбачено дослідження трьох пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту: у 2023 році – захист інформації в інформаційних системах (ІТ-безпека), у 2024 році – організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу), у 2025 році – стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія).*

4.3. У колонці 5 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (такого плану із змінами) зазначається назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіального органу державного органу та/або бюджетної установи, яка належить до сфери управління державного органу, що будуть здійснювати дослідження відповідних ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту.

4.4. У колонках 5 – 7 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонках 6 – 8 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) символом ☑позначаються роки, у яких заплановано дослідження щодо кожного пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту.

5. Розділ V «Здійснення внутрішніх аудитів…(за результатами оцінки ризиків)» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

5.1. У таблиці розділу V наводиться інформація щодо визначених пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту (за результатами оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту), які заплановані для дослідження у базовому плановому році.

5.2. У колонці 2 таблиці зазначаються пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту (відповідають зазначеним у колонці 4 таблиці розділу IV Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)).

5.3. У колонці 3 таблиці визначаються орієнтовні обсяги дослідження запланованого пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту під час здійснення внутрішнього аудиту. Зокрема, визначається примірний перелік аспектів (процедур, заходів, систем тощо) за якими оцінюватиметься пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту в рамках визначеного відповідного завдання із здійснення внутрішнього аудиту, спрямованого на оцінку ефективності та/або оцінку відповідності.

5.4. У колонці 4 таблиці наводиться назва структурного підрозділу державного органу, найменування бюджетної установи, підприємства або організації, у яких передбачено здійснення внутрішнього аудиту. Якщо проведення внутрішнього аудиту передбачається здійснити у декількох таких структурах – наводиться їх перелік.

5.5. У колонці 5 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (такого плану із змінами) зазначається назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіального органу державного органу та/або бюджетної установи, яка належить до сфери управління державного органу, що будуть здійснювати дослідження відповідних пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту.

5.6. У колонці 5 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 6 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) визначається період, що буде охоплюватися під час здійснення внутрішнього аудиту.

5.7. У колонці 6 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 7 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) зазначається термін здійснення внутрішнього аудиту (квартал або півріччя).

6. Розділ VI «Здійснення внутрішніх аудитів…(за дорученням/зверненням)» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

6.1. У розділі VI наводиться інформація щодо об'єктів внутрішнього аудиту, включених до плану діяльності з внутрішнього аудиту за доручення/зверненням, які досліджуватимуться у базовому плановому році.

У таблиці наводяться завдання із здійснення внутрішніх аудитів (відповідають зазначеним у пункті 3.2 розділу III, у таблиці розділів IV, V Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)).

6.2. У колонці 2 таблиці зазначаються об'єкти внутрішнього аудиту, включені до плану діяльності з внутрішнього аудиту за дорученням/зверненням щодо проведення внутрішнього аудиту.

6.3. У колонці 3 таблиці зазначається підстава для включення об'єкта внутрішнього аудиту до плану діяльності з внутрішнього аудиту – ініціатор доручення/звернення щодо проведення внутрішнього аудиту (із зазначенням реквізитів (дати, номера) доручення/звернення). *Наприклад, доручення керівника державного органу/установи, вищих органів влади (Офісу Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України), депутатське звернення, звернення відповідальних за діяльність осіб, державних органів, бюджетних установ, підприємств, організацій, скарги фізичних та юридичних осіб.*

6.4. У колонці 4 таблиці визначаються орієнтовні обсяги дослідження запланованого об'єкта внутрішнього аудиту під час здійснення внутрішнього аудиту. Зокрема, визначається примірний перелік аспектів (процедур, заходів, систем тощо) за якими оцінюватиметься об'єкт внутрішнього аудиту в рамках визначеного відповідного завдання із здійснення внутрішнього аудиту, спрямованого на оцінку ефективності та/або оцінку відповідності.

6.5. У колонці 5 таблиці наводиться назва структурного підрозділу державного органу, найменування бюджетної установи, підприємства або організації, у яких передбачено здійснення внутрішнього аудиту. Якщо проведення внутрішнього аудиту передбачається здійснити у декількох таких структурах – наводиться їх перелік.

6.6. У колонці 6 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (такого плану із змінами) зазначається назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіального органу державного органу та/або бюджетної установи, яка належить до сфери управління державного органу, що будуть здійснювати дослідження відповідних об'єктів внутрішнього аудиту.

6.7. У колонці 6 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 7 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) визначається період, що буде охоплюватися під час здійснення внутрішнього аудиту.

6.8. У колонці 7 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 8 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) зазначається термін здійснення внутрішнього аудиту (квартал або півріччя).

У разі відсутності об'єктів внутрішнього аудиту щодо яких передбачено здійснення внутрішніх аудитів за дорученнями/зверненнями, розділ VI «Здійснення внутрішніх аудитів…(за дорученням/зверненням)» до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами) не включається.

7. Розділ VII «Здійснення внутрішніх аудитів…(розпочаті та не завершені у попередньому році)» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

7.1. У розділі VII наводиться інформація щодо об'єктів внутрішнього аудиту стосовно яких розпочато та не завершено здійснення планових внутрішніх аудитів у попередньому році, перенесено їх здійснення на базовий плановий рік.

7.2. У колонці 2 таблиці зазначається пункт Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами) за попередній рік, відповідно до якого було розпочато та не завершено здійснення планового внутрішнього аудиту, перенесено його здійснення на базовий плановий рік.

7.3. У колонці 3 таблиці зазначаються об'єкти внутрішнього аудиту, щодо яких розпочато та не завершено здійснення планових внутрішніх аудитів у попередньому році, перенесено їх здійснення на базовий плановий рік.

Відповідні об'єкти внутрішнього аудиту включаються до таблиці у розрізі відповідних завдань із здійснення внутрішніх аудитів.

7.4. У колонці 4 таблиці визначаються орієнтовні обсяги дослідження запланованого об'єкта внутрішнього аудиту під час здійснення внутрішнього аудиту. Зокрема, визначається примірний перелік аспектів (процедур, заходів, систем тощо) за якими оцінюватиметься об'єкт внутрішнього аудиту в рамках визначеного відповідного завдання із здійснення внутрішнього аудиту, спрямованого на оцінку ефективності та/або оцінку відповідності.

7.5. У колонці 5 таблиці наводиться назва структурного підрозділу державного органу, найменування бюджетної установи, підприємства або організації, у яких передбачено здійснення внутрішнього аудиту. Якщо проведення внутрішнього аудиту передбачається здійснити у декількох таких структурах – наводиться їх перелік.

7.6. У колонці 6 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (такого плану із змінами) зазначається назва підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіального органу державного органу та/або бюджетної установи, яка належить до сфери управління державного органу, що будуть здійснювати дослідження відповідних об'єктів внутрішнього аудиту.

7.7. У колонці 6 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 7 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) визначається період, що буде охоплюватися під час здійснення внутрішнього аудиту.

7.8. У колонці 7 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 8 таблиці Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) зазначається термін здійснення внутрішнього аудиту (квартал або півріччя).

Інформація, наведена у колонках 3 – 6 Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонках 3 – 7 Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами), повинна відповідати інформації, наведеній у плані, складеному на попередній плановий період.

У колонці 7 таблиці Плану діяльності з внутрішнього аудиту (плану із змінами)/колонці 8 Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) у терміні здійснення внутрішнього аудиту зазначається початок здійснення внутрішнього аудиту (відповідає наведеному у плані на попередній плановий період) та завершення здійснення внутрішнього аудиту у базовому плановому році (зокрема, квартал).

У разі відсутності об'єктів внутрішнього аудиту щодо яких не завершено здійснення планових внутрішніх аудитів у попередньому році, розділ VII «Здійснення внутрішніх аудитів…(розпочаті та не завершені у попередньому році)» до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами) не включається.

8. Розділ VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту…» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

8.1. У розділі VIII зазначаються планові періоди виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту в рамках реалізації відповідних завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

У таблиці наводяться стратегічні цілі внутрішнього аудиту (відповідають зазначеним у пункті 3.1 розділу III, у таблиці розділів IV-V Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)) та завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту (відповідають зазначеним у пункті 3.2 розділу III Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)).

8.2. У колонці 2 таблиці зазначаються заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, виконання яких заплановано в рамках відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту мають визначатися відповідно до завдань, передбачених законодавством у сфері внутрішнього аудиту (зокрема, Порядком № 1001, Стандартами), та мають містити повний комплекс заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

До заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту не включаються робота, пов'язана з організацію здійснення внутрішнього аудиту та плануванням аудиторського завдання (зокрема, визначення складу аудиторської групи, попереднє вивчення об'єкту внутрішнього аудиту, попередня оцінка ризиків, складання програми внутрішнього аудиту, підготовка розпорядчого документу на проведення внутрішнього аудиту та інші заходи, передбачені вимогами Стандарту 8 «Організація внутрішнього аудиту» та Стандарту 9 «Планування аудиторського завдання»).

Відповідна діяльність повинна здійснюватися в рамках виконання завдань із здійснення внутрішніх аудитів.

8.3. У колонках 3 – 5 таблиці символом ☑ позначаються роки, у яких заплановано виконання кожного заходу з іншої діяльності з внутрішнього аудиту.

9. Розділ IX «Обсяги робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту…» Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

9.1. У розділі IX зазначаються обсяги робочого часу працівників підрозділу внутрішнього аудиту на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, що заплановано витратити протягом базового планового року.

Підходи до визначення потреб у ресурсах для виконання запланованої підрозділом внутрішнього аудиту діяльності описано у методичному посібнику «Ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту».

9.2. У колонці 2 таблиці зазначаються посади працівників підрозділу внутрішнього аудиту. *Наприклад, директор департаменту, начальник управління, начальник відділу, завідувач сектору, головний спеціаліст.*

9.3. У колонці 3 таблиці визначається загальна кількість робочих днів на рік, які визначаються на підставі листів Мінекономіки щодо розрахунку норм тривалості робочого часу на відповідний рік. *Наприклад, відповідно до листа Мінекономіки від 12.08.2020 № 3501-06/219 «Про розрахунок норми тривалості робочого часу на 2021 рік» кількість робочих днів становить 250 робочих днів.*

9.4. У колонці 4 таблиці наводиться кількість посад за кожною категорією, які фактично укомплектовані у підрозділі внутрішнього аудиту. *Наприклад, якщо в підрозділі внутрішнього аудиту за штатом передбачено 8 посад головних спеціалістів, з них 2 посади вакантні (у тому числі одна посада декретна) – у колонці 4 зазначається цифра «6».*

9.5. У колонці 5 таблиці визначається загальний плановий обсяг робочого часу (у людино-днях) в розрізі відповідних категорій посад працівників підрозділу внутрішнього аудиту.

Загальний плановий обсяг робочого часу включає час на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту. Розрахунок загального планового обсягу робочого часу здійснюється на підставі загальної кількості робочих днів на рік та кількості робочих днів на відпустки (основні, додаткові, навчальні відпустки тощо). *Наприклад, загальний плановий обсяг робочого часу для 6 головних спеціалістів підрозділу внутрішнього аудиту складатиме 1320 людино-днів ((250 робочий день – 30 робочих днів на відпустки) × 6 осіб).*

9.6. У колонці 6 таблиці наводиться коефіцієнт участі внутрішніх аудиторів у здійсненні внутрішніх аудитів, який визначається внутрішніми документами з питань здійснення внутрішнього аудиту у розрізі відповідних категорій посад. *Наприклад, для начальника управління коефіцієнт завантаженості – 0,1; заступника начальника управління – начальника відділу – 0,5; начальника відділу – 0,6; головних спеціалістів – 0,9.*

Під час визначення відповідного коефіцієнта слід враховувати статус підрозділу внутрішнього аудиту. Зокрема, якщо у державному органі/установі функціонує посадова особа, на яку покладено повноваження щодо здійснення внутрішнього аудиту, некоректним буде визначення для такого спеціаліста коефіцієнту участі у здійсненні внутрішніх аудитів – 0,8/0,9 або 1, враховуючи необхідність виділення під час планування робочого часу на виконання завдань (заходів) з іншої діяльності з внутрішнього аудиту. Крім того, дотримання такого коефіцієнту на практиці містить ризик не забезпечення виконання (або виконання не у повному обсязі) завдань (заходів) з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, передбачених Порядком № 1001, Стандартами.

Наприклад, середній відсоток на здійснення внутрішніх аудитів для підрозділу внутрішнього аудиту (утвореному як департамент або управління) може становити не менше 70 % робочого часу від загального планового фонду робочого часу з урахуванням резерву на здійснення позапланових внутрішніх аудитів (наприклад, не більше 25 % робочого часу); для підрозділу внутрішнього аудиту (відділ, сектор) – не менше 60 %; для посадової особи, на яку покладено повноваження щодо проведення внутрішнього аудиту – не менше 50 відсотків.

9.7. У колонці 7 таблиці наводиться плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів (у людино-днях), який визначається на підставі планового обсягу робочого часу та коефіцієнту участі внутрішніх аудиторів у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної категорії посад. *Наприклад, плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів для 6 головних спеціалістів буде становити 1188 людино-дні (1320 людино-днів × 0,9).*

Під час визначення планового обсягу робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів слід враховувати обсяги робочого часу на завершення внутрішніх аудитів, які були розпочаті у попередньому році. Неврахування таких обсягів робочого часу

призводить до заниження кількості людино-днів на здійснення внутрішніх аудитів та загалом впливає на розподіл робочого часу у плановому періоді. Зокрема, неврахування у плановому періоді людино-днів на триваючі з попереднього року внутрішні аудити призводить до неправильного визначення кількості планових внутрішніх аудитів у поточному плановому періоді, що має наслідком подальше виключення з плану запланованих внутрішніх аудитів.

9.8. У колонці 8 таблиці зазначається плановий обсяг робочого часу на здійснення планових внутрішніх аудитів з урахуванням резерву на здійснення позапланових внутрішніх аудитів (абзац четвертий пункту 6 розділу ІІІ Стандартів).

Резерв робочого часу на здійснення позапланових внутрішніх аудитів визначається у внутрішніх документах з питань здійснення внутрішнього аудиту. При визначенні такого резерву доцільно враховувати обсяги робочого часу, використані на здійснення подібних внутрішніх аудитів у попередніх роках. *Наприклад, резерв робочого часу на здійснення позапланових внутрішніх аудитів може становити не більше 25 % робочого часу, призначеного на здійснення внутрішніх аудитів.* Водночас, недостатній обсяг зарезервованого робочого часу на проведення позапланових аудитів, або ж навпаки – великий резерв (наприклад, більше 25 % робочого часу, призначеного на проведення внутрішніх аудитів) свідчить про необхідність зміни підходів до процесу планування діяльності з внутрішнього аудиту. Зокрема, удосконалення підходів до ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту сприяє зменшенню кількості позапланових внутрішніх аудитів.

Наприклад, плановий обсяг робочого часу на здійснення планових внутрішніх аудитів для 6 головних спеціалістів буде становити 891 людино-днів ($\frac{1188\ \text{людино}-\text{днів}}{100}\times 75$*).*

9.9. У колонці 9 таблиці зазначається у людино-днях плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (наводиться різниця між колонками 5 та 7). *Наприклад, плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту для підрозділу внутрішнього аудиту буде становити 528 людино-днів ((220 людино-дні × 9 осіб) – (22 людино-дні + 110 людино-днів + 132 людино-дні + 1188 людино-дні)).*

Під час визначення обсягів планового робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту не враховується робочий час щодо організації здійснення внутрішнього аудиту та планування аудиторського завдання. Витрати робочого часу на здійснення такої діяльності мають включатися до обсягів планового робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів.

9.10. У рядку «Всього:» не заповнюються колонки, які позначені «х».

Інформація щодо обсягів робочого часу працівників підрозділу внутрішнього аудиту на здійснення внутрішніх аудитів та виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту до Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зведеного плану із змінами) вноситься за аналогічною процедурою, наведеною у пунктах 9.2 – 9.10 цих Рекомендацій, та

зазначається у розрізі підрозділу внутрішнього аудиту державного органу та підрозділів внутрішнього аудиту територіальних органів державного органу та/або бюджетних установ.

Внесення даних до таблиці розділу IX Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) здійснюється з урахуванням включених/виключених внутрішніх аудитів/заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, а також змін, що відбулись на момент внесення змін до плану (зокрема, збільшення/зменшення чисельності підрозділу внутрішнього аудиту, характеру та складності здійснення аудиторського завдання).

Включені дані до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту або у разі внесення змін – до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) у подальшому включаються до глави 2 «Стан планування та здійснення діяльності з внутрішнього аудиту» розділу II Звіту ф. № 1-ДВА[5]. Адже інформація у главі 2 Звіту ф. № 1-ДВА наводиться станом на кінець звітного періоду з урахуванням усіх змін до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту, внесених протягом планового періоду. Відповідно, включені до Звіту дані повинні відповідати даним, наведеним у Плані (Зведеному плані) діяльності з внутрішнього аудиту (або у разі внесення змін – у Плані (Зведеному плані) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами)).

10. Додаток до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту «Обґрунтування щодо внесення змін до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту…»

Внесення змін до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту керівник підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/установи письмово обґрунтовує керівнику державного органу/установи. Форма, за якою надаються письмові обґрунтування керівнику державного органу/установи щодо необхідності внесення змін до плану, наведена у додатку до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту. Обґрунтування щодо внесення змін є невід'ємною частиною Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами).

Коригування Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту здійснюється у поточному плановому періоді (але не пізніше його завершення). Зокрема, вносяться зміни стосовно об'єктів внутрішнього аудиту та/або заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, запланованих до здійснення протягом базового планового року.

10.1. У пункті 1 «До розділу III «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту…»» наводиться інформація щодо внесення змін до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього

[5]Звітність «Звіт (зведений звіт) про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту», затверджена наказом Мінфіну від 27.03.2014 № 347, зареєстрований у Мін'юсті 11.04.2014 за № 410/25187 (із змінами).

аудиту в частині стратегічних цілей внутрішнього аудиту, завдань та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту (зокрема, щодо базового планового року).

10.1.1. У таблиці «Щодо стратегічних цілей внутрішнього аудиту»:

- зазначається стратегічна ціль внутрішнього аудиту, визначена у попередній редакції Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (у колонці 1 таблиці);

- зазначається актуалізована стратегічна ціль внутрішнього аудиту з урахуванням змін у стратегії (пріоритетах) та цілях діяльності державного органу, за результатами проведення (або актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав (у колонці 2 таблиці);

- надаються відповідні обґрунтування щодо актуалізації/коригування стратегічних цілей внутрішнього аудиту (у колонці 3 таблиці).

10.1.2. У таблицях «Щодо завдань із здійснення внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту»/«Щодо завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту»:

- наводяться завдання із здійснення внутрішнього аудиту/іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, які включаються/виключаються до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (у колонках 1 – 2 таблиць);

- зазначаються зміни щодо запланованого завдання із здійснення внутрішнього аудиту/іншої діяльності з внутрішнього аудиту та/або ключового показника результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту (наприклад, зміни у кількісних показниках) (у колонці 3 таблиць);

- обґрунтовується необхідність включення/виключення до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту завдання із здійснення внутрішнього аудиту/іншої діяльності з внутрішнього аудиту та/або ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, наводяться причини змін у таких завдань та/або ключових показниках (у колонці 4 таблиць).

Якщо до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту не вносяться зміни в частині стратегічних цілей внутрішнього аудиту та/або завдань із здійснення внутрішнього аудиту/ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту та/або завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту/ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту відповідні таблиці пункту 1 до додатку до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) не включаються.

10.2. У таблиці пункту 2 «До розділу IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту…(за результатами оцінки ризиків)»»:

- зазначається номер за порядком ризикової сфери та/або пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту, наведених у розділі IV попередньої редакції Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту, що виключаються та/або щодо яких вносяться зміни (у колонці 1 таблиці). Порядковий номер не зазначається щодо ризикових сфер/пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, що включаються до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) (у колонці 1 таблиці);
- наводяться ризикові сфери та/або пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту, які включаються/виключаються до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (у колонках 2 – 3 таблиці);
- зазначаються зміни щодо ризикових сфер та/або пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту (наприклад, наводяться зміни у роках дослідження пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту) (у колонці 4 таблиці);
- обґрунтовується необхідність включення/виключення до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту ризикових сфер та/або пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, наводяться причини змін у ризикових сферах та/або пріоритетних об'єктах внутрішнього аудиту (у колонці 5 таблиці).

Якщо до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту не вносяться зміни в частині ризикових сфер та/або пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту таблиця пункту 2 до додатку до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) не включається.

10.3. У таблицях пунктах 3 – 5 «До розділу V «Здійснення внутрішніх аудитів…(за результатами оцінки ризиків)»», «До розділу VI «Здійснення внутрішніх аудитів…(за дорученням/зверненням)»», До розділу VII «Здійснення внутрішніх аудитів…(розпочаті та не завершені у попередньому році)»» наводиться інформація щодо об'єктів внутрішнього аудиту стосовно яких заплановано внутрішні аудити, зокрема, у базовому плановому році, а саме:

- зазначається номер за порядком пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту, наведених у відповідних розділах V – VII попередньої редакції Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту, що виключаються та/або щодо яких вносяться зміни. Порядковий номер не зазначається щодо пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту, що включаються до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) (у колонці 1 таблиць);
- наводяться пріоритетні об'єкти/об'єкти внутрішнього аудиту, які включаються/виключаються до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (у колонках 2 – 3 таблиці);
- зазначаються зміни щодо пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту (наприклад, змінюється спрямування внутрішнього аудиту – з «оцінки відповідності» на «оцінку ефективності», орієнтований обсяг дослідження, назва та кількість

структур, в яких заплановано здійснення внутрішнього аудиту, період, що буде охоплюватися внутрішнім аудитом, терміни здійснення внутрішнього аудиту) (у колонці 4 таблиці);

- обґрунтовується необхідність включення/виключення до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту, наводяться причини змін у пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту (у колонці 5 таблиці).

Якщо до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту не вносяться зміни в частині пріоритетних об'єктів/об'єктів внутрішнього аудиту відповідні таблиці пунктів 3 – 5 до додатку до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) не включаються.

10.4. У таблиці пункту 6 «До розділу VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту…»» наводиться інформація стосовно заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, які заплановано до виконання, зокрема, протягом базового планового року, а саме:

- зазначається номер за порядком заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, наведених у розділі VIII попередньої редакції Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту, що виключаються та/або щодо яких вносяться зміни. Порядковий номер не зазначається щодо заходів зі іншої діяльності з внутрішнього аудиту, що включаються до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) (у колонці 1 таблиці);

- наводяться заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, які включаються/виключаються до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (у колонках 2 – 3 таблиці);

- зазначаються зміни щодо запланованих заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (наприклад, зміни у роках виконання заходів) (у колонці 4 таблиці);

- обґрунтовується необхідність включення/виключення до/з Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, наводяться причини змін у заходах з іншої діяльності з внутрішнього аудиту (у колонці 5 таблиці).

Якщо до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту не вносяться зміни в частині заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту таблицю пункту 6 до додатку до Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (із змінами) не включається.

Зразки формування Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами) наведено у додатках 1 – 4 цих Рекомендацій.

Додаток 1 до Рекомендацій щодо складання Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу/установи)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу/установи)

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 2023 – 2025 роки

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – сприяти *(назва державного органу/бюджетної установи)* у досягненні визначених цілей шляхом здійснення внутрішніх аудитів (із застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту) та надання *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)* незалежних та об'єктивних висновків і рекомендацій, які допомагають у:

підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками, удосконаленні системи управління;

поліпшенні політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання фінансових та матеріальних ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

посиленні підзвітності та підвищенні ефективності діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

розвитку доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

ІІ. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

визначення пріоритетів та результатів діяльності *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)* на наступні три роки;

формування стратегічних цілей та завдань внутрішнього аудиту з врахуванням стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу/установи)*;

щорічне визначення завдань внутрішнього аудиту *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*на відповідний трирічний період;

з'ясування та врахування думки *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)* щодо ризикових сфер діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)* з метою правильності формулювання аудиторської думки про ризики;

визначення ризикових сфер, які будуть досліджуватися впродовж наступних трьох років, за результатами оцінки ризиків та аналізу пропозицій відповідальних за діяльність осіб (після консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення цілей діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*);

результати щорічного проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту з метою перегляду (актуалізації) ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, визначених для дослідження протягом трирічного планового періоду (зокрема, передбачають врахування ступеня зрілості системи управління ризиками[6] у діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, визначення загального результату оцінки ризиків за шкалою «низьких», «середніх» та «високих» оцінок ризику[7] та застосування широкого набору фінансових/нефінансових факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів);

резервування робочого часу не більше *(зазначається відсоток)*, призначеного на проведення внутрішніх аудитів, для здійснення позапланових внутрішніх аудитів за рішенням *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)*;

забезпечення *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*перегляду та внесення змін до плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав.

---

[6]Якщо діяльність з управління ризиками здійснюється відповідно до Основних засад з внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту враховувались загальні результати оцінки невід'ємних ризиків (ризики, до прийняття рішення керівництвом та відповідальними за діяльність особами щодо заходів контролю стосовно впливу на такі ризики) та залишкових ризиків (ризики, які залишилися після вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю для впливу на такі ризики).
При відсутності діяльності з управління ризиками на послідовній та структурованій основі, підрозділом внутрішнього аудиту самостійно визначалися ризики, проводилась їх оцінка за критеріями впливу та ймовірності.

[7]До високого рівня ризику належать ризики, яким присвоєно бали *(зазначаються бали, наприклад від 12 до 16)* (значення за шкалою «дуже високих»/«високих» оцінок ризику); до середнього рівня ризику – *(зазначаються бали, наприклад від 6 до 9 балів)* (значення за шкалою «середніх» оцінок ризику); до низького рівня ризику – *(зазначаються, наприклад від 1 до 4 балів)*(значення за шкалою «низьких» оцінок ризику).

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання
Підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом: - переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; - здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів; - посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; - забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	2023 – 2025 роки

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за результатами оцінки ризиків).	Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства.	40	50	60
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за дорученням/зверненням)	Щорічне збільшення на 5 % рівня впровадження аудиторських рекомендацій (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання).	90	95	95
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання завдання із здійснення внутрішніх аудитів			
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		2023 рік	2024 рік	2025 рік

Здійснення методологічної роботи	Актуалізовано основні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту з урахуванням останніх змін у законодавстві з питань внутрішнього аудиту	100		
Здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення та своєчасне оновлення інформації у базі даних щодо простору внутрішнього аудиту (база даних містить повну та актуальну інформацію щодо об'єктів внутрішнього аудиту, результатів оцінки ризиків, ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту, інші відомості, що стосуються об'єктів внутрішнього аудиту). У базі даних забезпечено зв'язок об'єктів внутрішнього аудиту з галузевими структурними підрозділами/установами/підприємствами, відповідальними за реалізацію відповідних завдань/функцій/програм/послуг.	100	100	100
	План діяльності з внутрішнього аудиту виконано у повному обсязі			
Здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення бази даних стану врахування рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів, забезпечується підтримка інформації у базі даних в актуальному стані (внесення інформації протягом 10 днів з дня надходження у підрозділ внутрішнього аудиту документів, які підтверджують стан впровадження аудиторських рекомендацій)	100	100	100
Здійснення звітування (внутрішнього та зовнішнього) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту	Надання керівнику установи пропозицій щодо удосконалення системи внутрішнього контролю та діяльності з внутрішнього аудиту за результатами внутрішнього письмового інформування керівником підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Відсутні з боку Мінфіну зауваження щодо достовірності включення даних до Звіту (ф. № 1-ДВА) та своєчасності його надання Мінфіну			
Проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту	Складено та затверджено Програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, в якій враховано результати внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту. Забезпечено у повному обсязі виконання заходів, визначених Програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Забезпечено здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та проведення періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту. Виявлені в звітному періоді оцінками якості недоліки усунуто в повному обсязі			
Здійснення професійного розвитку працівників підрозділу внутрішнього аудиту	Розроблено план навчання та підвищення кваліфікації працівників підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Щорічне збільшення на 5 % навчених працівників підрозділу внутрішнього аудиту (за результатами участі у навчальних заходах (тренінгах, семінарах тощо))	10	15	20
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Роки дослідження		
				2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Інформаційні системи та технології	1.1.	Захист інформації в інформаційних системах	√		
		1.2.	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)		√	
		1.3.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)			√
2.		2.1.				
…		…				
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.		1.1.				
		1.2.				
		…				
2.		2.1.				
…		…				

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)					
1.	Захист інформації в інформаційних системах	Оцінка надійності та безпеки ІТ-систем, ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __	2021 – 2022 роки	ІІ півріччя 2023 року
2.					
…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)					
1.					
2.					
…					

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.	Оплата праці	Доручення Голови __ від 12.12.2022 (на підставі звернення народного депутата України __ від 30.11.2022 № 2022/12)	Оцінка законності та достовірності витрат на оплату праці (дотримання умов контракту, правильність, повнота, обґрунтованість, нарахування та своєчасність виплати заробітної плати, правильність нарахування та виплати інших заохочувальних виплат)	Державне підприємство «___»	2022 рік	І півріччя 2023 року
2.						
…						

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Пункт 2 розділу I операційного плану на 2022 рік (в частині пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту)	Адміністративна послуга «___»	Оцінка якості надання адміністративної послуги (відкритість, доступність, зручність, результативність та своєчасність надання адміністративної послуги)	Департамент ___ Державної служби __; відділи ___ в __ областях Державної служби __	2021 – 2022 роки	Початок – II півріччя 2022 року, завершення – I квартал 2023 року
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.						
2.						
…						

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 2023 – 2025 РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: методологічна робота				
1.	Моніторинг та аналіз змін у нормативно-правових актах з питань внутрішнього аудиту з метою актуалізації основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту (підготовка проектів основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, їх погодження та затвердження відповідно до визначених внутрішніх процедур та регламентів)	√		
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту				
1.	Формалізація та документування простору внутрішнього аудиту шляхом ведення бази даних та її підтримання в актуальному стані. Співпраця з галузевими структурними підрозділами з питань формування та оновлення інформації у базі даних щодо простору внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Проведення (актуалізація) оцінки ризиків, перегляд/оновлення реєстру ризиків та застосованих факторів відбору, проведення інтерв'ю з керівником державного органу та консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків у діяльності державного органу, документування результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту	√	√	√
3.	Формування та затвердження плану діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків, його оприлюднення на офіційному веб-сайті державного органу, направлення копії затвердженого плану Мінфіну	√	√	√
4.	Перегляд та внесення змін до плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту				
1.	Здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Направлення відповідальним за діяльність особам листів-нагадувань щодо необхідності впровадження аудиторських рекомендацій, із застосуванням форм (шаблонів) для одержання підтвердження про вжиття відповідних заходів	√	√	√
3.	Узагальнення та аналіз інформації щодо стану впровадження аудиторських рекомендацій, включення відповідної інформації до матеріалів справ, сформованих за результатами здійснення внутрішніх аудитів, та бази даних щодо моніторингу врахування	√	√	√

	рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту			
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> звітування (внутрішнє та зовнішнє) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Узагальнення та аналіз інформації про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, підготовка письмових звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту керівнику державного органу та Мінфіну за визначеною структурою/формою	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту				
1.	Підготовка та затвердження Програми забезпечення і підвищення якості внутрішнього аудиту, відстеження стану виконання заходів, передбачених програмою	√	√	√
2.	Узагальнення та аналіз результатів проведених внутрішніх оцінок якості, підготовка керівнику інформації про результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, у тому числі про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> професійний розвиток працівників підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Проведення внутрішніх навчань, участь у навчальних заходах (тренінгах, семінарах, організованих іншими державними органами), вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань внутрішнього аудиту (законодавства, методичних посібників тощо)	√	√	√
	наводяться інші заходи в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Начальник управління	250	1	220	0,1	22	17	198
2.	Заступник начальника управління – начальник відділу	250	1	220	0,5	110	83	110
3.	Начальник відділу	250	1	220	0,6	132	99	88
4.	Головний спеціаліст	250	6	1320	0,9	1188	891	132
Всього:		**x**	**9**	**1980**	**x**	**1452**	**1090**	**528**

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/бюджетної установи) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання плану)

Додаток 2 до Рекомендацій щодо складання Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу/ бюджетної установи)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу/ бюджетної установи)

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 2023 – 2025 роки
(із змінами)

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – сприяти *(назва державного органу/бюджетної установи)* у досягненні визначених цілей шляхом здійснення внутрішніх аудитів (із застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту) та надання *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)* незалежних та об'єктивних висновків і рекомендацій, які допомагають у:

підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками, удосконаленні системи управління;

поліпшенні політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання фінансових та матеріальних ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

посиленні підзвітності та підвищенні ефективності діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

розвитку доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

ІІ. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

визначення пріоритетів та результатів діяльності *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)* на наступні три роки;

формування стратегічних цілей та завдань внутрішнього аудиту з врахуванням стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*;

щорічне визначення завдань внутрішнього аудиту *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*на відповідний трирічний період;

з'ясування та врахування думки *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)* щодо ризикових сфер діяльності *(назва державного органу/установи)* з метою правильності формулювання аудиторської думки про ризики;

визначення ризикових сфер, які будуть досліджуватися впродовж наступних трьох років, за результатами оцінки ризиків та аналізу пропозицій відповідальних за діяльність осіб (після консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення цілей діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*);

результати щорічного проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту з метою перегляду (актуалізації) ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, визначених для дослідження протягом трирічного планового періоду (зокрема, передбачають врахування ступеня зрілості системи управління ризиками[8] у діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, визначення загального результату оцінки ризиків за шкалою «низьких», «середніх» та «високих» оцінок ризику[9] та застосування широкого набору фінансових/нефінансових факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів);

резервування робочого часу не більше *(зазначається відсоток)*, призначеного на проведення внутрішніх аудитів, для здійснення позапланових внутрішніх аудитів за рішенням *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)*;

забезпечення *(назва підрозділу внутрішнього аудиту)*перегляду та внесення змін до плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу/бюджетної установи)*, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав. Обґрунтування щодо необхідності внесення змін до плану наведено у додатку до цього плану.

---

[8]Якщо діяльність з управління ризиками здійснюється відповідно до Основних засад з внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту враховувались загальні результати оцінки невід'ємних ризиків (ризики, до прийняття рішення керівництвом та відповідальними за діяльність особами щодо заходів контролю стосовно впливу на такі ризики) та залишкових ризиків (ризики, які залишилися після вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю для впливу на такі ризики).
При відсутності діяльності з управління ризиками на послідовній та структурованій основі, підрозділом внутрішнього аудиту самостійно визначалися ризики, проводилась їх оцінка за критеріями впливу та ймовірності.

[9]До високого рівня ризику належать ризики, яким присвоєно бали *(зазначаються бали, наприклад від 12 до 16)* (значення за шкалою «дуже високих»/«високих» оцінок ризику); до середнього рівня ризику – *(зазначаються бали, наприклад від 6 до 9 балів)* (значення за шкалою «середніх» оцінок ризику); до низького рівня ризику – *(зазначаються, наприклад від 1 до 4 балів)*(значення за шкалою «низьких» оцінок ризику).

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту, яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання
Підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом: - переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; - здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів; - посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; - забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	2023 – 2025 роки

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів				
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за результатами оцінки ризиків).	Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства.	45	55	65
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за дорученням/зверненням)	Щорічне збільшення на 5 % рівня впровадження аудиторських рекомендацій (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання).	90	95	95
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання завдання із здійснення внутрішніх аудитів			

Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення методологічної роботи	Актуалізовано основні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту з урахуванням останніх змін у законодавстві з питань внутрішнього аудиту.	100		
	Розроблена методологія щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішніх ІТ-аудитів) використовується у практичній діяльності підрозділу внутрішнього аудиту	100		
Здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення та своєчасне оновлення інформації у базі даних щодо простору внутрішнього аудиту (база даних містить повну та актуальну інформацію щодо об'єктів внутрішнього аудиту, результатів оцінки ризиків, ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту, інші відомості, що стосуються об'єктів внутрішнього аудиту). У базі даних забезпечено зв'язок об'єктів внутрішнього аудиту з галузевими структурними підрозділами/установами/підприємствами, відповідальними за реалізацію відповідних завдань/функцій/програм/послуг.	100	100	100
	План діяльності з внутрішнього аудиту виконано у повному обсязі			
Здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення бази даних стану врахування рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів, забезпечується підтримка інформації у базі даних в актуальному стані (внесення інформації протягом 10 днів з дня надходження у підрозділ внутрішнього аудиту документів, які підтверджують стан впровадження аудиторських рекомендацій)	100	100	100
Здійснення звітування (внутрішнього та зовнішнього) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту	Надання керівнику установи пропозицій щодо удосконалення системи внутрішнього контролю та діяльності з внутрішнього аудиту за результатами внутрішнього письмового інформування керівником підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Відсутні з боку Мінфіну зауваження щодо достовірності включення даних до Звіту (ф. № 1-ДВА) та своєчасності його надання Мінфіну			
Проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту	Складено та затверджено Програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, в якій враховано результати внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту. Забезпечено у повному обсязі виконання заходів, визначених Програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Забезпечено здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та проведення періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту. Виявлені в звітному періоді оцінками якості недоліки усунуто в повному обсязі			

Здійснення професійного розвитку працівників підрозділу внутрішнього аудиту	Розроблено план навчання та підвищення кваліфікації працівників підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Щорічне збільшення на 5 % навчених працівників підрозділу внутрішнього аудиту (за результатами участі у навчальних заходах (тренінгах, семінарах тощо))	10	15	20
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Роки дослідження		
				2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Інформаційні системи та технології	1.1.	Захист інформації в інформаційних системах	√		
		1.2.	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)		√	
		1.3.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	√		
2.						
…		…				
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.		1.1.				
		1.2.				
		…				
2.						
…		…				

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)					
1.	Захист інформації в інформаційних системах	Оцінка надійності та безпеки ІТ-систем, ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __	2021 – 2022 роки	ІІ півріччя 2023 року
2.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Оцінка ефективності розробки та реалізації ІТ-стратегії, її відповідність пріоритетам та цілям державного органу	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __	2021 – 2022 роки та І квартал 2023 року	ІІ півріччя 2023 року
…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)					
1.					
2.					
…					

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.						
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.	Оплата праці	Доручення Голови __ від 12.12.2022 (на підставі звернення народного депутата України __ від 30.11.2022 № 2022/12)	Оцінка законності та достовірності витрат на оплату праці (дотримання умов контракту, правильність, повнота, обґрунтованість, нарахування та своєчасність виплати заробітної плати, правильність нарахування та виплати інших заохочувальних виплат)	Державне підприємство «__»	2022 рік	І півріччя 2023 року
2.						
…						

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Пункт 2 розділу I операційного плану на 2022 рік (в частині пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту)	Адміністративна послуга «__»	Оцінка якості надання адміністративної послуги (відкритість, доступність, зручність, результативність та своєчасність надання адміністративної послуги)	Департамент __ Державної служби __; відділи __ в __ областях Державної служби __	2021 – 2022 роки	Початок – II півріччя 2022 року, завершення – I квартал 2023 року
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.						
2.						
…						

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 2023 – 2025 РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: методологічна робота				
1.	Моніторинг та аналіз змін у нормативно-правових актах з питань внутрішнього аудиту з метою актуалізації основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту (підготовка проектів основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, їх погодження та затвердження відповідно до визначених внутрішніх процедур та регламентів).	√		
2.	Розробка та затвердження Порядку здійснення внутрішніх аудитів щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішнього ІТ-аудиту)	√		
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту				
1.	Формалізація та документування простору внутрішнього аудиту шляхом ведення бази даних та її підтримання в актуальному стані. Співпраця з галузевими структурними підрозділами з питань формування та оновлення інформації у базі даних щодо простору внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Проведення (актуалізація) оцінки ризиків, перегляд/оновлення реєстру ризиків та застосованих факторів відбору, проведення інтерв'ю з керівником державного органу та консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків у діяльності державного органу, документування результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту	√	√	√
3.	Формування та затвердження плану діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків, його оприлюднення на офіційному веб-сайті державного органу, направлення копії затвердженого плану Мінфіну	√	√	√
4.	Перегляд та внесення змін до плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту				
1.	Здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Направлення відповідальним за діяльність особам листів-нагадувань щодо необхідності впровадження аудиторських рекомендацій, із застосуванням форм (шаблонів) для одержання підтвердження про вжиття відповідних заходів	√	√	√

3.	Узагальнення та аналіз інформації щодо стану впровадження аудиторських рекомендацій, включення відповідної інформації до матеріалів справ, сформованих за результатами здійснення внутрішніх аудитів, та бази даних щодо моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> звітування (внутрішнє та зовнішнє) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Узагальнення та аналіз інформації про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, підготовка письмових звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту керівнику державного органу та Мінфіну за визначеною структурою/формою	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту				
1.	Підготовка та затвердження Програми забезпечення і підвищення якості внутрішнього аудиту, відстеження стану виконання заходів, передбачених програмою	√	√	√
2.	Узагальнення та аналіз результатів проведених внутрішніх оцінок якості, підготовка керівнику інформації про результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, у тому числі про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> професійний розвиток працівників підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Проведення внутрішніх навчань, участь у навчальних заходах (тренінгах, семінарах, організованих іншими державними органами), вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань внутрішнього аудиту (законодавства, методичних посібників тощо)	√	√	√
	наводяться інші заходи в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Начальник управління	250	1	220	0,1	22	17	198
2.	Заступник начальника управління – начальник відділу	250	1	220	0,5	110	83	110
3.	Начальник відділу	250	1	220	0,6	132	99	88
4.	Головний спеціаліст	250	8	1760	0,9	1584	1188	176
Всього:		**x**	**11**	**2420**	**x**	**1848**	**1387**	**572**

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу/бюджетної установи) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання плану, із змінами)

Додаток до Плану діяльності з внутрішнього аудиту
на 2023 – 2025 роки (із змінами)

ОБҐРУНТУВАННЯ

щодо внесення змін до Плану діяльності з внутрішнього аудиту*(назва державного органу/бюджетної установи)***на 2023 – 2025 роки, затвердженого***(посада керівника державного органу/бюджетної установи) (дата затвердження плану)*

1. До розділу ІІІ «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту на 2023 – 2025 роки»

Щодо завдань із здійснення внутрішніх аудитів та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4
		У ключовому показнику «Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства» збільшена на 5 % частка внутрішніх аудитів з оцінки ефективності (до 45 % – у 2023 році, до 55 % – у 2024 році, до 65 % – у 2025 році)	Перенесено здійснення внутрішнього аудиту з оцінки стратегії розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегії) з 2025 року на 2023 рік

Щодо завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**

1	2	3	4
Визначено у 2023 році ключовий показник «Розроблена методологія щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішніх ІТ-аудитів) використовується у практичній діяльності підрозділу внутрішнього аудиту»			Апробація визначених методологічних підходів під час здійснення внутрішніх ІТ-аудитів

2. До розділу IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту на 2023 – 2025 роки (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу IV плану	**Включено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Виключено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Зміни щодо ризикових сфер та/або пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4	5
			Перенесено дослідження пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту «Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)» з 2025 року на 2023 рік	Можливість додаткового здійснення внутрішнього аудиту (за рахунок заповнення вакантних посад у підрозділі внутрішнього аудиту)

3. До розділу V «Здійснення внутрішніх аудитів у 2023 році (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу V плану	**Включено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Виключено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Зміни щодо пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4	5
	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)			Перенесення термінів здійснення внутрішнього аудиту з 2025 року на 2023 рік

4. До розділу VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту у 2023 – 2025 роках»

Пункт розділу VIII плану	Включено заходи з іншої діяльності	Виключено заходи з іншої діяльності	Зміни у заходах з іншої діяльності	Обґрунтування змін
1	2	3	4	5
	Визначено захід – розробка та затвердження Порядку здійснення внутрішніх аудитів щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішнього ІТ-аудиту)			Необхідність визначених методологічних підходів для здійснення внутрішніх ІТ-аудитів

Додаток 3 до Рекомендацій щодо складання Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу)

ЗВЕДЕНИЙ ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
на 2023 – 2025 роки

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – сприяти *(назва державного органу)* у досягненні визначених цілей шляхом здійснення внутрішніх аудитів (із застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту) та надання *(посада керівника державного органу)* незалежних та об'єктивних висновків і рекомендацій, які допомагають у:

підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками, удосконаленні системи управління;

поліпшенні політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання фінансових та матеріальних ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності *(назва державного органу)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

посиленні підзвітності та підвищенні ефективності діяльності *(назва державного органу)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

розвитку доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

ІІ. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

визначення пріоритетів та результатів діяльності підрозділів внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)* на наступні три роки;

формування стратегічних цілей та завдань внутрішнього аудиту з врахуванням стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу)*;

щорічне визначення підрозділами внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)*завдань внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності таких підрозділів, на відповідний трирічний період;

з'ясування та врахування думки керівників *(назва державного органу/бюджетних установ)* щодо ризикових сфер діяльності у системі *(назва державного органу)* з метою правильності формулювання аудиторської думки про ризики;

визначення ризикових сфер, які будуть досліджуватися впродовж наступних трьох років, за результатами оцінки ризиків та аналізу пропозицій відповідальних за діяльність осіб (після консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення цілей діяльності *(назва державного органу)*);

результати щорічного проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту з метою перегляду (актуалізації) ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, визначених для дослідження протягом трирічного планового періоду (зокрема, передбачають врахування ступеня зрілості системи управління ризиками[10] у діяльності *(назва державного органу/бюджетних установ)*, визначення загального результату оцінки ризиків за шкалою «низьких», «середніх» та «високих» оцінок ризику[11] та застосування широкого набору фінансових/нефінансових факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів);

резервування робочого часу не більше *(зазначається відсоток)*, призначеного на проведення внутрішніх аудитів, для здійснення позапланових внутрішніх аудитів за рішенням *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)*;

забезпечення підрозділами внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)*перегляду та внесення змін до зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу)*, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав.

---

[10] Якщо діяльність з управління ризиками здійснюється відповідно до Основних засад з внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту враховувались загальні результати оцінки невід'ємних ризиків (ризики, до прийняття рішення керівництвом та відповідальними за діяльність особами щодо заходів контролю стосовно впливу на такі ризики) та залишкових ризиків (ризики, які залишилися після вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю для впливу на такі ризики).
При відсутності діяльності з управління ризиками на послідовній та структурованій основі, підрозділом внутрішнього аудиту самостійно визначалися ризики, проводилась їх оцінка за критеріями впливу та ймовірності.

[11]До високого рівня ризику належать ризики, яким присвоєно бали *(зазначаються бали, наприклад від 12 до 16)* (значення за шкалою «дуже високих»/«високих» оцінок ризику); до середнього рівня ризику – *(зазначаються бали, наприклад від 6 до 9 балів)*(значення за шкалою «середніх» оцінок ризику); до низького рівня ризику – *(зазначаються, наприклад від 1 до 4 балів)*(значення за шкалою «низьких» оцінок ризику).

III. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту,яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання
Підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом: - переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; - здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів; - посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; - забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	2023 – 2025 роки

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за результатами оцінки ризиків).	Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства.	40	50	60
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за дорученням/зверненням)	Щорічне збільшення на 5 % рівня впровадження аудиторських рекомендацій (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання).	90	95	95
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання завдання із здійснення внутрішніх аудитів			

Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту

		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення методологічної роботи	Актуалізовано основні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту з урахуванням останніх змін у законодавстві з питань внутрішнього аудиту	100		
Здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення та своєчасне оновлення інформації у зведеній базі (базі) даних щодо простору внутрішнього аудиту (зведена база (база) даних містить повну та актуальну інформацію щодо об'єктів внутрішнього аудиту, результатів оцінки ризиків, ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту, інші відомості, що стосуються об'єктів внутрішнього аудиту). У зведеній базі (базі) даних забезпечено зв'язок об'єктів внутрішнього аудиту з галузевими структурними підрозділами/установами/підприємствами, відповідальними за реалізацію відповідних завдань/функцій/програм/послуг.	100	100	100
	Зведений план (план) діяльності з внутрішнього аудиту виконано у повному обсязі.			
Здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення бази даних стану врахування рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів, забезпечується підтримка інформації у базі даних в актуальному стані (внесення інформації протягом 10 днів з дня надходження у підрозділ внутрішнього аудиту документів, які підтверджують стан впровадження аудиторських рекомендацій)	100	100	100
Здійснення звітування (внутрішнього та зовнішнього) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту	Надання керівнику установи пропозицій щодо удосконалення системи внутрішнього контролю та діяльності з внутрішнього аудиту за результатами внутрішнього письмового інформування керівником підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Відсутні з боку Мінфіну зауваження щодо достовірності включення даних до Зведеного звіту (ф. № 1-ДВА) та своєчасності його надання Мінфіну			
Проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту	Складено та затверджено Програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, в якій враховано результати внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту. Забезпечено у повному обсязі виконання заходів, визначених Програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Забезпечено здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та проведення періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту. Виявлені в звітному періоді оцінками якості недоліки усунуто в повному обсязі			
Здійснення професійного розвитку працівників підрозділу внутрішнього аудиту	Розроблено план навчання та підвищення кваліфікації працівників підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100

	Щорічне збільшення на 5 % навчених працівників підрозділу внутрішнього аудиту (за результатами участі у навчальних заходах (тренінгах, семінарах тощо))	10	15	20
Здійснення координації діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу	У основних внутрішніх документах з питань внутрішнього аудиту визначено порядок/процедури координації підрозділом внутрішнього аудиту державного органу діяльності підрозділів внутрішнього аудиту установ (зокрема, питання формування зведеної бази даних щодо простору внутрішнього аудиту, зведеного плану діяльності внутрішнього аудиту, зведеної звітності (ф. № 1-ДВА)). Підрозділом внутрішнього аудиту державного органу забезпечено аналіз поданих підрозділами внутрішнього аудиту установ: - баз даних щодо простору внутрішнього аудиту на предмет правильності та повноти включення інформації щодо об'єктів внутрішнього аудиту; - планів діяльності з внутрішнього аудиту на предмет включення об'єктів внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків та ефективного використання робочого часу внутрішніми аудиторами; - звітів (ф. № 1-ДВА) щодо достовірності та якості включення даних/інформації; - аудиторських звітів щодо якості та результативності здійснення внутрішніх аудитів, обґрунтованості зроблених висновків, дієвості та результативності наданих аудиторських рекомендацій (не менше 2-х звітів від кожної установи). Під час проведення внутрішніх оцінок якості охоплюються питання діяльності підрозділів внутрішнього аудиту системи державного органу *наводяться інші ключові показники в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту*	100	100	100

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме дослідження	Роки дослідження		
					2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.	Інформаційні системи та технології	1.1.	Захист інформації в інформаційних системах	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в ___ області	√		
		1.2.	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області		√	
		1.3.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __			√
2.		2.1.					
…		…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1					
…		…					

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Захист інформації в інформаційних системах	Оцінка надійності та безпеки ІТ-систем, ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __; відділи інформаційних систем та технологій в __ областях Державної служби __	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області	2021 – 2022 роки	ІІ півріччя 2023 року
2.						
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.						
2.						
…						

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.	Оплата праці	Доручення Голови __ від 12.12.2022 (на підставі звернення народного депутата України __ від 30.11.2022 № 2022/12)	Оцінка законності та достовірності витрат на оплату праці (дотримання умов контракту, правильність, повнота, обґрунтованість, нарахування та своєчасність виплати заробітної плати, правильність нарахування та виплати інших заохочувальних виплат)	Державне підприємство «__»	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __	2022 рік	І півріччя 2023 року
2.							
…							

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.	Пункт 2 розділу I операційного плану на 2022 рік (в частині пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту)	Адміністративна послуга «__»	Оцінка якості надання адміністративної послуги (відкритість, доступність, зручність, результативність та своєчасність надання адміністративної послуги)	Департамент __ Державної служби __; відділи __ в __ областях Державної служби __	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області	2021 – 2022 роки	Початок – II півріччя 2022 року, завершення – I квартал 2023 року
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.							
2.							
…							

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 2023 – 2025 РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: методологічна робота				
1.	Моніторинг та аналіз змін у нормативно-правових актах з питань внутрішнього аудиту з метою актуалізації основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту (підготовка проектів основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, їх погодження та затвердження відповідно до визначених внутрішніх процедур та регламентів)	√		
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту				
1.	Формалізація та документування простору внутрішнього аудиту шляхом ведення зведеної бази (бази) даних та її підтримання в актуальному стані. Співпраця з галузевими структурними підрозділами з питань формування та оновлення інформації у зведеній базі (базі) даних щодо простору внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Проведення (актуалізація) оцінки ризиків, перегляд/оновлення реєстру ризиків та застосованих факторів відбору, проведення інтерв'ю з керівником державного органу та консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків у діяльності державного органу, документування результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту	√	√	√
3.	Формування та затвердження зведеного плану (плану) діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків, його оприлюднення на офіційному веб-сайті державного органу, направлення копії затвердженого зведеного плану Мінфіну	√	√	√
4.	Перегляд та внесення змін до зведеного плану (плану) діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту				
1.	Здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Направлення відповідальним за діяльність особам листів-нагадувань щодо необхідності впровадження аудиторських рекомендацій, із застосуванням форм (шаблонів) для одержання підтвердження про вжиття відповідних заходів	√	√	√
3.	Узагальнення та аналіз інформації щодо стану впровадження аудиторських рекомендацій, включення відповідної інформації до матеріалів справ, сформованих за результатами здійснення внутрішніх аудитів, та бази даних щодо моніторингу врахування	√	√	√

	рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту			
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: звітування (внутрішнє та зовнішнє) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Узагальнення та аналіз інформації про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, підготовка письмових звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту керівнику державного органу та Мінфіну за визначеною структурою/формою	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту				
1.	Підготовка та затвердження Програми забезпечення і підвищення якості внутрішнього аудиту, відстеження стану виконання заходів, передбачених програмою	√	√	√
2.	Узагальнення та аналіз результатів проведених внутрішніх оцінок якості, підготовка керівнику інформації про результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, у тому числі про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: професійний розвиток працівників підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Проведення внутрішніх навчань, участь у навчальних заходах (тренінгах, семінарах, організованих іншими державними органами), вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань внутрішнього аудиту (законодавства, методичних посібників тощо)	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: координація діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу				
1.	Розробка та затвердження єдиних регламентів (порядків, методології) планування діяльності з внутрішнього аудиту та здійснення внутрішнього аудиту в системі державного органу (до 31.12.2023).	√		
2.	Погодження планів діяльності з внутрішнього аудиту установ в установлений внутрішніми регламентами строк	√	√	√
3.	Здійснення методологічної, роз'яснювальної та консультаційної підтримки діяльності підрозділів внутрішнього аудиту установ (зокрема, направлення оглядових, інформаційних та роз'яснювальних листів, організовано заходи з підвищення професійного рівня внутрішніх аудиторів системи державного органу)	√	√	√
4.	Надання керівнику державного органу пропозицій щодо забезпечення належної якості здійснення внутрішнього аудиту підрозділами внутрішнього аудиту у системі державного органу	√	√	√
	наводяться інші заходи в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Управління внутрішнього аудиту Державної служби __								
1.	Начальник управління	250	1	220	0,1	22	17	198
2.	Заступник начальника управління – начальник відділу	250	1	220	0,5	110	83	110
3.	Начальник відділу	250	1	220	0,6	132	99	88
4.	Головний спеціаліст	250	6	1320	0,9	1188	891	132
Всього:		**x**	**9**	**1980**	**x**	**1452**	**1090**	**528**
Сектор внутрішнього аудиту територіального органу Державної служби __								
1.	Завідувач сектору	250	1	220	0,6	132	99	88
2.	Головний спеціаліст	250	1	220	0,9	198	149	22
Всього:		**x**	**2**	**440**	**x**	**330**	**248**	**110**
Головний спеціаліст з внутрішнього аудиту бюджетної установи, яка належить до сфери управління Державної служби __								
1.	Головний спеціаліст з внутрішнього аудиту	250	1	220	0,5	110	83	110
Всього:		**x**	**1**	**220**	**x**	**110**	**83**	**110**
Всього по системі міністерства:		**x**	**12**	**2640**	**x**	**1892**	**1421**	**748**

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання зведеного плану)

Додаток 4 до Рекомендацій щодо складання Плану (Зведеного плану) діяльності з внутрішнього аудиту (таких планів із змінами)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(посада керівника державного органу)

_____ _____

(підпис) *(ініціали, прізвище)*

«____» _____ 202__ року

_____

(назва державного органу)

ЗВЕДЕНИЙ ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
(із змінами)
на 2023 – 2025 роки

І. МЕТА (МІСІЯ) ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Мета (місія) внутрішнього аудиту – сприяти *(назва державного органу)* у досягненні визначених цілей шляхом здійснення внутрішніх аудитів (із застосуванням систематичного, послідовного та ризик-орієнтованого підходу до оцінки об'єкта внутрішнього аудиту) та надання *(посада керівника державного органу)* незалежних та об'єктивних висновків і рекомендацій, які допомагають у:

підвищенні ефективності та результативності системи внутрішнього контролю, у тому числі процесів управління ризиками, удосконаленні системи управління;

поліпшенні політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання фінансових та матеріальних ресурсів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності *(назва державного органу)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

посиленні підзвітності та підвищенні ефективності діяльності *(назва державного органу)*, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління *(зазначаються у разі їх наявності)*;

розвитку доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

ІІ. ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Під час планування діяльності з внутрішнього аудиту враховано визначені законодавством ключові підходи, а саме:

визначення пріоритетів та результатів діяльності підрозділів внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)* на наступні три роки;

формування стратегічних цілей та завдань внутрішнього аудиту з врахуванням стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу)*;

щорічне визначення підрозділами внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)*завдань внутрішнього аудиту на наступний календарний рік з урахуванням визначених пріоритетів та результатів діяльності таких підрозділів, на відповідний трирічний період;

з'ясування та врахування думки керівників *(назва державного органу/бюджетних установ)* щодо ризикових сфер діяльності у системі *(назва державного органу)* з метою правильності формулювання аудиторської думки про ризики;

визначення ризикових сфер, які будуть досліджуватися впродовж наступних трьох років, за результатами оцінки ризиків та аналізу пропозицій відповідальних за діяльність осіб (після консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків, які впливають на досягнення цілей діяльності *(назва державного органу)*);

результати щорічного проведення оцінки ризиків та здійснення ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту з метою перегляду (актуалізації) ризикових сфер та пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту, визначених для дослідження протягом трирічного планового періоду (зокрема, передбачають врахування ступеня зрілості системи управління ризиками[12] у діяльності *(назва державного органу/бюджетних установ)*, визначення загального результату оцінки ризиків за шкалою «низьких», «середніх» та «високих» оцінок ризику[13] та застосування широкого набору фінансових/нефінансових факторів відбору для здійснення планових внутрішніх аудитів);

резервування робочого часу не більше *(зазначається відсоток)*, призначеного на проведення внутрішніх аудитів, для здійснення позапланових внутрішніх аудитів за рішенням *(посада керівника державного органу/бюджетної установи)*;

забезпечення підрозділами внутрішнього аудиту системи *(назва державного органу)*перегляду та внесення змін до зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності *(назва державного органу)*, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав.

---

[12] Якщо діяльність з управління ризиками здійснюється відповідно до Основних засад з внутрішнього контролю підрозділом внутрішнього аудиту враховувались загальні результати оцінки невід'ємних ризиків (ризики, до прийняття рішення керівництвом та відповідальними за діяльність особами щодо заходів контролю стосовно впливу на такі ризики) та залишкових ризиків (ризики, які залишилися після вжиття керівництвом та відповідальними за діяльність особами заходів контролю для впливу на такі ризики).
При відсутності діяльності з управління ризиками на послідовній та структурованій основі, підрозділом внутрішнього аудиту самостійно визначалися ризики, проводилась їх оцінка за критеріями впливу та ймовірності.

[13]До високого рівня ризику належать ризики, яким присвоєно бали *(зазначаються бали, наприклад від 12 до 16)* (значення за шкалою «дуже високих»/«високих» оцінок ризику); до середнього рівня ризику – *(зазначаються бали, наприклад від 6 до 9 балів)*(значення за шкалою «середніх» оцінок ризику); до низького рівня ризику – *(зазначаються, наприклад від 1 до 4 балів)*(значення за шкалою «низьких» оцінок ризику).

ІІІ. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ, ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ

3.1. Стратегічна ціль внутрішнього аудиту,яка сприяє досягненню визначеної мети (місії) внутрішнього аудиту

Стратегічна ціль внутрішнього аудиту	Роки виконання
Підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом: - переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; - здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів; - посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; - забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	2023 – 2025 роки

3.2. Завдання внутрішнього аудиту та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, спрямовані на досягнення стратегічної цілі внутрішнього аудиту

Завдання внутрішнього аудиту	Ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту	Роки виконання/Рівень виконання (%)		
Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення внутрішніх аудитів		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за результатами оцінки ризиків).	Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства.	45	55	65
Здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності/з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (за дорученням/зверненням)	Щорічне збільшення на 5 % рівня впровадження аудиторських рекомендацій (повністю або частково, без урахування рекомендацій, щодо яких не настав строк виконання).	90	95	95
	наводяться інші ключові показники в рамках виконання завдання із здійснення внутрішніх аудитів			

Завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту		2023 рік	2024 рік	2025 рік
Здійснення методологічної роботи	Актуалізовано основні внутрішні документи з питань внутрішнього аудиту з урахуванням останніх змін у законодавстві з питань внутрішнього аудиту	100		
	Розроблена методологія щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішніх ІТ-аудитів) використовується у практичній діяльності підрозділу внутрішнього аудиту	100		
Здійснення ризик-орієнтованого планування діяльності з внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення та своєчасне оновлення інформації у зведеній базі (базі) даних щодо простору внутрішнього аудиту (зведена база (база) даних містить повну та актуальну інформацію щодо об'єктів внутрішнього аудиту, результатів оцінки ризиків, ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту, інші відомості, що стосуються об'єктів внутрішнього аудиту). У зведеній базі (базі) даних забезпечено зв'язок об'єктів внутрішнього аудиту з галузевими структурними підрозділами/установами/підприємствами, відповідальними за реалізацію відповідних завдань/функцій/програм/послуг.	100	100	100
	Зведений план (план) діяльності з внутрішнього аудиту виконано у повному обсязі.			
Здійснення моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	Забезпечено ведення бази даних стану врахування рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів, забезпечується підтримка інформації у базі даних в актуальному стані (внесення інформації протягом 10 днів з дня надходження у підрозділ внутрішнього аудиту документів, які підтверджують стан впровадження аудиторських рекомендацій)	100	100	100
Здійснення звітування (внутрішнього та зовнішнього) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту	Надання керівнику установи пропозицій щодо удосконалення системи внутрішнього контролю та діяльності з внутрішнього аудиту за результатами внутрішнього письмового інформування керівником підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Відсутні з боку Мінфіну зауваження щодо достовірності включення даних до Зведеного звіту (ф. № 1-ДВА) та своєчасності його надання Мінфіну			
Проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту	Складено та затверджено Програму забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту, в якій враховано результати внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту. Забезпечено у повному обсязі виконання заходів, визначених Програмою забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Забезпечено здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та проведення періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту.			

	Виявлені в звітному періоді оцінками якості недоліки усунуто в повному обсязі			
Здійснення професійного розвитку працівників підрозділу внутрішнього аудиту	Розроблено план навчання та підвищення кваліфікації працівників підрозділу внутрішнього аудиту.	100	100	100
	Щорічне збільшення на 5 % навчених працівників підрозділу внутрішнього аудиту (за результатами участі у навчальних заходах (тренінгах, семінарах тощо))	10	15	20
Здійснення координації діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу	У основних внутрішніх документах з питань внутрішнього аудиту визначено порядок/процедури координації підрозділом внутрішнього аудиту державного органу діяльності підрозділів внутрішнього аудиту установ (зокрема, питання формування зведеної бази даних щодо простору внутрішнього аудиту, зведеного плану діяльності внутрішнього аудиту, зведеної звітності (ф. № 1-ДВА)). Підрозділом внутрішнього аудиту державного органу забезпечено аналіз поданих підрозділами внутрішнього аудиту установ: - баз даних щодо простору внутрішнього аудиту на предмет правильності та повноти включення інформації щодо об'єктів внутрішнього аудиту; - планів діяльності з внутрішнього аудиту на предмет включення об'єктів внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків та ефективного використання робочого часу внутрішніми аудиторами; - звітів (ф. № 1-ДВА) щодо достовірності та якості включення даних/інформації; - аудиторських звітів щодо якості та результативності здійснення внутрішніх аудитів, обґрунтованості зроблених висновків, дієвості та результативності наданих аудиторських рекомендацій (не менше 2-х звітів від кожної установи). Під час проведення внутрішніх оцінок якості охоплюються питання діяльності підрозділів внутрішнього аудиту системи державного органу *наводяться інші ключові показники в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту*	100	100	100

IV. ВИЗНАЧЕНІ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ РИЗИКОВІ СФЕРИ ТА ПРІОРИТЕТНІ ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 – 2025 РОКИ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Ризикова сфера внутрішнього аудиту	№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме дослідження	Роки дослідження		
					2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом переорієнтації діяльності з внутрішнього аудиту від виявлення фінансових порушень до здійснення системного аналізу та оцінки ефективності систем внутрішнього контролю та управління, у тому числі управління ризиками; здійснення внутрішніх аудитів у ризикових сферах діяльності державного органу, надання керівнику державного органу об'єктивних та незалежних висновків та рекомендацій за результатами здійснення внутрішніх аудитів							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.	Інформаційні системи та технології	1.1.	Захист інформації в інформаційних системах	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області	√		
		1.2.	Організація та діяльність підрозділу інформаційних технологій (ІТ-підрозділу)	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області		√	
		1.3.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __	√		
2.		2.1					
…		…					
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.		1.1.					
		1.2.					
		…					
2.		2.1.					
…		…					

V. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за результатами оцінки ризиків)

№ з/п	Пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)						
1.	Захист інформації в інформаційних системах	Оцінка надійності та безпеки ІТ-систем, ефективності існуючих механізмів ІТ-безпеки	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __; відділи інформаційних систем та технологій в __ областях Державної служби __	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області	2021 – 2022 роки	ІІ півріччя 2023 року
2.	Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)	Оцінка ефективності розробки та реалізації ІТ-стратегії, її відповідність пріоритетам та цілям державного органу	Департамент інформаційних систем та технологій Державної служби __	Управління внутрішнього аудиту Держаної служби __	2021 – 2022 роки та І квартал 2023 року	ІІ півріччя 2023 року
…						
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)						
1.						
2.						
…						

VI. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (за дорученням/зверненням)

№ з/п	Об'єкт внутрішнього аудиту	Підстава для включення об'єкту внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.							
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.	Оплата праці	Доручення Голови __ від 12.12.2022 (на підставі звернення народного депутата України __ від 30.11.2022 № 2022/12)	Оцінка законності та достовірності витрат на оплату праці (дотримання умов контракту, правильність, повнота, обґрунтованість, нарахування та своєчасність виплати заробітної плати, правильність нарахування та виплати інших заохочувальних виплат)	Державне підприємство «__»	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __	2022 рік	І півріччя 2023 року
2.							
…							

VII. ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ У 2023 РОЦІ (розпочаті та не завершені у попередньому році)

№ з/п	Пункт плану за попередній рік, відповідно до якого розпочато внутрішній аудит	Об'єкт внутрішнього аудиту	Орієнтовний обсяг дослідження	Назва структурного підрозділу/установи/ підприємства/організації, в якій здійснюватиметься внутрішній аудит	Назва підрозділу внутрішнього аудиту, який проводитиме внутрішній аудит	Період, що охоплюється внутрішнім аудитом	Термін здійснення внутрішнього аудиту
1	2	3	4	5	6	7	8
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки ефективності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка ефективності)							
1.	Пункт 2 розділу I операційного плану на 2022 рік (в частині пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту)	Адміністративна послуга «__»	Оцінка якості надання адміністративної послуги (відкритість, доступність, зручність, результативність та своєчасність надання адміністративної послуги)	Департамент __ Державної служби __; відділи __ в __ областях Державної служби __	Управління внутрішнього аудиту Державної служби __; сектор (головний спеціаліст) з внутрішнього аудиту в __ області	2021 – 2022 роки	Початок – II півріччя 2022 року, завершення – I квартал 2023 року
2.							
…							
Завдання із здійснення внутрішніх аудитів з оцінки відповідності виконання завдань та функцій, визначених актами законодавства (оцінка відповідності)							
1.							
2.							
…							

VIII. ЗДІЙСНЕННЯ ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ У 2023 – 2025 РОКАХ

№ з/п	Заходи з іншої діяльності з внутрішнього аудиту	Роки виконання		
		2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5
Стратегічна ціль внутрішнього аудиту: підвищення ефективності та спроможності внутрішнього аудиту шляхом посилення контролю за реагуванням на аудиторські рекомендації; забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту				
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: методологічна робота				
1.	Моніторинг та аналіз змін у нормативно-правових актах з питань внутрішнього аудиту з метою актуалізації основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту (підготовка проектів основних внутрішніх документів з питань внутрішнього аудиту, їх погодження та затвердження відповідно до визначених внутрішніх процедур та регламентів)	√		
2.	Розробка та затвердження Порядку здійснення внутрішніх аудитів щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішнього ІТ-аудиту)	√		
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: ризик-орієнтоване планування діяльності з внутрішнього аудиту				
1.	Формалізація та документування простору внутрішнього аудиту шляхом ведення зведеної бази (бази) даних та її підтримання в актуальному стані. Співпраця з галузевими структурними підрозділами з питань формування та оновлення інформації у зведеній базі (базі) даних щодо простору внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Проведення (актуалізація) оцінки ризиків, перегляд/оновлення реєстру ризиків та застосованих факторів відбору, проведення інтерв'ю з керівником державного органу та консультацій з відповідальними за діяльність особами щодо проблемних питань та ризиків у діяльності державного органу, документування результатів оцінки ризиків та ризик-орієнтованого відбору об'єктів внутрішнього аудиту	√	√	√
3.	Формування та затвердження зведеного плану (плану) діяльності з внутрішнього аудиту на підставі результатів оцінки ризиків, його оприлюднення на офіційному веб-сайті державного органу, направлення копії затвердженого зведеного плану Мінфіну	√	√	√
4.	Перегляд та внесення змін до зведеного плану (плану) діяльності з внутрішнього аудиту у разі зміни стратегії (пріоритетів) та цілей діяльності державного органу, за результатами проведення (актуалізації) оцінки ризиків та з інших обґрунтованих підстав	√	√	√
Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: моніторинг врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту				
1.	Здійснення постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту та періодичних оцінок діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
2.	Направлення відповідальним за діяльність особам листів-нагадувань щодо необхідності впровадження аудиторських рекомендацій, із застосуванням форм (шаблонів) для одержання підтвердження про вжиття відповідних заходів	√	√	√

3.	Узагальнення та аналіз інформації щодо стану впровадження аудиторських рекомендацій, включення відповідної інформації до матеріалів справ, сформованих за результатами здійснення внутрішніх аудитів, та бази даних щодо моніторингу врахування рекомендацій за результатами внутрішнього аудиту	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> звітування (внутрішнє та зовнішнє) про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту				
1.	Узагальнення та аналіз інформації про діяльність підрозділу внутрішнього аудиту, підготовка письмових звітів про результати діяльності підрозділу внутрішнього аудиту керівнику державного органу та Мінфіну за визначеною структурою/формою	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту:</u> проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту				
1.	Підготовка та затвердження Програми забезпечення і підвищення якості внутрішнього аудиту, відстеження стану виконання заходів, передбачених програмою	√	√	√
2.	Узагальнення та аналіз результатів проведених внутрішніх оцінок якості, підготовка керівнику інформації про результати внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, у тому числі про заходи, які потрібно вжити для вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: професійний розвиток працівників підрозділу внутрішнього аудиту</u>				
1.	Проведення внутрішніх навчань, участь у навчальних заходах (тренінгах, семінарах, організованих іншими державними органами), вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань внутрішнього аудиту (законодавства, методичних посібників тощо)	√	√	√
<u>Завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту: координація діяльності підрозділів внутрішнього аудиту в системі державного органу</u>				
1.	Розробка та затвердження єдиних регламентів (порядків, методології) планування діяльності з внутрішнього аудиту та здійснення внутрішнього аудиту в системі державного органу (до 31.12.2023).	√		
2.	Погодження планів діяльності з внутрішнього аудиту установ в установлений внутрішніми регламентами строк	√	√	√
3.	Здійснення методологічної, роз'яснювальної та консультаційної підтримки діяльності підрозділів внутрішнього аудиту установ (зокрема, направлення оглядових, інформаційних та роз'яснювальних листів, організовано заходи з підвищення професійного рівня внутрішніх аудиторів системи державного органу)	√	√	√
4.	Надання керівнику державного органу пропозицій щодо забезпечення належної якості здійснення внутрішнього аудиту підрозділами внутрішнього аудиту у системі державного органу	√	√	√
	наводяться інші заходи в рамках виконання відповідного завдання із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту			

IX. ОБСЯГИ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ЗДІЙСНЕННЯ ВНУТРІШНІХ АУДИТІВ ТА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ З ІНШОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА 2023 РІК

№ з/п	Посада працівника підрозділу внутрішнього аудиту	Загальна кількість робочих днів на рік	Кількість посад (за фактом)	Загальний плановий обсяг робочого часу, людино-дні	Визначений коефіцієнт участі у здійсненні внутрішніх аудитів для відповідної посади	Плановий обсяг робочого часу на здійснення внутрішніх аудитів, людино-дні		Плановий обсяг робочого часу на виконання заходів з іншої діяльності з внутрішнього аудиту, людино-дні
						всього	у тому числі на планові внутрішні аудити	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Управління внутрішнього аудиту Державної служби ____								
1.	Начальник управління	250	1	220	0,1	22	17	198
2.	Заступник начальника управління – начальник відділу	250	1	220	0,5	110	83	110
3.	Начальник відділу	250	1	220	0,6	132	99	88
4.	Головний спеціаліст	250	8	1760	0,9	1584	1188	176
Всього:		**x**	**11**	**2420**	**x**	**1848**	**1387**	**572**
Сектор внутрішнього аудиту територіального органу Державної служби ____								
1.	Завідувач сектору	250	1	220	0,6	132	99	88
2.	Головний спеціаліст	250	1	220	0,9	198	149	22
Всього:		**x**	**2**	**440**	**x**	**330**	**248**	**110**
Головний спеціаліст з внутрішнього аудиту бюджетної установи, яка належить до сфери управління Державної служби ____								
1.	Головний спеціаліст з внутрішнього аудиту	250	1	220	0,5	110	83	110
Всього:		**x**	**1**	**220**	**x**	**110**	**83**	**110**
Всього по системі міністерства:		**x**	**14**	**3080**	**x**	**2288**	**1716**	**792**

_____

(посада керівника підрозділу внутрішнього аудиту державного органу) *(підпис)* *(ініціали, прізвище)*

_____

(дата складання зведеного плану, із змінами)

Додаток до Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2023 – 2025 роки (із змінами)

ОБҐРУНТУВАННЯ

щодо внесення змін до Зведеного плану діяльності з внутрішнього аудиту*(назва державного органу)***на 2023 – 2025 роки, затвердженого***(посада керівника державного органу) (дата затвердження зведеного плану)*

1. До розділу ІІІ «Стратегічні цілі, завдання та ключові показники результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту на 2023 – 2025 роки»

Щодо завдань із здійснення внутрішніх аудитів та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4
		У ключовому показнику «Щорічне збільшення на 10 % частки здійснення внутрішніх аудитів, спрямованих на системний аналіз та оцінку ефективності виконання завдань і функцій, визначених актами законодавства» збільшена на 5 % частка внутрішніх аудитів з оцінки ефективності (до 45 % – у 2023 році, до 55 % – у 2024 році, до 65 % – у 2025 році)	Перенесено здійснення внутрішнього аудиту з оцінки стратегії розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегії) з 2025 року на 2023 рік

Щодо завдань із здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту та ключових показників результативності, ефективності та якості внутрішнього аудиту, пов'язаних з виконанням таких завдань:

Включено завдання/ключовий показник	**Виключено завдання/ключовий показник**	**Зміни щодо завдання/ключового показника**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4
Визначено у 2023 році ключовий показник «Розроблена методологія щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішніх ІТ-аудитів) використовується у практичній діяльності підрозділу внутрішнього аудиту»			Апробація визначених методологічних підходів під час здійснення внутрішніх ІТ-аудитів

2. До розділу IV «Визначені для дослідження ризикові сфери та пріоритетні об'єкти внутрішнього аудиту на 2023 – 2025 роки (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу IV плану	**Включено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Виключено ризикову сферу та/або пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Зміни щодо ризикових сфер та/або пріоритетних об'єктів внутрішнього аудиту**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4	5
			Перенесено дослідження пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту «Стратегія розвитку інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)» з 2025 року на 2023 рік	Можливість додаткового здійснення внутрішнього аудиту (за рахунок заповнення вакантних посад в Управлінні внутрішнього аудиту Державної служби ___)

3. До розділу V «Здійснення внутрішніх аудитів у 2023 році (за результатами оцінки ризиків)»

Пункт розділу V плану	**Включено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Виключено пріоритетний об'єкт внутрішнього аудиту**	**Зміни щодо пріоритетного об'єкта внутрішнього аудиту**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4	5
	Стратегія розвитку			Перенесення термінів

	інформаційних систем державного органу (ІТ-стратегія)			здійснення внутрішнього аудиту з 2025 року на 2023 рік

4. До розділу VIII «Здійснення іншої діяльності з внутрішнього аудиту у 2023 – 2025 роках»

Пункт розділу VIII плану	**Включено заходи з іншої діяльності**	**Виключено заходи з іншої діяльності**	**Зміни у заходах з іншої діяльності**	**Обґрунтування змін**
1	2	3	4	5
	Визначено захід – розробка та затвердження Порядку здійснення внутрішніх аудитів щодо оцінки надійності, ефективності та результативності інформаційних систем і технологій (внутрішнього ІТ-аудиту)			Необхідність визначених методологічних підходів для здійснення внутрішніх ІТ-аудитів